

Тәрбиелеу-білімберу процесінің циклограммасы
 Білімберу ұйымы (балабақша/шағын орталық, мектепалды сыныбы)

Топ: Ересек

Балалардың жасы: 4 жас

Жоспардың құрылу кезеңі : 30.09 – 04.10.2024ж

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі	Сейсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі	Жұма
Балаларды қабылдау	<i>Күй күмбірі – баланы қабылдау кезінде қазақтың күй өнерін бала бойына сіңіру.</i> Балалардың көңіл-күйін бақылау. дене қызуын өлшеп тазалықтарын тексеру. Арнайы журналға тіркеу. Мәдени- гигиеналық шараның орындалуын қадағалау. Медбике, психологпен бірлескен жұмыс.				
Ата-аналармен әңгімелесу, кеңес беру	<i>«Өнегелі 15 минут»</i> - ата – анаға бала тәрбиесіне кеңес беру. Балалардың демалыс күндерін қалай, қайда өткізгендері жайлы» әңгімелесу. Ата-аналарға ертеңгілік жаттығуға балаларды үлгертіп әкелулерін ата-аналарға түсіндіру				
Балалардың дербес әрекеті (баяу қимылды ойындар, үстел үсті ойындары, бейнелеу әрекеті, кітаптар қарау және тағы басқа әрекеттер)	Картотека № 1 «Кім тез жинайды» Ойын шарты: Тәрбиеші балаларға ойын шартын түсіндіреді. Себеттің сыртында алма мен қиярдың суреті жапсырылады. Алманың суреті бар себетке жемістер, ал қиярдың суреті бар себетке көкөністер салынады.	Картотека № 2 «Бізгекүз не әкелді?» Ойын шарты: суреттерін көрсетіп, олардың бір-біріне ажыратып айтуды тапсырылады. Білімдерін анықтау барысында аолтуралы балалардың білетін тақпақтарына итқызуға болады.	Картотека № 3 «Жануарларға қамқор боламыз» Ойын шарты: Балаларға үй жануарларының суреттері таратылып беріледі. Әр бала сурет бойынша үй жануары туралы білетінін немесе өз ойын білдіреді.	Картотека № 4 «Құстар біздің досымыз» Ойын шарты: суреттер бойынша құстарды екі топқа топтастыру. Балалар сұрақтарға жауап береді, бір-бірінің жауаптарын толықтырады.	Картотека № 5 «Нан дастарханға қалай келеді?» Ойын шарты: Жүргізушінің белгісінен кейін бос тор көздерді жарыса отырып, қажетті суреттермен толтыру.
Таңертенгі жаттығу	<i>Экологиялық мәдениетті қалыптастыру бағытында ойындар. Әлеуметтік-эмоционалды дағдыларды қалыптастыру картотекасынан</i> Қазан айының 1- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені. Жаттығу кешені қосымша тіркелген Мақсаты: Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау				
Таңғы ас	<i>Үнемді тұтыну - Суды, үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру.</i> Балалардың беті қолын жуып, таңғы асқа отыру. Ас ішу мәдениетімен таныстырып отыру. <i>Қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.</i> Қасық, шанышқыны дұрыс пайдалануды үйрету. Асты сөйлемей ішу. Астан соң беті – қолды жуу.				
Ұйымдастырылған іс-әрекетке дайындық	<i>«Балалар кітапханасы» жобасы аясында бала тілін дамыту</i>				
	Біз гүлдерше өсеміз, Жапырағы жайқалған. Сабақтары салалы, Желмен бірге жайқалған.	Бойыңды сергек тік ұста Емін – еркін тыныста Деміңді ішке тез алда, Сол қолыңды соз алға. Оң қол да бос тұрмасын,	Топ-топ басайық, Жалаудан күн жасайық. Жаса, жаса алтын күн Жаса, жаса жарқын күн	Бір, екі, үш, Қане, қанат қағамыз. Бір, екі, үш, Қарлығаш боп ұшамыз. Бір, екі, үш,	Жел улейді у-у Құйын келіп билейді зу-зу Қатты, қатты жел соқты гу-гу Жапырақтар қол соқты ду-ду

		Шеңбер жасап зырласын		Жинап алдық күш.	
Білімбер уйымының кестесі бойынша ұйымдастырылған іс-әрекет	Экологиялық мәдениетті қалыптастыру мақсатында күзгі табиғат көрінісі кіріктірілген ұя.				
	Қызығушылықты ояту. Аудио дыбыс. Құрметті балалар мен Бағбан атамын. Менің күзгі бағыма келіп көмек берулеріңді өтінемін. Балалар барамыз ба Бағбан атаның күзгі бағына. Онда жақсылып шынығып алайық. Шымыр, сергек денеміз, Спорт сүйер өренбіз! Біз биіктен самғаймыз, Қарсыластан қалмаймыз. Кеттік саяхатқа "Ғажайып күз бағына" Саяхат. (топ тбөлмесінің екінші жағына үш түрлі алмалар дайындап қою) - Міне "Ғажайып күз бағына" келдік. Мына алма ағашына қараңдаршы, өте көңілсіз сияқты. Неге көңілсіз тұрғанын сұрайық. -Алма ағашы сен неге көңілсізсің? Алма ағашы: -Сәлеметсіңдер ме балалар!Менің ғажайып бағыма қош келдіңдер! Менің көңілсіз тұрған себебім, менің алмаларымның барлығы да пісті. Бірақ, оны теріп алатын ешкім жоқ. Барлығы:-Алма ағашы сен көңіліңді түсірме, қазір біз саған көмектесеміз. Дид ойын: «Алма жинау» Алма ағашы: -Рахмет сендерге	Қызығушылықтарын ояту. Балалар, бір дыбыс естілетін сияқты, тыңдайықшы. -Топқа ертегілер әлемінен Сиқыршы қонаққа келеді. Сиқыршы: Сәлеметсіңдер ме балалар, сендер ғажайыптарға сенесіңдер ме? Сендер ертегілер әлемінің ғажайып бақшасына барғыларың келе ме? Сиқырлы таяқшаны айналдырып: балаларды ертегілер әлемінің ғажайып бақшасына әкеледі. Сиқырлы сандық көрсетеді. Сиқырлы андық ішінен сиқырлы бақшаның көкөністерін көрсетеді. Ендеше бүгін біз «Көкөністер айтысы» ертегісімен танысамыз. Көркем әдебиет. (Балаларға ертегіні саусақ театры арқылы мазмұнын мәнерлеп айтып беру). Ой қозғау. Сұрақ қою. -Балалар, ертегі не жайлы екен? -Ертегідегі көкөністер не үшін дауласты? -Ертегіде қандай көкөністер бар? Сахналау. Балалар бетперделерді киіп ертегіні сахналау. Балаларды мадақтау. Балабақшаға оралу.	Менің сүйікті бұрышым Жұмбақтар сыры. Дид ойын: «Ұйқасын тап» Іші толған шәрбат Дәмі қандай әйбат Үзесің бірден жүзін Оның аты---(жүзім) Дөп-дөңгелек сары Ішінде бар дәні Қызығасың көріп Оның аты---(өрік) Бір сабақта көп түйме Жей алмайсың көк күйде Санап қара қанша Оның аты---(ише) Бұтақта ілініп тұрамын, Піскенде себетке құладым. (Жеміс) Дид ойын: «Бақшада ма бақтама» -Бақшада нелер өседі, бақта нелер өседі? Бізге қандай пайдасы бар? Дәрумендер береді. З.Тосын сәт. Айгүл қуыршақ келеді. Амандасу. Балалардан көмек сұрайды.Дәрігердің жазған қағазын жогол-тып алдым,онда пайдалы дәрумендер туралы жазған еді,енді сендерден көмек сұрап келдім.Маған пайдалы дәрумендер неде бар екенің айтып беріңдерші? Сұрақтар ілмегі. Сонымен дәрумендерді қайдан аламыз?	Шаттық шеңбері. Н. Жанаев. Табиғат – анамыз. Табиғат ол –анамыз, Табиғатқа баламыз. Құшағында ойнаймыз, Шаттық әнге саламыз. Қызығушылықты ояту Саяхатты хабарлау. Қай ертегілер еліне саяхатқа баратынымызды мынау сыйқырлы қорапша арқылы білеміз. - мына қорап ашылмай жатыр! -Қораптың үстінде хатты оқу. «Осы жұмбақты шешсеңдер ғана қорап ашылады», - деген. Миға шабуыл Жұмбақ жасыру. Әрі қызыл, әрі тәтті, Татқан жанды таңырқатты. Дұрыс айтасыңдар, бүгінгі ертегіміздің аты- «Алма»ертегісі. III. Ой қозғау. Сөйлемді дамыту. Дид ойын: «Кім тапқыр» Шарты: Ертегіде қандай кейіпкерлер барын табу. Мұрны бейне түйме, Үсті толған ине (Kipni) Түрі көмірге ұқсайды, Қалбалақтап ұшады (Қарға) Қыста ұйықтайды,	Қызығушылықты ояту. Телефон шырылдау. Аудиомен дыбыс. Сәлеметсіңдер ме балалар. Мен бағбан атамын. Күз мезгілі аяқталуға жақын қалды. Мен барлық жемістерімді жинап алдым, бірақ мына алма ағашым өте биік болып өскендіктен жоғарыда қалған алмаларымды жинай алмай тұрмын. Ой дамыту. Педагог : Ал балалар не істейміз бағбан атаға көмектесеміз бе? (экраннан алма ағашының суреті шығады) Аудио дауыс. Бұл алма ағашы жай ағаш емес сиқырлы ағаш, егер осындағы алуан түрлі алманы алам десеңдер менің тапсырмамады орындайсыңдар. Мен сиқыршымын. Әйпесе алма ағашын өте жоғары өсіп кете береді. Педагог Ой балалар ендеше тапсырмаларды орындап, бағбан атаға тезірек алмаларын жинап берейік Балалар: Я біз тапсырмаларды орындауға келісеміз. Ресурс арқылы топқа бөлу 1-топ қызыл алма 2-топ сары алам

балалар! Мен жеңілдеп, көңіл-күйім көтеріліп қалды. Мен сендерге тапсырмалар беремін. Егер тапсырмамды жақсы орындасаңдар сендерге өзімнің сыйымды беремін. Тапсырма: Еңбек туралы қандай тақпақтар білесіңдер. (алдын ала дайындалған жсұмыс) «Еңбек» Қырға шықсаң өрлеп, Мұның аты - Еңбек. Кесте тіксең зерлеп, Мұның аты - Еңбек. Гүл отырғызсаң терлеп, Мұның аты - Еңбек. Қиындықтың бәрін, Еңбек қана жеңбек. Саяхаттан қайту. Сұрақ – жауап. Балаларды мадақтау. Шығармашылық бұрыш. Біз күзгі бақта қандай жемістер көрдік. Сол жемісті өзіміз топ бұрышымызға жасап қоямыз ба? Алманың пішіні қандай? Қандай түсті алмалар бар? Алма қайда өседі? Жоғарыда ма төменде ма? Алма ағашының жапырақтарының түсі қандай? Балаларды топқа бөлу. 1-топ: Жасыл алма мүсіндеу. 2-топ: Қызыл алманы бояу 3-топ: Сары алманы жапсыру. 4-топ: А3 форматта күзгі бақ құрастыру. Жасаған алмаларды күзгі баққа орналастыру. Қортынды.	Сиқыршы: Қане, балалар көзімізді жұмайық. Қолындағы сиқырлы таяқшаны айналдырып: бір, екі, үш бізді топқа жеткізеді. балалар, топқа келген соң Сиқыршыға рахмет айтып, қоштасады. Тосын сәт. Екі бала топқа көкеніс пен жеміс тиелген арбаны сүйреп әкеледі. - Балалар не сүйреп әкелді - Көкеністердің атын атап, көрсетіңдерші. - Енді жемістерді атаңдар. - Көкеністер қайда өседі - Жемістер қайда өседі Дид ойын: «Егін жинау» Жемістерді бір бөлек себетке, көкеністердің бөлек себетке жинау керек. III. Ой қозғау. Қысқа көкөністерден не жасаймыз, жемістерден не жасаймыз? Бүгін қысқа көкөністер тұздап дайындаймыз. Топқа бөлу. Қиылған суреттер арқылы топқа бөлу. Жұмыстың орындалу техникасын көрсету. Жұмыс істеу ережесін есімізге түсірейік. Тазалық, ұқыптылық туралы айту. Барлық топ банкіні қиып алу. 1-Топ Қызыл қызанақты	- Жемістер мен көкөністерден аламыз. - Айгүлге көмектесу үшін не істейміз? - Жоғалтып алған дәрумендерінің суретін салып берейік. Сергіту сәті. (Айгүлмен бірге сергіту жасайық) Алма баққа барайық, (орында тұрып, жүру) Алма теріп алайық, (алма теру қимылын жасайды) Қол жетпесе алмаға (оң қолды көтеріп секіру) Секіріп қол созайық (Екі қолды көтеріп секіру) 5. Жұмыс с жасаудың әдіс – тәсілін түсіндіру, көрсету Өз беттеріңше жсұмыс жасау. Қадағалау, көмектесу 4. Топқа бөлу (жемістер) Қане тіке тұрайық Бау – бақшаға барайық Жеміс теріп алайық Қалтамызға салайық 1- топ. Алма Трафаретпен жсұмыс. Алманы бояу. 2- топ. Құлпынай Қағаздан жырту әдісімен жапсыру. 3- топ. Алмұрт. Ермексازдан мүсіндеу. 4- топ. Шибағын құрастыру. Сұрақ – жауап. Қандай жеміс салдың? Жемістердің түсін, пішіні қандай? Балалардың жұмысын бағалау. Салынған суретті	Жазда қыдырады. (Аю) Қалқиып ұзын құлағы, Елеңдеп қорқып тұрады (Қоян) Өлең жолдарын айтып тұрып ертегі еліне бару. Ал, балалар, қараңыз, Таңғажайып бар аңыз. Ертегілер еліне, Қыдырып бірге барамыз. Ну орманға енеміз, Әсем гүлдер тереміз. Көңілді боп әрқашан. Тату болып келеміз. Бөлме шетіндегі орман алаңы. Ой дамыту. Ертегі желісін айтып түсіндіру. Кейіпкерлерін рет-ретімен көрсету. Сұрақ-жауап. - Жылдың қай мезгілі еді? - Жабайы алма қайда қалды? - Алманы кім көрді? - Қоян Қарғаға не деді? - Қарға не істеді? - Кірпі нені алып кетті? - Үшеуі қайда барды? - Аю не деп жауап берді? Психологиялық сәт. Тыныштық сәті: Ұнтаспадан сайраған құстардың, жел тербеп жапырақтарының, сылдырап аққан судың, сусылдаған құмның, уілдеген желдің даусы естіледі. Саяхаттан қайту. Менің сүйікті бұрышым	3- топ жасыл алма (Тапсырмалар арқылы әр топ жауап беріп ағаштағы алманы себетке жинаймыз) 1-ші кезең. Қызыл алмаларды жинаймыз. Әр топ бір алмадан жинайды. 1-ші топқа тапсырма. Күз мезгілін сипаттаңдар. Сұрақ жауап. - Күз мезгілінде табиғатта қандай өзгерістер болады? - Күзде жапырақтардың түсі қандай болады? - Құстар қай жаққа ұшып кетеді? Жарайсыңдар 2-топқа тапсырма. Күз мезгіліне байланысты Математикалық есеп Педагог балалардың ойлау қабілеттері мен танымдық мүмкіндіктерін дамыту мақсатында берілген сурет бойынша санау, салыстыру 3-топқа тапсырма Дид ойын: «Жол картасын бейнеле» Шарты. Кеңістік ұғымын бекіту. 2-Кезең . Сары алмаларды жинау. Әр топ бір алмадан жинайды. Қоршаған орта құстар әлемі Қызығушылықты ояту. Экранмен жұмыс. Жұмбақтың шешеуін
---	---	---	---	---

	Денешынықтыру Негізгі бөлім. -сәлемдесу -сапқа тұрғызу Баған бойынша жүру, бір-бірден екі жолдың арасында жүру; Бағанада бірінен соң бірі және жол бойымен (ені 20 см) жүргеннен кейін педагог залда шашырап жүгіру туралы белгі береді. Жүру және жүгіру тапсырмалары қайталанады. Педагог әр баланы доп алуға шақырады (доптар алдын ала орындықтарда қойылады). Негізгі бөлім. Доппен жалпы дамыту жаттығулары. 1. Б.қ. - аяқ иық деңгейінде, доп екі қолда төменде. Допты алға, жоғары көтеру, оған қарау, алға және төмен түсіру, бастапқы орнына оралу. 2. Б.қ. – өкшемен отыру, доп екі қолда алдыда. Тізеге тұру, допқа тұру; бастапқы қалыпқа оралу 3. Б.қ. - өкшелерде отыру, екі қолда доп алдында. Допты қолмен итеріп, айналада оңға (солға) айналдыру 4. Б.қ. - шалқасынан жатып, доп екі қолмен бастың артында. Тіздегі бүктелген аяқты көтеру, доппен тигізу, түзу, бастапқы күйге оралу 5. Б.қ. - отыру, аяқты алашақ қою, доп сенің алдыңда. Допты жоғары көтеру, еңкею, доппен еденге мүмкіндігінше тигізу, түзу, бастапқы орнына оралу	қиып банкіге жапсыру 2-Топ: Қияр мүсіндеу 3-топ: Банкінің ішіне салынған бұрышты бояу. 4-топ: Күзгі бақшаны құрастыру. Қызығушылықты ояту АҚТ технологиясы. (теледидардан көрсету) Күз ханшайымы күз мезгілінде терген жемістерін алып келеді. Әңгімелеу. Жемістер денсаулыққа пайдалы. Өйткені оның құраманыда дәрумендер көп. Жемістерді жеген кезде қолды жуып жеу керек. Мен сендерге жемістер туралы өлең әкелдім. «Жемістер жыры» Нарттай қызыл алмам бар, Мәз болады алғандар. Жазда әдемі киінем, Тілді балдай үйірем. Көктемде ерте гүлдеймін, Кешігуді білмеймін. Піспей тұрған кезімде, «Менен аулақ жүр», - деймін Уылжыған өрікпін, Бау-бақшаға көрікпін. Қара деген атым бар, Менен де дәм татыңдар. Дәрі орнына жүруге, Кейде менің хақым бар. Балаларға қайталатып айтқызу. Мағынасын түсіндіру.	себетке салып Айгүлге беру. Қоштасу. Көркем әдебиет Өрік, шие, бәрі бар, Қауын, қарбыз көбейді. Жегің келсе бәрін ал, Неге аласың демейді. Жемісі мол теретін, Күз дос екен бізбенен. Бәрін тауып беретін, Жомарт екен күз деген. Денешынықтыру Негізгі бөлім. -сәлемдесу -сапқа тұрғызу Баған бойынша жүру, бір-бірден екі жолдың арасында жүру; Бағанада бірінен соң бірі және жол бойымен (ені 20 см) жүргеннен кейін педагог залда шашырап жүгіру туралы белгі береді. Жүру және жүгіру тапсырмалары қайталанады. Педагог әр баланы доп алуға шақырады (доптар алдын ала орындықтарда қойылады). Негізгі бөлім. Доппен жалпы дамыту жаттығулары. 1. Б.қ. - аяқ иық деңгейінде, доп екі қолда төменде. Допты алға, жоғары көтеру, оған қарау, алға және төмен түсіру, бастапқы орнына оралу. 2. Б.қ. – өкшемен отыру, доп екі қолда алдыда. Тізеге	Дид ойын: «Ретімен қой» Шарты: А3 форматта жасалған орман алаңына Ертегі кейіпкерін жапсыру. Тіл ұстарту жаттығуы: Ер-ер-ер Жемістерді тер Сұрағанын бер. Ән-ән-ән Қамба толы дән Әжем айтқан ән. Ой қозғау. Балаларға жұмбақ жасыру. 1. Күзде қолға доп боп оралады. (алма). 2. Түбі толған құмалақ. (картон). 3. Ұзын мұртты сарылар,қойнында наны бар. (бидай). 4. Доптар жатыр желісі бар, қабат-қабат терісі бар. (орамжапырақ). 5. Ішіне түйме толтырып, бүйірі шықты томпиып .(қарбыз). 6. Қызыл, сары кемелер, су бетінде қалқиды. (жапырақ). «Даналық ағашы » ойыны. Сұрақтарға жауап беру арқылы алмаларды себетке жинау.Біздің бақшамызда балалар жиналмаған алма қалып кетіпті. Олай болса мына алмаларды себетке жинап алайық. Жақында күн суытқалы жатыр, алманы жинап алмасақ	экраннан көрсету. Балаларды екі топқа бөлу. 1-топқа тапсырма Өзі сақ, өзі ұсақ, Шықылықтап тұрмайды. Құйрығы ұзын, өзі ала, Бұл қандай құс? (Сауысқан) Ауылда, қалада мекені, Жолаушы жүрсек шығарып салады. Алдыңнан шығады Жаныңды еркелетеді. (Қарлығаш) Орманда жоғары, Ағашқа қонады. Тұмсығын балға қып Тоқ-тоқ соғады. (тоқылдақ) Дид ойын «Сөйлемді аяқта» Ойынның шарты:мен сөйлемдер айтам ,сендер аяқтайсыңдар мұхият тыңдаңдар: Қарға----- қарқылдайды Сауысқан----- шақылдайды Тоқылдақ ----- тоқылдайды Бұлбұл – сайрайды Қаз – қаңқылдайды. Торғай – шиқылдайды. Көкек – көкектейді. Сергіту сәті Қарлығаш боп ұшайық, Торғай болып қонайық, Сауысқан боп секіріп,
--	---	---	--	--	--

	6. Б.қ.-аяқтарды сәл алшақ ұстау, доп еденде. Доппен жүру кезектесіп екі аяқпен секіру Тыныс алу жаттығуы. Ауа жұту шығыршықты кеуде тұсына әкеліп, мұрынмен дем шығару Қозғалыстардың негізгі түрлері. 1. Допты жоғары лақтыру және оны екі қолмен ұстап алу Жаттығу педагогтың бұйрығымен орындалады: «Лақтыр!», Балалар допты кездейсоқ ұстайды. 2. Бір қатарға екіншісінен 0,5 м қашықтықта орналасқан текшелер арасында екі аяқпен секіру. Арақашықтық 3-4 м. Қимылды ойын: «Қияр, қияр ...». Залдың бір жағында педагог (қақпан), екінші жағында балалар. Олар қақпанға екі аяғымен секіру арқылы жақындайды. Педагог: Қияр, қияр, Бұл мақсатқа бармау Онда тышқан тіршілік етеді Ол сенің құйрығыңды тістеп алады. Балалар әдеттегі сызықтан тыс қашады, ал педагог оларды қуып жетеді. Педагог мәтінді осындай ырғақта айтады, балалар әр сөз үшін екі рет секіре алады. Бағанда бірінен соң бірін жүру; саусақпен жүру, қолдың әр түрлі позицияларымен, қалыпты жүрумен кезектесіп.	Қазақ тілі Тақырыбы: Менің мейірімді отбасым Ұлттық құндылық аясында Миға шабул әдісі. Жұмбақ жасыру. -Қазір мен сендерге жұмбақ жасырамын, ал сендер кім туралы айтылғанын табыңдар. 1.Ол өте мейірімді, ақ шашты, көзінің айналасында ұсақ әжімдері бар, сендерге жылы қолғап тоқиды, ұйықтар алдында ән немесе ертегі айтып береді. Бұл кім? - Оны қалай білдіңдер? - Ал сендердің әжселерің қандай? Сиқырлы микрофон. 2.Ол көзілдірік киеді, көп кітаптар оқиды, көптеген қызықты тарихи оқиғаларды біледі. Ол әжеге көмектеседі, зейнетақы алады, немерелеріне қарайласады. - Кім бұл? - Ал сендердің аталарың қандай? Сиқырлы микрофон. Сергіту сәті Иіліп оңға бір, иіліп солға бір, Жаттығу жасаймын. Оң аяқ, сол аяқ, оң аяқ, сол аяқ, Жаттығу оңай-ақ. 3.Оны жер бетіндегі ең бірінші, ең әдемі сөзбен атайды. Ол сен үшін ең қымбат адам.Сендер	тұру, допқа тұру; бастапқы қалыпқа оралу 3. Б.қ. - өкшелерде отыру, екі қолда доп алдында. Допты қолмен итеріп, айналада оңға (солға) айналдыру 4. Б.қ. - шалқасынан жатып, доп екі қолмен бастың артында. Тіздегі бүктелген аяқты көтеру, доппен тигізу, түзу, бастапқы күйге оралу 5. Б.қ. - отыру, аяқты алшақ қою, доп сенің алдыңда. Допты жоғары көтеру, еңкею, доппен еденге мүмкіндігінше тигізу, түзу, бастапқы орнына оралу 6. Б.қ.-аяқтарды сәл алшақ ұстау, доп еденде. Доппен жүру кезектесіп екі аяқпен секіру Тыныс алу жаттығуы. Ауа жұту шығыршықты кеуде тұсына әкеліп, мұрынмен дем шығару Қозғалыстардың негізгі түрлері. 1. Допты жоғары лақтыру және оны екі қолмен ұстап алу Жаттығу педагогтың бұйрығымен орындалады: «Лақтыр!», Балалар допты кездейсоқ ұстайды. 2. Бір қатарға екіншісінен 0,5 м қашықтықта орналасқан текшелер арасында екі аяқпен секіру.	үсіп кетеді. 1. Қазір қай мезгіл? 2. Күзде құстар қайда ұшып кетеді? 3. Ауа – райында қандай өзгерістер болады? 4. Күзде жапырақтардың түсі қандай болады. 5. Бау-бақшалардан нелерді жинаймыз? 6. Егін даласынан нені орады.? Балаларды мадақтау. Музыка Ұлттық құндылық аясында Тақырыбы: Отбасым – бақытым Балалар көңілді музыка әуенімен келеді. Педагогпен әндепін амандасады. Шеңбер бойымен жүріп, би қимылдарынан элементтер жасайды. – Балалар, «отбасы» деген сөзді қалай түсінесіңдер? – Отбасыларыңда кімдер бар? – Сендер ұйықтар алдында аналарың әндепін ұйықтатады, сол әнді «бесік жыры» деп атайды. Бүгінгі әніміз де, тыңдайтын әуеніміз де осы тақырыпта болмақ. Әуеннің қарқынын, динамикасын, регистрін	Бүркіт болып самғайық. Қане қанат жазаыық Ұшып-ұшып алайық, Орнымызға қонайық. Балалар дала құстары мен үй құстары араласып кетіпті. Біз құстарды топтастырып өз мекеніне орналастырайық. 2-топқа тапсырма Сөйлеуді дамыту. 1-тапсырма : Қандай құстарды білесіңдер? Күзде құстар неліктен ұшып кетеді? 2-тапсырма Құстардың қандай пайдасы бар? Жыл құстары жайлы не айта аласыңдар? 3-тапсырма : Құстарға қандай қамқорлық жасайсыңдар? Дид ойын: «Адасқан құстар» Топтық жұмыс. Үй құстары мен мен дала құстарын өз мекеніне орналастыру. Сұрақтар ілмегі:Орман дегенде көз алдымызға не елестейді? Дала құстары қайда мекендейді? Үй құстары қайда мекендейді? 3-ші кезең. Жасыл алмаларды жинау. Әр топ бір алмадан жинайды. Шығармашылық саласымен жұмыс Қызығушылықты ояту. Құстардың аудио дыбыс
--	--	---	--	---	--

		ауырсаңдар түн ұйқысын төрт бөлетін адам -Бұл жұмбақ кім туралы? Сиқырлы микрофон. -Сендер өздеріңнің аналарыңды қандай мейірімді сөзбен атайсыңдар? -Аналарың сендерді қалай еркелетеді? - Және соңғы жұмбақ.. Ол салмақты да, байсалды, барлық бос уақытын сендермен өткізеді: сендерді циркке апарады, демалыс кезінде барлық отбасын табиғатқа алып шығады. -Бұл кім? Сиқырлы микрофон. Балаларды мадақтау. Дидактикалық ойын: «Менің отбасым» Балалар доп арқылы отасындағы адамдарды айтады. Қортынды.	Арақашықтық 3-4 м. Қимылды ойын: «Қияр, қияр ...». Залдың бір жағында педагог (қақпан), екінші жағында балалар. Олар қақпанға екі аяғымен секіру арқылы жақындайды. Педагог: Қияр, қияр, Бұл мақсатқа бармау Онда тышқан тіршілік етеді Ол сенің құйрығынды тістеп алады. Балалар әдеттегі сызықтан тыс қашады, ал педагог оларды қуып жетеді. Педагог мәтінді осындай ырғақта айтады, балалар әр сөз үшін екі рет секіре алады. Бағанда бірінен соң бірін жүру; саусақпен жүру, қолдың әр түрлі позицияларымен, қалыпты жүрумен кезектесіп.	талдап, түсіндіру. Музыка тыңдау: «Бесік жыры» (муз. И. Нүсіпбаев, сөзі С. Жиенбаев). Әнде не туралы айтылғанын, алған әсерлерін сұрау. Балаларға «бесік жыры» туралы мәлімет беріңіз. Балалардан бұл ән күннің қай мезгілінде орындалатынын сұрау. Дауыс жаттығулары: «аққу» (Сүгір). Әуенді асықпай, төменнен жоғары қарай әндету. Әуенді «га-га» буынында орындау. Дауысты ашық «а» дыбысын дөңгелете айтуға жаттықтыру. Ән айту: «Әже тілегі» (муз. мен сөзі Т. Қоңыратбай). Педагог әнді сүйемелдеумен орындап, балаларға мәтінін қайталатып үйретеді. Ән кім туралы айтылып отырғанын естеріне салып, сезіммен айтуды ұсынады. Ән айту барысында сүйемелсіз балаларға қайталатып, есту қабілетін тексеріңіз. Ой қозғау. Ән кімдер туралы? Анаң мен әкеңнің анасын қалай атайсың? Өз отбасың туралы әңгімеле. Суретті мұқият қарап, әженің киімдерін сипатта.	Педагог: Ой балалар күн суытып барады, құстар қарнымыз ашты деп дыбыстап жатыр, қане құстарды тамақтандырайық. Балаларды топқа бөлу. Жұмыс жасаудың әдіс – тәсілін түсіндіру, көрсету Өз беттерінше жұмыс жасау. Қадағалау, көмектесу 1-топ: Дәстүрден тыс сурет салу. Бала ақ қағаздың бетіне трафаретті қою арқылы торғайды бояйды. 2-топ: Торғайға дән мүсіндеу. 3-топ: Ағаштарға күзгі жапырақтарды жапсыру. Балаларды мадақтау. Қортынды Сұрақ –жауап Балалар хормен. Жаңбыр жауды, Тық-тық-тық. Сен көшеге шық-шық-шық. Жел соғады гу-гу-гу, Жапырақтар ұшты ду-ду-ду Құйын тұрды ой-ой-ой Бұл күз мезгілі екенін біліп қой. Балаларды мадақтау.
--	--	--	--	---	--

				Музыкалық аспаптарды ата.	
Серуенгедайындық	Еңбегі адал жас өрен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсету. Киіну: Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.				
Серуен	Картотека №2 Күзгі жапырақтарды бақылау.	Картотека №3 Жәндіктерді бақылау.	Картотека №4 Ауа-райының салқындауын бақылау	Картотека №8 «Жылы жаққа қайтқан құстарды бақылау»	Картотека №9 Аула сыпырушының еңбегін бақылау.
Серуеннен оралу	«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасауға тәрбиелеу. Қолдарын сабынмен жудыру, өз сүлгілеріне сүртінулерін талап ету, ұқыптылыққа, тазалыққа тәрбиелеу Балаларға реттілікпен киімдерін шешуі, өз сөрелеріне киімін жинап таза ұстауды үйрету. Гигиеналық шараларын ұйымдастыру. Түскі асқа дайындық.				
Түскі ас	Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, шашпай жуыну жолдарын түсіндіру Ұқыпты тамақтану дағдыларын, ас құралдарын қолдану дағдыларын жетілдіру. Тамақтану алдында мұқият жуынуды, тамақтану әдебін сақтап, асты аз-аздан алып, шусыз жеуді үйрету. Тамақтан соң ауыздарын шаюды қадағалау				
Күндізгі ұйқы	Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды жағдай орнату. Тыныштық сақтау.				
Біртіндеп ұйқыдан ояту, сауықтыру шаралары	№4 Майтабанның алдын алу. Тырысамыз, тырысамыз Денсаулықты нығайтамыз Аяқ, қол мықты болып Май табаннан арыламыз. Арнай жолдармен жүру, дымқыл жолмен жүру.	№5 Арқанын қалпын сақтауға арналған жаттығулар. Ояту Оянайық балалар Маған тезірек қарандар Шапалақ ұрайық Орнымыздан тұрайық.	№6 Төсекте жатып жасайтын жаттығулар Тыныс алу жаттығулары Ұзын құлақ сұр қоян Ести қалып сыбырды Өсіп тұрған сәбізді Жұлып алып иіскеді.	№7 Майтабанның алдын алу. Ояту Көзімізді ашайық Бойымызды жазайық Терезеге қарап Күн жылуын алайық.	№10 Төсекте жатып жасайтын жаттығулар Мысықтар Ұйқыдан біз тұрамыз Көзімізді ашамыз Жан-жағымызға қарап Достарымызға күлеміз.
	«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасау. Дұрыс ұқыпты киіну. Қауіпсіздік ережелері – төсектен абайлап тұру, жаттығу кезінде қауіпсіздікті түсіндіру. Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан				
Бесінас	Қолдарын сабындап жуып, өз сүлгілеріне сүрту, ұқыпты тамақтану дағдыларын, тамақтану әдебін дұрыс сақтай білуге дағдыландыру.				
Балалардың дербес әрекеті (баяу қимылды ойындар, үстел үсті ойындары, бейнелеу әрекеті, кітаптар қарау және тағы басқа әрекеттер)	Проблемалық сұрақ: Пайдалы және салауатты тағам деген не? Педагог балалармен пайдалы және пайдалы емес тағам туралы әңгіме өткізеді. Музыка тыңдау: Дауыс жаттығулары: «Жоғарыға шығамыз, төмен қарай түсеміз». Әуенді біртіндеп көтеріп, жоғары дыбысқа жеткенде дауысты қаттырақ шығарып, айқайламай, демді үнемдеп шығарып, біртіндеп	Дид ойын: «Өз үйіңді тап» Шарты: Жерде геометриялық фигуралар жатады. Олар үйшіктер, балалардың қолдарында геометриялық карточкалар болады. Музыка ойнап тұрады, балалар айналып жүреді. Музыка тоқтағанда әр кім өз үйшігіне барады. Білмеген бала ойынан шығады. Музыка	Дид ойын: «Бұл қай кезде болады?» Мақсаты: Балалар жыл мезгілдерін жылдам табады, атайды және сипаттайды. Шарты: Балалар жыл мезгілдерінің суреттерін жапсырып, ерекшеліктерін айтады. Күтілетін нәтиже: Балалар жыл мезгілдеріне тән суреттерді тауып әңгімелеп береді.	Миға шабул Жұмбақ жасыру. Сыртындағы азығы, Ортасында бар қазығы. (Алма) т.б алмұрт, өрік, жүзім) Ой дамыту Натюрморт туралы түсінік беру. - Натюрморт дегеніміз не? - Біз қазір ненің натюрмортын көріп тұрмыз?	Әжемнің ертегісі. Балалар бізге бүгін қонаққа ертегі кейіпкер келді. - Ол қандай ертегіден деп ойлайсындар. - Бауырсақ (ойыншық) келіп балалардан өзі туралы сұрайды. Бауырсақ: - Мен қандай ертегіден келдім? - Ертегіде менімен не болды? - Балалар сендер дұрыс

	төмен қарай түсеміз. Ән айту: «Жемістердің пайдасы» (муз. Ә.Қонысбеков, сөзі Ұ.Қонысбекова).	Ұлттық құндылық аясында Тақырыбы: Отбасым – бақытым Балалар көңілді музыка әуенімен келеді. Педагогпен әндетіп амандасады. Шеңбер бойымен жүріп, би қимылдарынан элементтер жасайды. – Балалар, «отбасы» деген сөзді қалай түсінесіңдер? – Отбасыларыңда кімдер бар? – Сендер ұйықтар алдында аналарың әндетіп ұйықтаады, сол әнді «бесік жыры» деп атайды. Бүгінгі әніміз де, тыңдайтын әуеніміз де осы тақырыпта болмақ. Әуеннің қарқынын, динамикасын, регистрін талдап, түсіндіру. Музыка тыңдау: «Бесік жыры» (муз. И. Нүсіпбаев, сөзі С. Жиенбаев). Әнде не туралы айтылғанын, алған әсерлерін сұрау. Балаларға «бесік жыры» туралы мәлімет беріңіз. Балалардан бұл ән күннің қай мезгілінде орындалатынын сұрау. Дауыс жаттығулары: «аққу» (Сүгір). Әуенді асықпай, төменнен жоғары қарай әндету. Әуенді «га-га» буынында орындау. Дауысты ашық «а» дыбысын дөңгелете айтуға жаттықтыру. Ән айту: «Әже тілегі» (муз. мен сөзі Т. Қоңыратбай).		-Осы жемістер бізге не береді? Түсі, пішіні, қайда өсетіні т.б. Сұрақ – жауап. Сөздік жұмыс. Натюрморт, бақ, дән, дәрумен. 2. Жұмысқа қатысты материалдарды атау, көрсету. Жұмыс жасаудың әдіс-тәсілін түсіндіру. Қиынды суреттерді құрастыруға үйрету.	айтасыңдар тамаша. -Балалар бауырсақты түлкі неге жеп қойды? -Мақтану жақсы ма, жаман ба? -Бауырсақтың шал мен кемпірден кетіп қалғаны жақсы болды ма? Неге? -Бауырсақтың аңдардан кетіп қалғаны несімен жақсы? -Балалар қалай ойлайсыңдар бүгін бізге буырсақ неге келді? Бауырсақ : -Балалар мені түлкіден құтқарыңдаршы Бауырсақты түлкіден аман алып қалу үшін не істеу екрекпіз? -Кім бауырсаққа көмектеседі? Бауырсаққа қандай заттар көмектесе алады? - Балалар бауырсақ сендерге қызық жұмбақтар дайындапты, шешіп көреміз бе? Тораулдыап ауылды, Қыс бойына жатады, Тісі десең тісі бар, Тәтті ұйқыға батады, Түнде жортар ісі бар. (аю, қасқыр) Қалқиган ұзын құлағы, Сайқымазақ қулығы бар, Елендеп қорқып тұрады, Барған жерде ұрлығы бар. (қоян, түлкі) Балалар бауырсақпен кездескен аңдардың кезегін анықтайды
--	---	--	--	---	---

		Педагог әнді сүйемелдеумен орындап, балаларға мәтінін қайталатып үйретеді. Ән кім туралы айтылып отырғанын естеріне салып, сезіммен айтуды ұсынады. Ән айту барысында сүйемелсіз балаларға қайталатып, есту қабілетін тексеріңіз. Ой қозғау. Ән кімдер туралы? Анаң мен әкеңнің анасын қалай атайсың? Өз отбасың туралы әңгімеле. Суретті мұқият қарап, әженің киімдерін сипатта. Музыкалық аспаптарды ата.		- Бірінші бауырсаққа не кездесті? - Ең соңында нені кездестірді? - Бауырсақ тұлкінің алдында нені жолықтырды? - Қояннан кейін нені? - Бауырсаққа кездескен аңдардың арасындағы ең мықтысы? - Тағы қандай күшті аңды бауырсақ кездестерді? Қорытынды: “Бауырсақ кімді кездестірді” ойыны (жануарлардың қимылдарымен әрекеттерін келтіру) Денешынықтыру Кіріспе бөлім. -сәлемдесу -сапқа тұрғызу Бір-бірден бағанда жүру. Педагог залдың бір жағына баланың бір адымында 8-10 штангаларды қояды. Бір-бірден колоннада жүру, мұғалімнің белгісі бойынша, балалар оң және сол аяқтарымен кезек-кезек штангалардан өтіп жүруге ауысады. Бағандағы соңғы бала штангалардың үстінен өткеннен кейін, шашыраңқы бағытта жүгіру пәрмені беріледі. Жүру және жүгіру жаттығулары кезектесіп өтеді
--	--	--	--	--

					Негізгі бөлім. Жалпы дамыту жаттығулары. 1. б.қ. - аяқтың ені бойынша аяқ тірегі, қол белде. Қолдар бүйірлерге, жоғары, қолдарыңызды бастарыңызға шапалақтау, қолдарыңызды белге қою, бастапқы қалып (5-6 рет). 2. б.қ. - аяқтың ені бойынша аяқ тірегі, қолдар дене бойымен. Қолдар бүйірге, отырыңыз және алдарыңызда қолдарыңызды ұрыңыз; көтерілу, қолды екі жаққа, бастапқы қалыпқа оралу (5 рет). 3. б.қ. - аяқ иық енінде, қол белде. қолды екі жаққа, алға еңкейіңіз, алдыңызда қолыңызды шапалақтаңыз; түзу, қолдар. жақтарға, бастапқы қалып (5 рет). 4. б.қ. - тізе бүгіп, қолдар бастың артында. Оңға (солға) бұрылыңыз, оңға (солға) қолды жағыңызға алыңыз; түзету, бастапқы қалып (6 рет). 5. б.қ. - аяқ сәл алшақ, қолдар дененің бойымен. Секіру сериялары арасында кішкене кідіріспен кезектесіп, екі бағытта шеңбермен екі аяқпен секіру. Тыныс алу жаттығуы « Күн жасаймыз» Қозғалыстардың негізгі
--	--	--	--	--	---

					түрлері. 1. Тепе-теңдік - басында қапшықпен жерде жатқан тақтаймен жүру, қолды екі жаққа (2-3 рет). 2. Кедергілерден екі аяқпен секіру(өзектердің биіктігі 6 см), бір-бірінен 40 см қашықтықта, 5-6 бар. 2-3 рет қайталаңыз. Қим ойын: Аюдың апанында» Мақсаты: балалардың сөздік қорын дамыта отырып, қимыл-қозғалыс іскерліктерін жетілдіру.
Балалармен жеке жұмыс	«Қуыр-қуыр, қуырмаш» саусақ ойыны: Мақсаты: Балалардың саусақ қимылы жетіледі, үлкендерден кейін қайталап айта алады.	Мнемокасте арқылы тақпақ жаттау. «Кішкентай бала» Мен кішкентай баламын Кітап оқи аламын. Дәптер, қалам, сызғышты Сөмкеме өзім саламын.	Сюжетті – рөлді ойын. «Қонақ күтеміз» Ойын барысы. Балалар екі топқа бөлінеді. 1 топ «қонақтар», 2 топ «үй иелері»	Шығармашылық саласы Балаларға ермексаз тарату, өз еркінмен мүсіндеу.	Дид ойын: «Ұяшыққа орналастыр» Мақсаты: екі түрлі пішінді заттың әрқайсысын өз ұяшығына орналастыра алады.
Серуенге дайындық	«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу. Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды, киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау				
Серуен	Картотека №2 Күзгі жапырақтарды бақылау. Ұлттық ойын- ұлт қазынсы «Түйілген орамал»	Картотека №3 Жәндіктерді бақылау.	Картотека №4 Ауа- райының салқындауын бақылау	Картотека №8 «Жылы жаққа қайтқан құстарды бақылау» Ұлттық ойын- ұлт қазынсы «ұшты-ұшты»	Картотека №9 Аула сыпырушының еңбегін бақылау.
	Еңбегі адал жас өрен, серуен кезінде еңбек дағдыларын, экологиялық мәдениетті дамыту Таңғы серуенді бекіту.				
Балалардың үйге қайтуы	Өнегелі-15 минут. Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу.				
	Ата-аналарға балаларын себепсіз балабақшадан	Ана – аналармен әңгімелесу. Балаланы балабақшаға	Ойын бұрышына жинақылық жасау.	Топ бөлмесіне жинақылық жасау. Дидактикалық	Ата – анамен әңгіме. Баланы үйге шығарып

	қалдырмауларын ескерту. Ата-аналармен баланың ынтасы, қызығушылықтары туралы әңгімелесеу	уақытында әкеулерін ескерту. Ана – аналармен әңгімелесу. Баланың бүгінгі жетістігі туралы әңгімелеу.	Дидактикалық ойын: «Неге керек?» Ата – анамен әңгіме. Баланы үйге шығарып салу.	ойын: «Орнын тауып бер» Мен үйге барамын.	салу. Демалыс күндері жайлы әңгімелеу. Тазалық туралы ескерту. Сау болыңыз.
--	---	--	--	--	--

Тәрбиелеу-білімберу процесінің циклограммасы
Білімберу ұйымы (балабақша/шағын орталық, мектеп алды сыныбы)

Топ: Ересек топ.

Балалардың жасы: 4 жас

Жоспардың құрылу кезеңі : 07.10 – 11.10.2024ж

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі	Сейсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі	Жұма
Балаларды қабылдау	Күй күмбірі – ұлттық құндылық, баланы ұлттық өнерге баулу. Балалардың көңіл-күйін бақылау. дене қызуын өлшеп тазалықтарын тексеру. Арнайы журналға тіркеу. Мәдени- гигиеналық шараның орындалуын қадағалау. Медбике, психологпен бірлескен жұмыс.				
Ата-аналармен әңгімелесу, кеңес беру	Өнегелі -15 мин –ата-анамен бала мінез –құлқы, баланың жетістігі туралы әңгімелесу. Балалардың демалыс күндерін қалай, қайда өткізгендері жайлы мағұлұмат алу. Ата-аналараға ертеңгілік жаттығуға балаларды үлгертіп әкелулерін ата-аналарға түсіндіру				
Балалардың дербес әрекеті (баяу қимылды ойындар, үстел үсті ойындары, Бейнелеу әрекеті, кітаптар қарау және тағы басқа әрекеттер	Картотека №10 «Жол әліппесі» Мақсаты: балаларды алдын-ала көшеде жүру ережесімен жүргізушілерге арналған жол және белгілермен таныстыру	Картотека №11 «Әдептілік» Мақсаты: Балаларды «жақсы» «жаман» сөздерінің мағынасы мен оларды орынды қолдануға үйрету.	Картотека №7 «Мамандықтың бәрі жақсы» Мақсаты: Балаларды әр түрлі мамандықпен таныстыру, еңбекті құрметтеуге дағдыландыру, өз еліне пайдалы бола білуге тәрбиелеу	Картотека №14 «Кімге не керек» Ойынның мақсаты: Түрлі мамандықтың еңбек құралдарын танып айта білуге үйрету	Картотека № 18 «Өз мекеніне орналастыр» Мақсаты: Үй жануарларын дала жануарларыннан ажырата білуге үйрету.
Таңертенгі жаттығу	Әлеуметтік-эмоционалды дағдыларды қалыптастыру картотекасынан				
Таңғыас	Қазан айының 2- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені. Жаттығу кешені қосымша тіркелген Мақсаты: Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау				
Таңғыас	Үнемді тұтыну ережелерін түсіндіру. Балалардың беті қолын жуып, таңғы асқа отыру. Ас ішу мәдениетімен таныстырып отыру. Қауіпсіздік ережелері- тамақ ішу кезінде, құралдарды пайдалану кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту. Қасық, шанышқыны дұрыс пайдалануды үйрету. Асты сөйлемей ішу. Астан соң беті – қолды жуу.				
Ұйымдастырылған іс-әрекетке дайындық	«Балалар кітапханасы»-жобасы аясында бала тілін дамыту.				
	Отбасында гүліміз, Көңілді өтер күніміз. «Қайырлы таң!» деп айтамыз, Бір болып кеште қайтамыз.	Кәне, кәне тұрайық, Үлкен шеңбер құрайық. Тұрсақегершеңберге, Алақандыұрайық	Ертетұрыпкүнде мен Тереземдіашамын. Сәлемдеймінкүнге мен Шаттықәнгесаламын.	Кел, балалар, күлейік, Күлкіменен түлейік! Қабақ түйген не керек, Көңілді боп жүрейік!	Кел, балалар, күлейік! Күлкіменен түлейік! Күлкі көңіл ашады, Күліп өмір сүрейік!
Білім беру ұйымының кестесі бойынша ұйымдастырылған іс-әрекет.	«Қамқор» жобасы аясында «Біз табиғат қорғаушылармыз!» - экологиялық мәдениетті қалыптастыру бағытында кіріктірілген ұя.				
	Қызығушылықты ояту. «Сурет көрмесі» әдісі Дид : «Таныс тағамды таңда» Шарты: Суреттер бұрышынан өздеріңе таныс тағамдарды таңдайды. Ортақ сұрақ : Тағам адам үшін қаншалықты қажет деп ойлайсыңдар?	Сәлеметсіңдер ме, балалар! (Сәлеметсіз бе!) Бір-біріңізге тағы қалай сәлемдесуге болатынын ойлаңыз ба? Балалар қасында тұрған адамға қолдарын беріп, амандасады. (Қайырлы таң, қайырлы күн, сәлем, қайырлы кеш т.б.)	Таңғажайып сәт: (Микроб қонаққа келеді) Микроб: Сәлеметсіздер ме, менің әлсіз де, кішкентай балаларым. Мен микроб дегенпатшаларыңболамын. Сендерменікүттіңдер ме? Мен жеміс-жидектердіжұмайжейтінбалалардыңқасындажүргендіұн	Суреттер әлемі. Шарты: Әр түрлі иллюстрациялар қарау. Суреттердің арасынан мен хат және карта кездестірдім. Хатта Білім профессоры бізді тәжірибе жасау үшін зертханасына шақырады, ал жолда бізге қажетті	Көңілді шеңбер Қайырлы таң күлімдеген жүздер! Қайырлы таң күн мен құстар! Барлығы мейірімді, сенімді болсын. Қайырлы таң кешке дейін созылсын! Балалар, бір-бірімізге

	Топқа бөлу. «Мозайка» әдісі Нұсқау: Әр топқа сурет беріледі, балалар мозайка құрастыру арқылы топтарға бөлінеді 1-топ: «жемістер» 2-топ: «көкөністер» 3-топ: «шырындар» 4-топ: «тағамдар» Зерттеуді жоспарлау: Ой қозғау: қоршаған орта. 1.Пайдалы және зиянды тағамдардың айырмашылығы қандай? 2.Біз қандай тағамдарды ішуіміз керек? Балалардың өз ойы, сыни ойлау. Тосын сәт: Балалар, бүгін бізге дәрігер апай келінті, балабақшадағы топтарды аралап денсаулығын тексеріп жүр екен. Дәрігер: Сәлеметсіңдер ме, балалар! Дәрігер: балалар қазір күз мезгілі, тұмау жүріп жатқан кез, өздеріңді қалай сезінесіңдер? Дәрігер: Балалар сендердің топтарыңда ауырып қалған балалар жоқ па? Дәрігер: Сендердің көңіл күйлерің, денсаулықтарың да жақсы екен. Сендер таза ауада көп серуендеп, түнде жақсы ұйықтағандарың көрініп тұр. Деніміз сау болу үшін көкөністен жасалған тағамдар жеуіміз керек, жемістерден жасалған шырындар ішуіміз керек,	-Міне, бізде достық шеңбер құрылды. Енді бір-бірлеріңізге күлкі сыйлаңыздар! Өйткені, «Көңілді болсаң – саусың, мұңайсаң – аурусың» деп бекер айтпаған. Сәлемдескен кезде бір-біріне денсаулық тілейді. Ой дамыту. Денсаулық үшін тағы не қажет? - Спортпен шұғылданыңыз, сабырлы болыңыз, таза ауада көбірек уақыт өткізіңіз, витаминдер мен дұрыс тамақтаныңыз. - Дұрыс тамақтану – ағзаға пайдалы өнімдер. Азық-түлік слайдтары. Шарты: Дид «Қызыл, сары, жасыл» Мен сендерге тағам слайдтарын көрсетемін, ал сендер дұрыс түсті карточкаларды көтересіңдер. (Жасыл - жақсы, сары - жеуге болады, бірақ өте пайдалы емес, қызыл - тамақтан бас тартқан дұрыс). Әрбір өнімде сіз пайдалы және зиянды нәрсені таба аласыз. Дид ойын: «Түрлі-түсті себеттер» Балаларды екі командаға бөлу. Енді сіз аспаз екеніңізді елестетіңіз, кешкі ас дайындайсыз. Ол үшін дүкенге барып, себетті өнімдермен толтыру керек.	атамын. Тәрбиеші: Бізсіздішақырған жоқпыз. Біз, балалар, жемістердіжақсылапжуып, тазалапжеймізжоуа? Балалар: Иә, апай! Микроб: Сіздерменіменқалай күресу керек екенінбіледіекенсіздер. Менімендосболмасаңыздар, мен сіздердісиқырлаптастаймын. Балалар: Бізсіздіңсиқырыңыз ғасиқырланбаймыз. Сізбенқалай күресу керек екенінбілеміз. Жеміс-жидек пен көкөністердіжуып-тазалапкөпжейміз. Біздіңденсаулығымызкүшті. Дидактикалықойын: «Дәрумендердіажырат» Мақсаты: Жемістер мен көкөністердіажыратабілуге үйрету, дәрумендердің адам ағзасынақандайпайдасы бар екендігінайтуды. Түсінік беру. Шарты: Балаларберілгенжемістер мен көкөністерді А және С топтарынабөліпорналастыру керек. Тәрбиеші:Балалар, бізге хат келгенсияқты. Қарапкөрейікші. Бәрімізэкранға назар аударайық. Балалар, бізгебалабақшамыздыңдәрігері не айтарекен, тыңдапкөрейік. Ой,ой, ой мен кеттім , мен кеттім микорп қашып кетеді.	жемістерді табу керек, ол үшін бізге карта көмектеседі. Дид ойын: «Жемістерді жина» Жемістерді жинап, картадағы жеміс зертханасына кеттік. Қане зертханаға жету үшін көзімізді жұмып, 1,2,3 деп айтамыз. - Ал қазір біз оларды зертханамызда тексеріп көреміз. Тәрбиеші: -Біздің дастарханда жемістер бар, оларды атаңдар. (банан, алмұрт, алма, мандарин, жүзім, лимон). - Иә, олардың барлығы әртүрлі, бірақ бәрібір, кейбір белгілерге сәйкес, ұқсас жемістерді табуға болады. - Эксперимент жүргізуді бастау үшін жемістерге сауалнама жүргізу керек. - Бірдей пішіндегі жемістерді тауып, берілген жерге орналастырамыз.. Неліктен бұл жемістер деп ойлайсыңдар? Қалай ойлайсыңдар, қандай жемістердің пішіні, көлемі, түсі ұқсас? 1. Қараңызшы, олар пішіні бойынша ерекшеленеді ме? (дөңгелек, сопақ); 2. Көлемі бойынша (үлкен және кіші);	күлейік, Ой қозғау. Тәрбиеші: «Көңілді болсаң – саусың, мұңайсаң – аурусың». Неліктен олар бұлай айтады деп ойлайсыз? (балалардың жауаптары) Бақытты және сау болу үшін не қажет? (балалардың жауаптары). дұрыс тамақтану қажет. Ол нені білдіреді? (балалардың жауаптары). (Бұл адамға пайдалы тағам). Дид ойын: «Жеміс қайда, көкөніс қайда екенін тап» Мен сендерге үстелге жемістер мен көкөністердің аралас карталарын жайып беремін, ал сендер карточкаларды жемістер мен көкөністер деп екі топқа бөлулерің керек. Тәрбиеші: Енді жемістерді зертханамызда зерттеп көрейік. Педагог үстелге жемістерді қояды: апельсин, мандарин, лимон, банан, алма. Тәрбиеші: Біздің дастарханда түрлі жемістер бар. Олардың атын атап көрейік. Барлық жемістер әртүрлі. Олар қалай ерекшеленеді,
--	---	--	---	--	--

	спортпен айналысуымыз керек, тазалық сақтау керек. Дәрігер: Сендер қандай сергіту жаттығуларын білесіңдер? Маған көрсетіңдерші? Сергіту сәті: Ал, балалар, тұрайық, Алақанды ұрайық. Оңға қарай иіліп, Солға қарай иіліп, Бір отырып, бір тұрып, Бойымызды жазайық. Дид ойын: «Ғажайып қалта». Ойынның шарты: қалта ішіндегі жемістерді аттарын, түсін айту керек. Көркем әдебиет. «Дұрыс тамақтана біл» кітаптағы керекті мәліметтерді көрсету, балалар өз ойын айту. Дид ойын: «Кім жылдам» ойыны Шарты: Пайдалы және зиянды тағамдарды ажыратып ыдысқа салады Дид ойын: «Кішкентай ғалымдар» Көкөністер мен Жемістер «№ 1 тәжірибе» Мақсаты: жемістер мен көкөністер тұқымдарының құрылымында ядрошық бар екенін көрсету Құрал-жабдықтар: жемістер (алхоры, алма, апельсин, алмұрт); көкөністер (қияр, баклажан, қызанақ, кәді), науалар, пластикалық пышақтар, ұлғайтқыш, балға.	Пайдалы тағамдарды жасыл себетке, ал зиянды өнімдерді қызылға салу керек. Дид ойын: «Ғажайып сөмке» Біз жемістерді үлкен табаққа саламыз: алма, алмұрт, апельсин, мандарин, лимон, банан, киви, жүзім. - Оларды бір сөзбен қалай атауға болады? (Жеміс.) Барлық жемістер әртүрлі. Олар қалай ерекшеленеді және оларды қалай жіктеуге болады? 1. Олардың пішіні бойынша (дөңгелек, сопақ) айырмашылығы бар-жоғын қарау. 2. Көлемі бойынша (үлкен, кіші). 3. Түсі бойынша (қызғылт сары, жасыл). -Жемістер бұзылып кетпес үшін қайнатады, кептіреді, мұздатады. Жемістерден қандай тағамдар жасауға болады? Олардың атын бірге атайық. Дид ойын: «Тағамның атын ата» -Лимон шырыны - қандай шырын? (Лимон шырыны). Алмадан жасалған джем? (Алма тосабы) Алмұрт кеспесі? (Алмұрт тосабы). Өрік компоты? (Өрік компоты). Ал енді мен сендерге компотты «пісіруді»	Ой дамыту. АҚТ технологиясымен жұмыс. (Балабақшаның дәрігері көкөністер мен жемістерді қалай жеу керектігі туралы айтып береді) Сергіту сәті: Дәрумендер – тірегің, ABC деп аласың. Жетіспесе бірі оның, Ауырып сен қаласың. Тәрбиеші: Балалар, дәрумендер тек қана жемістер мен көкөністерде болмайды, сонымен қатар дәрігер апайларымыз арнайы дәріханаларда дәрумендер жасап шығарады. — Балалар, өзіміздің жеке дәріханамызға барып арнайы киімдерімізді киіп, дәрумендерді жасап берейік. (Сары ермексازдан дөңгелек тәрізді пішіннен түрлі дәрумендер жасайды). Ғалымдар бұрышы. Тәжірибе№1 Жемістер - оларды қалай жеуге болады? Мақсаты: Балаларға жеміс-жидек тағамдарын дайындаудың әртүрлі тәсілдерін көрсету. Құрал-жабдықтар: жемістер бейнеленген суреттер, «Бақшадағы егін жинау» сюжеттік суреті, кептірілген жемістер, консервіленген және жаңа піскен жемістер салынған табақтар, жеміс	3. Түсі бойынша (қызғылт сары, жасыл); 4. Дәміне қарай. Тәрбиеші: -Олай болса, жемістерді пішініне, көлеміне, түсіне, дәміне қарай топқа бөлуге болатынын білдік. Қорытынды: Жемістерді әртүрлі белгілерге қарай топтастыруға болады және бұл әртүрлі топтарға әкеледі. Тәрбиеші: Балалар, аздап демалып, дене шынықтыру жаттығуларын жасайық. Сергіту сәті: «Бұл алма» Мынау алма! (тұру) Бұл (қолдар екі жаққа) Тәтті шырыңға толы (қолдар белбеуде) Қолыңызды созыңыз (қолыңызды алға созыңыз) Алма жинаңыз (қолыңызды жоғары көтеріңіз) Жел бұтақты тербете бастады (қолымызбен төбесінде тербелеміз) Алма алу қиын (жоғары тартылды) Мен секіремін, қолымды созамын (секірдім) Және тез алма жинаңыз (қолыңызды басыңызға шапалақтаңыз). Тәрбиеші: -Ал енді, балалар, мен сендерді жемістермен тәжірибе жасауға шақырамын. Әрқайсысың өз үстеліңізге келіңіздер.	қандай негіздер бойынша топтастыруға болады? 1. Қараңыздар, олар пішіні бойынша ерекшеленеді ме (дөңгелек, сопақ)? 2. Түсі бойынша (қызғылт сары, жасыл)? 3. Көлемі бойынша (үлкен және кіші)? 4. Иісі бойынша? 5. Қабықтың құрылымы бойынша (кеуекті және тегіс)? Жемістерді пішініне, көлеміне, түсіне, дәміне, иісіне, қабығының құрылысына қарай топтастыруға болатынын білдік. Ой дамыту. Сұрақ –жауап. Апельсин қайда өседі? (ағашта) Дұрыс, сонда қалай айта аласыз: апельсин жеміс пе, әлде көкөніс пе? Балалардың жауаптары. Балалармен әңгіме: Табиғатта апельсиндер - жылтыр жапырақтары бар биік мәңгі жасыл ағаштарда өседі. Олардың сфералық тәжі бар, ақ хош иісті гүлдермен гүлдейді, олардан бәріңіз жақсы көретін жемістер пайда болады. Апельсиндер - сіз жақсы көретін керемет десерт, сонымен қатар олар иммунитетті
--	---	---	---	---	--

	Жүргізілу барысы: Педагог балалармен бірге жемістерді тексереді, көкөністер атауларын нақтылайды. Ересек адам балаларды осы жемістердің (көкөністердің) тұқымдары қайда екенін табуға шақырады. Балалар жемістерді кеседі, тұқымын табады. Педагог тұқымдарды үлкейткіш әйнек арқылы қарауды ұсынады. Балалар тұқымдарды қарастырады, сипаттайды, оларды салыстыру, ұқсастықтарды табу (қабықша, ядрошық), балғамен беріктігін тексеру. Қорытынды. Жемістердің (көкөністердің) барлық тұқымдарының ұқсастықтары бар. Оларда жаңа өсімдік үшін қоректік қор бар ядрошық бар. Ядрошық тері қабығымен қорғалған. № 2 Тәжірибе. «Жемістер мен көкөністерді бояйтын заттар» Мақсаты: барлық жемістердің шырыны бар, түсі бар екенін дәлелдеу. Құрал-жабдықтар: түрлі түсті 3-4 жеміс (киви, апельсин, қара өрік, шабдалы және т.б.); балалар санына сәйкес фильтрленген қағаз парақтары, пластикалық пышақтар және мөлдір шыныаяқтар; лупа, клеенка.	ұсынамын. Сергіту «Компот». -Компот пісіреміз. Сізге көптеген жемістер керек, мұнда! Алмаларды тураймыз Біз алмұртты кесеміз Лимон шырынын сығыңыз Су құйып және құмды салыңыз! Біз пісіреміз, компот пісіреміз, Адамдарға көмектесеміз. Карточкалар бойынша жұлпын жұмыс: Дид ойын: «Не артық?» - Балаларға жемістер бейнеленген карточкаларды ұсынамын, олардың арасында көкөністер, саңырауқұлақтар, жаңғақтар мен жидектер бар. Тапсырманы орындағаннан кейін балалар карточкалармен алмасады және оларды тексереді. Дид ойын: «Зерттеуші шеберлер» Зертханалық жұмыс ережесін қайталаймыз. Ақ халатты киіп, зертханаға барамыз. Зертханада жұмыс. Енді мен сендерге жұмбақ жасырғым келіп тұр. Менде, менде бәрі бар, Дәмім бірде қышқыл, бірде тәтті, Дәруменім пайдалы. Кім менің шырынымды ішеді Сол ақылды болып өседі. (Апельсин).	компоттары бар стақандар. Жүргізілу барысы: Педагог балалармен бірге жемістер мен сюжетті суреті бар суреттерді қарастырады. Педагог балалардан жемістер мен көкөністердің айырмашылығы неде екенін сұрайды. Ол әрі қарай қарастыруды ұсынады шикі жемістерді алып, адамның оларды қалай жегенін және неліктен екенін сұрайды. Педагог балалармен бірге кептірілген және консервіленген жемістерді тексеріп дәм татады, компот ішеді. Әркім бұл өнімдердің қалай ерекшеленетінін салыстырады және қорытынды жасайды. Балалар әртүрлі тәсілдермен пісірілген бір жемісті табуға, дәмінің айырмашылығын анықтауға үйренеді. Қорытынды. адам қыста жемістерді әртүрлі тәсілдермен жинау идеясын ойлап тапты: кептіру, сақтау, қайнату. Жемістерде біздің денемізге пайдалы көптеген дәрумендер бар. Бірақ жаңа піскен жемістер ең пайдалы, оларда барлық витаминдер бар. Іс-әрекетті бағалау кезеңі: — Балалар, дәрумендер дегеніміз не екен?	мандаринмен тәжірибе жасайық. мандариндер салынған үстелдерге барайық. -мандарин дер жүзе алады деп ойлайсыңдар ма? (балалардың жорамалдары). Тексерейік? №1 тәжірибе. Түстер құпиясы. Аскөк, пияз. - Аскөктің бір бұтағын алып, оны бумаға салып, қағаз бетіне тік сызық сызамыз, аскөкпен сурет салуға болады ма? - Ол жолды қандай түспен қалдырды? Ал енді картадағы нәтижені белгілеңіз, қараңыз - Аскөк сурет салады ма? - Иә - плюс қойыңыз. Қандай түс? - Жасыл - шеңберді жасыл түске боя. Енді пиязды қолданып көрейік. -Пияздың қауырсынын алып, бүктеп, тік сызық сызамыз, пиязбен сурет салуға бола ма? - Жарайсыңдар, бәрі жақсы болды Пияз сурет салады ма? - Иә - Плюс қойыңыз. Қандай түс? Жасыл	күшейтетін тамаша құрал. Апельсинмен тәжірибе жасайық. Қортынды тәжірибе: Апельсин қабығының қасиеттері Ал апельсин қабығымен тәжірибе жасап көрейік. Балалар, қалай ойлайсыңдар, шарға қабық шырынын салсаңдар не болады? (Балалардың жауаптары) Сендермен бірге тексерейік. (Педагог балаларға қабықтың шырыны шарға түссе, жарылып кететінін көрсетеді). Балалар, бұл неліктен болды деп ойлайсыңдар? (Балалардың жауаптары). Апельсин қабығы шырынында ауа көпіршіктері ғана емес, сонымен қатар сұйықтық - қышқыл бар, ол шарды тоттандырады. Тәжірибе №2 КӨКӨНІСТЕРДІҢ ҚҰРАМЫНДА СУ бар ма? Тәжірибе жүргізбес бұрын, бір болжам жасайық: көкөністерде су бар ма, жоқ па? Сынақ үшін біз әртүрлі көкөністерді алдық: картоп, сәбіз, қызанақ, қияр. Олар екі бөлікке кесіп, кесіндіні қолының бойымен жүргізді. Сіз не
--	---	---	---	--	---

	Жүргізілу барысы: Адамдар жеміс шырындарын қайдан алады, олар қалай жасалады, түсі неліктен әртүрлі? Педагог жемісті үлкейткіш әйнек арқылы қарауды, содан кейін өз бетінше жеміс кесектерінің шырынын сығуды ұсынады. Шырындардың түсі салыстырылады - олардың барлығы әртүрлі. Содан кейін балалар шырынды сүзгіден өткен қағаз парақтарына тамызып, шырын кепкен кезде не болатынын күтеді. Қорытынды. Жеміс бөліктерін сығу нәтижесінде шырын сығылады; Сіз неғұрлым қатты сығыңыз, соғұрлым көп шырын аласыз. Шырын құрғаған кезде шырынның өзі сияқты түсті дақтар қалады. Сол сияқты тәжірибе көкөністермен де жүргізіледі. № 3 Тәжірибе: Күннің өсімдіктің (пияздың) өсуіне әсері» Мақсат. Өсімдіктер өсу үшін күн сәулесінің қажеттілігін дәлелдеңіз Құрал-жабдықтар: 2 шам, 2 контейнер топырақ. Жүргізілу барысы: 1) Пиязды контейнерге отырғызыңыз. Біреуін күнге, екіншісін қалпақ астына көлеңкеге салады	-Апельсин туралы не білесіңдер? (балалардың жауаптары) Апельсинмен тәжірибе жасайық. Апельсиндер салынған үстелдерге барайық. №1 тәжірибе. «Бату – батпау». -Ал, қалай ойлайсыңдар, апельсиндер жүзе алады ма (балалар жорамалдары). Ал тексеріп көрейік. Сіздің алдыңызда екі апельсин бар. Олардың біреуін суы бар ыдысқа салыңыз. Ол жүзетін болады. Ал сіз қатты тырыссаңыз да, оны суға батыра алмайсыз. Екінші апельсинді аршып, суға салыңыз. Енді не? Сіз өз көзіңізге сенесіз бе? Апельсин батып кетті. Қалай солай? Екі бірдей апельсин, бірақ біреуі суға батып, екіншісі қалқып кетті ме? нені болжауға болады. (Балалардың жауаптары). Қабықтың шынымен апельсиннің суға батып кетуіне жол бермейтінін қалай тексеруге болады. (балалардың жауаптары). №2 тәжірибе. Апельсин қабығы батады ма. Қабықты суға салайық. "Апельсин қабығында ауа көпіршіктері көп. Олар апельсинді су бетіне итереді. Қабығы болмаса, апельсин батып кетеді, себебі ол	— Қай тапсырма сіздерге қатты ұнады? Тәрбиеші: Балалар сендер ұнамақсыз қатынасқандарыңыз үшін сендерге дәрігеріміз өзінің дәрумендерін сыйлыққа беріп жіберіпті. Денешынықтыру Кіріспе бөлім. -сәлемдесу -сапқа тұрғызу Бағанда бір-бірден жүру; тапсырмаларды орындай отырып шеңбер бойымен жүру және жүгіру: саусақпен жүру, жартылай шалқайып жүру, қолды тізеге қою; қалыпты серуендеуге көшу. Негізгі бөлім. Доппен жалпы дамыту жаттығулары. Кіріспе бөлімі: Бірінің артынан бірі сапқа тұру. Денені тік ұстау. Шеңбер бойымен бір бірінің қолынан ұстай отырып, айнала жүгіру. Шеңбер бойымен еркін жүру. 1 сапқа тұру. / 1 саптан 4 звеноға тұру. / сапқа тұрарда себеттен бір доп алу/ Қолдарын созып, арақашықтықты сақтау. Б.қ.: «Буратино» ойыны 1. Аяқты алшақ қоямыз, доп жанымызда. Буратиноға әдемі мұрын жасаймыз. Буратино мұрнымен «2,3» сандарын жазады. /5 рет	- Шеңберді жасыл түске боя. - Жарайсың! Нағыз ғалым! №2 тәжірибе. Көкөністер қызылша, сәбіз - Біз сәбіздің бір бөлігін алып, оны қағаз парағына саламыз Нәтиже бізге эскиз жасауға көмектеседі шығу. - Сәбіз салады ма? - Иә -Олай болса, сәбіз салынған суреттің алдына не саламыз? - Плюс Шеңбер қандай түсті болады? - Дұрыс қызғылт сары. Жарайсың! - Біз қызылшаның бір бөлігін алып, оны қағаздың үстіне саламыз Сергіту сәті.«Бағбан» -Біз кеше (балалар қол ұстасып шеңбер бойымен жүреді) Қарақат отырғыздық (шұңқыр қазып, оған бұта отырғызуды бейнелеу) Алма ағаштарын әкпен әктедік. (оң қолды жоғары және төмен жылжытыңыз) Біз қоршауды жөндейдік. (балға соққыларына еліктейді) Біз әңгіме бастадық (шеңберге қарама-қарсы тұрады, ортаға бір бала	сезіндіңіз? Көкөністерде су бар ма? Қай көкөністе су көп? Бірақ кейбір зерттеушілер әлі де күмәнмен қарады. Содан кейін біз майда үккіштен өткізіп, оған сәбіз мен картопты үккіштен өткізіп, дәке арқылы шырынын сығып алдық. Біз қай көкөністе сұйықтық көп екенін салыстырдық - сәбізде немесе картопта. Балалар шырыннан дәм татқысы келетіндерін білдірді.
--	--	--	--	---	--

Жасыл желектің өсіп жатқанын қараңыз. 2) Өсімдіктен қақпақты алыңыз. Қандай сабақ? (жарық) Неліктен жарық? Күнге қойыңыз, пияз бірнеше күнде жасылға айналады. 3) Көлеңкедегі сабақ күнге қарай созылады, күн тұрған жаққа қарай созылады. Неліктен? Қорытынды. Жасыл күйде боялу үшін өсімдіктердің өсуі үшін күн сәулесі қажет, Өсімдіктер күннен жасыл түс беретін хлорофиллді жинайды және тағам ретінде қызмет етеді. 6. Лексикалық тақырып: «Көкөністер. Жемістер» №5 тәжірибе «Көкөністер мен жемістер косметика ретінде» Мақсаты: Балаларға жемістер мен көкөністерді косметика дайындауда қолдануды көрсету. Құрал-жабдықтар: қызылша, қияр, алма, шабдалы кремi, қияр маскасы, жеміс хош иісті сусабын, үккіш, пышақ, қағаз майлықтар, айна. Мазмұны. Мұғалім мен балалар косметика мен бұйымдарды зерттейді, иісі бойынша салыстырады, ұқсастығын табады. Сосын мұғалім балаларды кейбір жемістер мен көкөністердің құндылығы туралы және	ығыстыратын судан ауыр". Апельсин қабығын үлкейткіш әйнек арқылы қарау. Қорытынды: сондықтан ауа судан жеңіл деп айтуға болады. Және біз оны дәлелдедік. №3 тәжірибе «Жүзімге не болады?» Бір стақан таза газдалған су немесе лимонад алыңыз да, оған жүзімсалыңыз. Ол судан сәл ауыр және түбіне батып кетеді. Бірақ кішкентай шарларға ұқсас газ көпіршіктері бірден оған жабыса бастайды. олардың көп болатыны сонша, жүзім пайда болады. Бірақ бетінде көпіршіктер жарылып, газ сыртқа шығады. Ауыр жүзім қайтадан түбіне батады. Мұнда ол қайтадан газ көпіршіктерімен жабылып, қайтадан көтеріледі. Бұл су «дем шығарғаниша» бірнеше рет жалғасады. Тәжірибе №4 «Сиқырлы лимон». Біз үлкен шыныаяққа жылы шай дайындаймыз, Екі стаканға құйамыз. Стакандардың біріне лимон шырынын сығыңыз. Қасықпен араластырыңыз. Шай түсінің қалай өзгергенін бйқауға болады.. Балалар, біз сендермен тәжірибе жасадық: апельсин суга батады, батпайды, жүзім жүзеді,	қайталау/ Б.қ.: «Аттап созылу» 2. Аяқтары алшақ қойылған, доп қолда, 1- оң аяқты бүгу, 2- алға қарай бүгілген аяққа қарай иілу керек, дәл осы қимылды екінші аяқпен қайталайды. /5-6 рет қайталау./ Б.қ.: «Бауырсақ» 3. Аяқтар алшақ қойылған, доп қолда. 1- тізерлей отырып, допты айналдыра домалатады. 2- б.қ. /5-6 рет қайталау. Б. қ.: «Аққу қанатын қақты» 4. Аяқтың ұшымен тұрып, доп жанда. Қолды жоғары-төмен «аққудың» қанаты сияқты жасау. /5-6 рет қайталау/ Б.қ.: «Дәл тигіз» 5. Аяқтары бірге. Доп қолда, денені тік ұстау. Оң жақ тізені көтеріп допқа тигізу «тиді» деп айту. Сол жақ тіземенде қайталау. /5-6 рет қайталау/ Б.қ.: «Кетті, кетті домалап» 6. Аяқтары алшақ, допты аяқпен оңнан – солға, солдан- оңға қарай сырғыту. /15-20 секунд/ Б. қ.: «Көңілді доп» 7. Аяқтарын біріктіру. Доп қолда. Қолды жоғары созып, орнында секіру. /10-15секунд/ Тыныс алу жаттығулары: «Әтеш» дыбысын салу, «ку-ка-ре-ку»	шығады, диалог жүргізеді) Сіз біздің бағбанға айтасыз Бізге сыйлық ретінде не бересіз? Мен сыйлық ретінде күлгін алхоры беремін,..... (жемістің әрбір атауына бас бармақтан бастап екі қолға бір саусақ бүгіледі). Біз қызықты, қызықты эксперименттерімізді жалғастырамыз. №3 Тәжірибе. Жидектер қарақат, таңқурай - Үстелде сөмкелер бар, оны ашып, жидекті алып, салфеткаға пакетке салып, алақанмен жидекті басыңыз. Қаптаманы аударып, майлықтың түсіне қараймыз. Нәтижені сызамыз. - Қолымызды сүртеміз, сыртқа шығып шеңберге тұрамыз. - Балалар, айтыңдаршы, біз бұл тәжірибелерден не білдік? Балалардың жауаптары. -Дұрыс, балалар, біз тек бояумен, қарындашпен ғана емес, табиғи бояулармен – көкөністердің, өсімдіктердің, жидектердің шырынымен де сурет салуға болатынын білдік. - Кішкене тосын сый жасайық! Маған келіңіз, үстелде әртүрлі көкөністер мен жемістердің бланкілері	
--	---	--	---	--

	оларды косметика өндірісінде пайдалану туралы үйретеді. Педагог балаларды аршылған қызылшамен беттерін ысқылап, айнаға қарап өңінің қалай өзгергенін айтуды ұсынады. Әрі қарай мұғалім барлығын қиярдан немесе алмадан маска жасауға шақырады, оларды үккіште ысқылап, беттеріне қояды. Қағаз майлықтармен қияр маскасын алып тастап, балалар мен мұғалім өң қалай өзгергенін айтады. Денешынықтыру Кіріспе бөлім. -сәлемдесу -сапқа тұрғызу Бір-бірден бағанда жүру. Педагог залдың бір жағына баланың бір адымында 8-10 штангаларды қояды. Бір-бірден колоннада жүру, мұғалімнің белгісі бойынша, балалар оң және сол аяқтарымен кезек-кезек штангалардан өтіп жүруге ауысады. Бағандағы соңғы бала штангалардың үстінен өткеннен кейін, шашыраңқы бағытта жүгіру пәрмені беріледі. Жүру және жүгіру жаттығулары кезектесіп өтеді Негізгі бөлім. Жалпы дамыту жаттығулары. 1. б.қ. - аяқтың ені бойынша аяқ тірегі, қол белде. Қолдар	лимон шырыны түсін өзгертеді. Ең бастысы, жемістер біздің денемізге көмектеседі: олар пайдалы қоректік заттармен қамтамасыз етеді, соның арқасында дене күшті және сау болады. Дені сау дене микробтар мен аурудан қорықпайды. Қазақ тілі Қауіпсіздік ережелері. Мен және ересектер әлемі Тақырыбы: Көшеде өзін ұстау. Ой дамыту. Суретпен жұмыс. Көліктер қайда жүр? Жолда қалай жүру керек? Жаяу адамдардың өтетін жолындағы сызықты не дейді? - Бағдаршам жоқ көшеден қалай өтеміз? -Енді мына белгілерге қараңдаршы, мынау ненің суреті? -Егер телефонның суреті салынған белгі тұрса ол нені білдіреді? -Мынау медициналық көмек пунктінің белгісі. Автобустың суреті салынған белгіні көрсендер, ол «автобус тоқтайтын аялдама бар» дегенді білдіреді екен. Балаларға жол белгілері, жол қиылысы, көлік жолы, жаяу жүргіншілер жолы туралы ақпарат беру Бағдаршам ойыны: Ойын:	деп айту. Мұрынмен дем алып, ауыздан демді шығару. Қозғалыстардың негізгі түрлері. -Еденде жатқан тақтада аяқтың ұшымен жүру -Ішпен гимнастикалық орындықта жорғалап жүру, екі қолмен жоғары көтеру, қолды екі жағынан ұстау (2 рет). Қимылды ойын: « Құстар жем жейді» Шарты : құстардың қимылын салып көрсетеді.	бар, бір-бірден алып, оларды белгілі бір түсті шырынмен безендіріңіз. Біз оларды бір үлкен табаққа жапсырамыз, әдемі натюрморт аламыз. - Жарайсың! - Балалар сендерге зертхана ұнады ма? - Қандай қызықты және жаңа нәрселерді білдіңіз? Сізге қандай түстер көбірек ұнайды? - Балалар, бұл түстерді табиғи деп атауға бола ма? Неліктен? Мұнда біз табиғи түстердің құпиясын аштық. Музыка Тақырыбы: Мен бақытты баламын Музыкалық сәлемдесу. «Сәлеметсіз бе! Здравствуйте! (әндете амандасу). Балаларға кезекпен допты лақтыру арқылы сұрақтар қойылады, жауаптар тыңдалады. – Бақыт деген не? – Бақытты болу үшін не істеу керек? – Достарыңа бақытты болу үшін қандай тілек айтасың? Музыка тыңдау: «Ақ көгершін» (муз. Қ. Қалқатаев, сөзі Е. Баят). «Еркін самғап ұшсын» деп, Мәпелейміз, баптаймыз. «Бейбітшілік құсы» деп,	
--	---	--	--	---	--

	бүйірлерге, жсоғары, қолдарыңызды бастарыңызға шапалақтау, қолдарыңызды белге қою, бастапқы қалып (5-6 рет). 2. б.қ. - аяқтың ені бойынша аяқ тірегі, қолдар дене бойымен. Қолдар бүйірге, отырыңыз жсәне алдарыңызда қолдарыңызды ұрыңыз; көтерілу, қолды екі жаққа, бастапқы қалыпқа оралу (5 рет). 3. б.қ. - аяқ иық енінде, қол белде. қолды екі жаққа, алға еңкейіңіз, алдыңызда қолыңызды шапалақтаңыз; түзу, қолдар. жақтарға, бастапқы қалып (5 рет). 4. б.қ. - тізе бүгіп, қолдар бастың артында. Оңға (солға) бұрылыңыз, оңға (солға) қолды жағыңызға алыңыз; түзету, бастапқы қалып (6 рет). 5. б.қ. - аяқ сәл алшақ, қолдар дененің бойымен. Секіру сериялары арасында кішкене кідіріспен кезектесіп, екі бағытта шеңбермен екі аяқпен секіру. Тыныс алу жаттығуы « Күн жасаймыз» Қозғалыстардың негізгі түрлері. 1. Тепе-теңдік - басында қапшықпен жерде жатқан тақтаймен жүру, қолды екі жаққа (2-3 рет). 2. Кедергілерден екі аяқпен секіру(өзектердің биіктігі 6 см), бір-бірінен 40 см	«Сақ бол!» Қызыл көзін жағады. (қозғалмай тұру) Сары көзін жағады. (қол шапалақтау) Жасыл көзін жағады. (бір орында тұрып жүру). Балалар ойынды қызыға ойнайды. Ой қозғау.Сұрақ- жауап алу. Үлкен жолда доп ойнауға, велосипедпен көшеде жүруге бола ма? -Келе жатқан көліктің алдынан өтуге бола ма? Балалардың жауаптары. Сергіту сәті. Мәшине жүргізу. Балаларды пішіндер арқылы екі орталыққа бөлеу 1- орталықтағы балаларға өздеріне бұрыннан таныс бағдаршамның суретін салуды тапсыру. 2- орталықтағы балаларға бірнеше бөлікке бөлінген сурет қиындыларынан жол белгілерін құрастыруы тапсыру. Балаларға тапсырманы түсіндіреді. Балаларды мадақтау.		Қайсы құсты біз мақтаймыз? – Ән сендерге ұнады ма? Неліктен? Ән қанша бөліктен тұрады? Мазмұнын әңгімелеп беруді ұсыну. Дауыс жаттығулары: «Тақ-тұқ», «Көңілді алақандар мен балақандар» жаттығулары. Дауыссыз дыбыстарды анық айтуға үйрету. Ән айту: «Біз бақытты баламыз» (муз. Ә. Қонысбеков, сөзі Ұ. Қонысбекова). Балалардан ән мазмұны мен көрнекі суреттердің өзара байланысын сұрау. Әнді бубен, асатаяқ, тұяқтас аспаптарының сүйемелдеуімен орындау. «Бейбітшілік құсы көгершін» деп таныстыру. Көгершін – голубь деп екі тілде қайталап үйрету. Музыкалық-ырғақты қозғалыс: «Қазіргі би ырғағы» (муз. Е. Лапин). Музыкалық шығарманың сипатын мағыналы түрде көрсетуге дағдыландыру. Заманауи би элементтерін Польша (Б. Сметан), ұлттық би («Айгөлек») түрлерімен салыстыру, айырмашылықтарын түсіндіру. Ой қозғау. Әннен қандай әсер алдың? Осы әннің көңіл күйіне сәйкес қай түсті шарды	
--	---	---	--	---	--

	қашықтықта, 5-6 бар. 2-3 рет қайталаңыз. Қим ойын: Аюдың апанында» Мақсаты: балалардың сөздік қорын дамыта отырып, қимыл-қозғалыс іскерліктерін жетілдіру.			қалар едің? Қажетті аспаптарды әншінің суретіне сызық арқылы қос. Қандай би түрлерін білесің? Қандай ырғақта билегенді ұнатасың? Бүгінгі үйренген әнге қалай билер едің? Өз таңдауыңды көрсет.	
Серуенге дайындық	«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасауға тәрбиелеу - серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.				
Серуен	Картотека №1 Күзгі жаңбырды бақылау.	Картотека №2 Күзгі жапырақтарды бақылау.	Картотека №3 Жәндіктерді бақылау.	Картотека №4 Ауа-райының салқындауын бақылау.	Картотека №5 Ұшып жүрген құстарды бақылау.
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру аясында табиғатқа қамқорлық таныту. Серуен картотекасынан				
Серуеннен оралу	Үнемді тұтыну. Суды үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қолдарын сабынмен жудыру, өз сүлгілеріне сүртінулерін талап ету, ұқыптылыққа, тазалыққа тәрбиелеу «Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасауға тәрбиелей отырып, балаларға реттілікпен киімдерін шешуі, өз сөрелеріне киімін жинап таза ұстауды үйрету. Гигиеналық шараларын ұйымдастыру. Түскі асқа дайындық.				
Түскі ас	Қауіпсіздік ережелерін ескерту. Ұқыпты тамақтану дағдыларын, ас құралдарын қолдану дағдыларын жетілдіру. Тамақтану алдында мұқият жуынуды, тамақтану әдебін сақтап, асты аз-аздан алып, шусыз жеуді үйрету. Тамақтан соң ауыздарын шаюды қадағалау				
Күндізгі ұйқы	Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды жағдай орнату. Тыныштық сақтау				
Біртіндеп ұйқыдан ояту, сауықтыру – шаралары.	№16. Ояну Ұйқымызды ашайық Қолымызды созайық Енді қане бәріміз, Жаттығуды жасайық.	№19 Ояну Бойымызды жазайық, Қолымызды созайық. Жаттығулар жасайық. Ұйқымызды ашайық.	№20 Ояну Кел балалар тұрайық, Қолымызды жоғары созайық. Еңкейеміз еденге, арқамызды тік ұстап, Бір демалып алайық.	№21 Ояну Көздеріңді ашыңдар, Кірпіктеріңді көтеріңдер. Беттеріңді жеңіл қимылмен сипаңдар, Бір - біріңе жымыңдар,	№14 Ояну Балапандар тұрайық Көзімізді ашайық Жан-жаққа біз қарайық Бір күлімдеп алайық.
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. «Еңбегі адал жас өрен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет. Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан				
Бесін ас	Үнемді тұтыну - жуыну барысында сумен ойнамауды, шашып жуынбау әдептерін түсіндіру. Қолдарын сабындап жуып, өз сүлгілеріне сүрту, ұқыпты тамақтану дағдыларын, тамақтану әдебін дұрыс сақтай білуге дағдыландыру.				
Балалардың дербес әрекеті (баяу қимылды	«Smart bala» жобасы - «Мен – зерттеушімін» - өнертапқыштыққа алғашқы қадам. Балалармен зерттеу жұмысы.				
	Эксперимент «Көкөністер мен жемістер	Су ағыны. Мақсаты: Судың пішіні	«Күздегі ағаштар» тәжірибе» «Әртүрлі	Өсімдіктер қалай тыныс алады?	Балалар мен сіздерді ағаш туралы тағы тәжірибе

ойындар, үстелүсті ойындары. Бейнелеу әрекеті, кітап тарқарау және тағы басқа әрекеттер)	косметика ретінде» Мақсаты: Балаларға жемістер мен көкөністерді косметика дайындауда қолдануды көрсету. Құрал-жабдықтар: қызылша, қияр, алма, шабдалы кремі, қияр маскасы, жеміс хош иісті сусабын, үккіш, пышақ, қағаз майлықтар, айна. Жүргізілу барысы: Педагог пен балалар косметика мен бұйымдарды зерттейді, иісі бойынша салыстырады, ұқсастығын табады. Сосын педагог балаларды кейбір жемістер мен көкөністердің құндылығы туралы және оларды косметика өндірісінде пайдалану туралы үйретеді. Педагог балаларды аршылған қызылшамен беттерін ысқылап, айнаға қарап өңінің қалай өзгергенін айтуды ұсынады. Әрі қарай мұғалім барлығын қиярдан немесе алмадан маска жасауға шақырады, оларды үккіште ысқылап, беттеріне қояды. Қағаз майлықтармен қияр маскасын алып тастап, балалар мен мұғалім өң қалай өзгергенін айтады. Қорытынды. Қызылшаны пайдаланған кезде көкөніспен ысқылаған жері бірге қызарып кетеді. Қияр (алма) маскасынан кейін бет өзінің бастапқы түсіне (тазартылған) ие болады,	болмайтынын, төгілмейтінін, ағып жатқанын көрсету. Жұмыс барысы: су құйылған 2 стакан алыңыз, сонымен қатар қатты материалдан жасалған 2-3 затты (текше, сызғыш, ағаш қасық және т.б.) осы заттардың пішінін анықтайды. «Судың пішіні бар ма?» Деген сұрақты қойыңыз. Балаларды бір ыдыстан екінші ыдысқа (кесе, табақша, құты, т.б.) су құйып, өз бетімен жауап табуға шақырыңыз. Су қайда және қалай төгілетінін есте сақтау Қорытынды: Судың пішіні жоқ, ол құйылған ыдыстың түрін алады, яғни пішінін оңай өзгерте алады. Музыка Тақырыбы: Мен бақытты баламын Музыкалық сәлемдесу. «Сәлеметсіз бе! Здравствуйте! (әндете амандасу). Балаларға кезекпен допты лақтыру арқылы сұрақтар қойылады, жауаптар тыңдалады. – Бақыт деген не? – Бақытты болу үшін не істеу керек? – Достарыңа бақытты болу үшін қандай тілек айтасың? Музыка тыңдау: «Ақ көгершін» (муз. Қ. Қалқатаев, сөзі Е. Баят). «Еркін самғап ұшсын» деп,	жапырақтар қалай түседі» Мақсаты: балаларға түскен жапырақтың ұшуының оның өлшемі мен пішініне тәуелділігін көрсету. Құрал-жабдықтар: әртүрлі пішіндегі нағыз үлкенді-кішілі жапырақтар, түрлі-түсті қағаздан қиылған түрлі ағаштардың жапырақтары, оларға таныс балалардың суреті салынған қораптар. ағаштар, «Жапырақтың ұшуы» тапсырмалары бар парақтар. Мазмұны. Педагог балаларға ағаштардың жапырақтарының түсуін әртүрлі тәсілдермен қалай көргендерін есте сақтауды ұсынады. Неліктен? –Қане, қандай жапырақтар түсетінін білу үшін тәжірибе жасайық жылдам, ал қайсысы баяу, ал қай жапырақ иіру ең әдемі. Қолыңызға бір жапырақ алып, тұрыңыз. Қолыңызды жапырақты жоғары көтеріп, саусақтарыңыздан жапырақты босатыңыз. Жапырақ ұшып бара жатқанда, оның ұшуын мұқият қадағалаңыз және есте сақтаңыз; ол тез немесе баяу түсті ме, ол тіке ұшты ма, әлде шеңбер болды ма?	Мақсаты: өсімдіктің барлық мүшелері тыныс алуға қатысатынын анықтау. Ресурстар: ыдыс мөлдір су, ұзын сабақты жапырақ, коктейль түтігі, ұлғайтқыш әйнек Эксперимент барысы: № 1 зерттеу. Біз ауа жапырақтары арқылы өсімдікке өтетіндігін анықтаймыз. Ауаны қалай анықтаймыз? үлкейткіш шыны арқылы сабақтың кесілген жерін тексеріп (тесіктер бар), сабақты суға батырыңыз (сабақтан көпіршіктердің шығуын қадағалаңыз). № 2 зерттеу. «Парақ арқылы» тағы бір экспериментті келесі ретпен жүргіземіз: 2-3 см бос қалдырып, бөтелкеге су құйыңыз; жапырақты бөтелкеге сабақтың ұшы суға батырылатындай етіп салыңыз; бөтелкенің аузын тығын сияқты пластилинмен тығыз жауып тастаңыз; Кішкене тесік жасап, сабақтың ұшы суға жетпейтіндей етіп салыңыз, пластилинмен бекітіңіз; бөтелкеден ауаны шығару – сабақ арқылы ауаны сорып алу. Сабақтың суға батқан	жасауға шақырамын Тәжірибе № 2. Ағаш жанып, жылу мен жарық береді. Біз екінші тәжірибені жасай алмаймыз, өйткені бұл өте қауіпті. Мен бұл экспериментті суреттен көрсетемін. Егер сіз ағашты өрттесеніз, онда ол өртеніп бастайды. Өрт үлкен немесе кіші, қауіпті және пайдалы болуы мүмкін. Иллюстрацияларға қарап, от адамға дос бола ала ма, жоқ па, айтыңыз Балалар: Ия, мүмкін. От бізге қалай көмектеседі? Балалар: От жылыну үшін, тамақ пісіру үшін, қоқысты жағу үшін оны жеңіл ұстау үшін қажет. Балалар: Орманда от жағуға болады. Тамақты отқа пісіруге болады. От адамның жауына айналғанда не ойлайсың? Ол қауіпті болуы мүмкін бе? Балалар: иә. Тәрбиеші: Өрттің шығуына не себеп болуы мүмкін? Балалар: адамдар отқа немқұрайлы қараған кезде немесе балалар сіріңке алған кезде. Балалар: балалар сіріңке ала алмайды, шөпті, қағазды өртеп алмайды,
---	---	--	---	--	---

	тері жұмсақ және тегіс болады. Ересектер көкөністер мен жемістердің теріге пайдасы туралы біле отырып, оны косметика (кремдер, маскалар) өндіруде қолдану идеясына келді. Бұл өнімдерді қолданғаннан кейін тері болады жұмсақ және барқыт, қажетті түсті алады. Ересектер өз терісіне осылай күтім жасайды.	Мәпелейміз, баптаймыз. «Бейбітшілік құсы» деп, Қайсы құсты біз мақтаймыз? – Ән сендерге ұнады ма? Неліктен? Ән қанша бөліктен тұрады? Мазмұнын әңгімелеп беруді ұсыну. Дауыс жаттығулары: «Тақ-тұқ», «Көңілді алақандар мен балақандар» жаттығулары. Дауыссыз дыбыстарды анық айтуға үйрету. Ән айту: «Біз бақытты баламыз» (муз. Ә. Қонысбеков, сөзі Ұ. Қонысбекова). Балалардан ән мазмұны мен көрнекі суреттердің өзара байланысын сұрау. Әнді бубен, асатаяқ, тұяқтас аспаптарының сүйемелдеуімен орындау. «Бейбітшілік құсы көгершін» деп таныстыру. Көгершін – голубь деп екі тілде қайталап үйрету. Музыкалық-ырғақты қозғалыс: «Қазіргі би ырғағы» (муз. Е. Лопин). Музыкалық шығарманың сипатын мағыналы түрде көрсетуге дағдыландыру. Заманауи би элементтерін Польша (Б. Сметан), ұлттық би («Айгөлек») түрлерімен салыстыру, айырмашылықтарын түсіндіру. Ой қозғау. Әннен қандай әсер алдың? Осы әннің көңіл күйіне сәйкес		ұшынан ауа көпіршіктері шыға бастайды. № 3 тәжірибе Өсімдік жапырағынан ылғалдың булануы Мақсаты: судың жапырақтардан қайда жоғалып кететіндігін тексеру. Құрал-жабдықтар: өсімдік, целлофан пакет, жіп. Тәжірибе: Өсімдікті қарастырайық, су топырақтан жапыраққа қалай ауысады? (тамырдан сабаққа, одан жапыраққа дейін); содан кейін ол қайда жоғалады, өсімдікті неге суару керек? (су жапырақтардан буланып кетеді). Біз қағазға полиэтилен пакетін салып, оны бекіту арқылы болжамды тексереміз. Өсімдікті жылы, жарық жерге қою. Сөмкенің іші тұманға айналғанына назар аударыңыз. Бірнеше сағаттан кейін сөмкені алыңыз. Бұл қайдан пайда болды? (жапырақ бетінен буланған) неге қалған жапырақтарда су көрінбейді? (су қоршаған ауаға буланған). Қорытынды: ауа жапырақша арқылы	қоқысты орманда қалдыра алмайды. Өрт орын алуы мүмкін. Тек ересектер сіріңке алып, өрт шығара алады. Тәрбиеші: Өрттер қандай қиындықтар әкеледі? Балалар: адамдар, ормандағы жануарлар өлуі мүмкін, орман, жәндіктер өледі. Біз екінші қасиетті анықтадық. Онда нені біліп, түсіндік? Балалар: ағаш жанып, жылу мен жарық береді. Сонымен қатар қауіпті жағы да бар. Денешынықтыру Кіріспе бөлім. -сәлемдесу -сапқа тұрғызу Бағанда бір-бірден жүру; тапсырмаларды орындай отырып шеңбер бойымен жүру және жүгіру: саусақпен жүру, жартылай шалқайып жүру, қолды тізеге қою; қалыпты серуендеуге көшу. Негізгі бөлім. Доппен жалпы дамыту жаттығулары. Кіріспе бөлімі: Бірінің артынан бірі сапқа тұру. Денені тік ұстау. Шеңбер бойымен бір - бірінің қолынан ұстай отырып, айнала жүгіру. Шеңбер бойымен еркін
--	---	--	--	--	--

		қай түсті шарды қалар едің? Қажетті аспаптарды әншінің суретіне сызық арқылы қос. Қандай би түрлерін білесің? Қандай ырғақта билегенді ұнатасың? Бүгінгі үйренген әнге қалай билер едің? Өз таңдауыңды көрсет.		сабаққа өтеді, өйткені ауа көпіршіктерінің суға түсуі көрінеді.	жүру.1 сапқа тұру. 1 саптан 4 звеноға тұру. / сапқа тұрарда себеттен бір доп алу/ Қолдарын созып, арақашықтықты сақтау. Б.қ.: «Буратино» ойыны 1. Аяқты алшақ қоямыз, доп жанымызда. Буратиноға әдемі мұрын жасаймыз. Буратино мұрнымен «2,3» сандарын жазады. /5 рет қайталау/ Б.қ.: «Аттан созылу» 2. Аяқтары алшақ қойылған, доп қолда, 1- оң аяқты бүгу, 2- алға қарай бүгілген аяққа қарай иілу керек, дәл осы қимылды екінші аяқпен қайталайды. /5-6рет қайталау./ Б.қ.: «Бауырсақ» 3. Аяқтар алшақ қойылған, доп қолда. 1- тізерлей отырып, допты айналдыра домалатады. 2- б.қ. /5-6 рет қайталау. Б. қ.: «Аққу қанатын қақты» 4. Аяқтың ұшымен тұрып, доп жанда. Қолды жоғары-төмен «аққудың» қанаты сияқты жасау. /5-6 рет қайталау/ Б.қ.: «Дәл тигіз» 5. Аяқтары бірге. Доп қолда, денені тік ұстау. Оң жақ тізені көтеріп
--	--	--	--	--	--

					допқа тигізу «тиді» деп айту. Сол жақ тіземенде қайталау. /5-6 рет қайталау/ Б.қ.: «Кетті, кетті домалап» 6. Аяқтары алшақ, допты аяқпен оңнан – солға , солдан- оңға қарай сырғыту. /15-20 секунд/ Б. қ.: «Көңілді доп» 7. Аяқтарын біріктіру. Доп қолда. Қолды жоғары созып, орнында секіру. /10-15секунд/ Тыныс алу жаттығулары: «Әтеш» дыбысын салу, «ку-ка-ре-ку» деп айту. Мұрынмен дем алып, ауыздан демді шығару. Қозғалыстардың негізгі түрлері. 1. Еденде жатқан тақтада аяқтың ұшымен жүру 2. Ішпен гимнастикалық орындықта жорғалап жүру, екі қолмен жоғары көтеру, қолды екі жағынан ұстау (2 рет). Қимылды ойын: « Құстар жем жейді» Шарты : құстардың қимылын салып көрсетеді.
Балалармен Жеке	«Қажет суретті тап» Ойынға қажет заттар:	Құрылыс ойындары «Үй жиһаздары»	«Қуыршақ қонаққа дайындалуда»	Әдемі кілемшелер Мақсаты: бөліктерден	Үстел үсті ойындар: «Үйшік»

жұмыс	Үлкен және кішкене суреттер немесе қуыршаққа арналған ыдыстар, пластилиннен жасаған заттар, конфет, бауырсақ, т. б.	«Қуыршақтарға үй құрастырамыз».	Ойынның мақсаты: ұзын-қысқа, жуан-жіңішке, ұзындығы бірдей деген өлшемдерді салыстыруға жаттықтыру.	кілемше жасауға үйрету; қабылдау, ес, зейін процесстерін дамыту; ұйымшылдыққа тәрбиелеу.	құрастыр. .Балалармен достары туралы әңгімелесу.
Серуенгедайындық	«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасауға тәрбиелеу. Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау				
Серуен	Картотека №1 Күзгі жаңбырды бақылау.	Картотека №2 Күзгі жапырақтарды бақылау.	Картотека № 3 Жәндіктерді бақылау.	Картотека №4 Ауа- райының салқындауын бақылау.	Картотека №5 Ұшып жүрген құстарды бақылау.
	«Еңбегі адал жас өрен» - серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру. Кзгң табиғат құбылыстарын бақылау. Таңғы серуенді бекіту.				
Балалардың үйге қайтуы	«Өнегелі 15 минут» Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің көшеде, үйде қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу.				
	Ата-аналармен балабақша күн тәртібі туралы әңгімелесу	Ата-аналарға балалардың жеке бас гигиенасына назар аудару керектігін ескерту.	«Бала қауіпсіздігі басты назарда» ата аналармен кеңестер жүргізу	Ата-аналарға балаларын себепсіз балабақшадан қалдырмауларын ескерту.	Баланың тәрбиесі туралы әңгімелесу.балабақшаға уақытында келуді айту.

Тәрбиелеу-білімберу процесінің циклограммасы
Білімберу ұйымы (балабақша/шағын орталық, мектепалды сыныбы)

Топ: Ересек топ.

Балалардың жасы: 4 жас

Жоспардың құрылу кезеңі : 14.10 – 18.10.2024ж

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі	Сейсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі	Жұма
Балаларды қабылдау	Күй күмбірі – күй өнері арқылы баланы ұлттық мәдениетке тәрбиелеу. Балалардың көңіл-күйін бақылау. дене қызуын өлшеп тазалықтарын тексеру. Арнайы журналға тіркеу. Мәдени- гигиеналық шараның орындалуын қадағалау. Медбике, психологпен бірлескен жұмыс.				

Ата-аналармен әңгімелесу, кеңес беру	Өнегелі -15 мин -ата-аналармен баланың мінез-құлық дағдылары туралы әңгімелесу. «Балалардың демалыс күндерін қалай, қайда өткізгендері жайлы» әңгімелесу. Ата-аналараға ертеңгілік жаттығуға балаларды үлгертіп әкелулерін ата-аналарға түсіндіру				
Балалардың дербес әрекеті (баяу қимылды ойындар, үстел үсті ойындары, Бейнелеу әрекеті, кітаптар қарау және тағы басқа әрекеттер	Картотека №8 «Бұны қай кезде киеді?» Ойыншарты: суреттегі киімдерді қай мезгіл декиетіндігінайтқызу.	Картотека № 19 «Гүлдерді күтеміз» Ойын шарты: гүлдерді екіге бөлу, дала гүлдерін газонның қасына іліп, ал бөлме гүлдерін үйдің қасына қою, суреттер бойынша әңгімелету.	Картотека №17 «Әдемі гүл» Ойынның шарты: Гүлдерді түстері бойынша жинау.	Картотека № 27 «Бұл қай мезгіл?» Ойын шарты: күзгі бау-бақшадағы жемістер мен көкіністердің аттарын атап, пішіндерін, түстерін ажыратады.	Картотека №29 «Нан қалай жасалады» Ойын шарты: нанды дастарханға келгенге дейінгі жолын көрсетіп, онда жұмыс істейтін адамдардың еңбегі көрсетіледі.
	Ойын арқылы экологиялық мәдениет қалыптастыру. Әлеуметтік-эмоционалды дағдыларды қалыптастыру картотекасынан				
Таңертенгі жаттығу	Қазан айының 3- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені. Жаттығу кешені қосымша тіркелген Мақсаты: Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау				
Таңғыас	Үнемді тұтыну – жуыну кезінде ережелерді түсіндіру. Балалардың беті қолын жуып, таңғы асқа отыру. Ас ішу мәдениетімен таныстырып отыру. Қауіпсіздік ережелері - Қасық, шанышқыны дұрыс пайдалануды үйрету. Асты сөйлемей ішу. Астан соң беті – қолды жуу.				
Ұйымдастырылған іс-әрекетке дайындық	«Кітаппен жарқын әлемге» тақпақтар шумағы.				
	Қуанамыз, біргеміз, Бөлінбейді іргеміз. Аясында достықтың, Бір жүреміз күнде біз!	Қайырлытаң! Ормандар мен далалар. Қайырлытаң! Достасқан бар балалар. Қайырлытаң! Біздің бала бақшамыз. Қайырлытаң! Жора-жолдас, ұл мен қыз!	Қоршаған өмір әлемі, Не деген көркем, әдемі! Сол сұлулықты сақтайық, Мадақтайық, мақтайық!	Қайырлы таң, құсқа, аңға да, Қайырлытаң, жайдары жаңға да, Қайырлытаңалға ассын, Кешке дейін жалғассын!	Ертетұрып күнде мен Тереземді ашамын. Сәлемдеймін күнге мен Шаттыққангесаламын.
Білім беру ұйымының кестесі бойынша ұйымдастырылған іс-әрекет.	«Жас эколог» экологиялық жоба аясында – экологиялық мәдениетті қалыптастыру.				
	Тосын сәт. Жай музыка әуені естіледі. Педагог балаларға аң-таң болып қарап, оларды санайды. Ол: «Мен ештеңе түсінбей тұрмын, бізде жаңа бала бар ма?» Дымбылмеске қарайды. Балалар ия басқа бала бар.	Қызығушылықты ояту. Бүгін біздің топтан мен қорап тауып алдым. Оның ішінде не бар деп ойлайсыңдар? Мүмкін бос шығар? Ашпай-ақ айта аламыз ба, оны қалай анықтауға болады? Ол ауыр ма, жеңіл ме? Жайлап ашу.	Ойын бұрышы Дид ойын: «Киім дүкені» Шарты: киім түрлері бойынша тақырыптық суреттерді орналастыру сыртқы киім, Аяқ киім, әйелдер, ерлер, балалар, қысқы, жазғы, мерекелік, арнайы киімдер.	Проблемалық жағдай: Киім ауыстыратын бөлменің бұрышында киім-кешек шашылып жатыр. Балалар не істеу керек? Балалардың жауаптары: орнына жинау керек. Дид ойын: Киім жинауға көмектесеміз»	Қызығушылықты ояту. Балалар бүгін таңертең поштамды тексердім және пошта жәшігінен ертегі кейіпкерлерінің хаттарын, тіпті бір пакет таптым. Оларда не жазғанын білгілерің келе ме?

	Білмесбек бәріне қарап, бәрің сондай әдемі, ақылдысыңдар. Мен де сендермен ойнағым келеді. Мына альбомды әкелдім, бірақ ішінде не бар екенін білмеймін. Қане біз көрейік мүмкін біз білетін шығармыз. Білмесбек мата үлгілері бар альбомды көрсетеді. Ой дамыту. Балалар сендер бұл не екенін білесіңдер ме? балалардың жоқ. Бұл киім тігілетін мата үлгілері. Тәрбиеші: Балалар, айтыңдаршы, сендердің үстеріңде не бар? Киім түрлерін атайық Мұны бір сөзбен қалай айтуға болады? (Киім) Қалай ойлайсыңдар, адамдар үнемі осындай киім киген бе? (Жоқ). Дұрыс! Әр уақытта адамдар әртүрлі киім киген. Киімдердің қалай пайда болғанын, бұрын қандай болғанын білгілерің келедіме? Олай болса мен сендерді саяхатқа шақырамын. Бүгін біз уақыт арқылы саяхатқа шығамыз, алдымен өткенге, содан кейін біз бүгінге ораламыз: біз киімдеріміздің гажайып түрленуінен өтеміз. «Біздің киімдер тарихы» АҚТ технологиясымен жұмыс. Тәрбиеші презентацияны	Қараңыз, иә, мұнда бірдеңе жазылған. Бірақ мына жерге қараңыз, тек қағаз емес... Басқа нәрсе де бар. Бұл не? Көрсету. (мата) Ал матадан не тігіледі? (киім) Киімнің қағаздан емес, матадан тігілуінің себебін қалай білуге болады? Сендер Ғалым болып, жауабын тапқыларың келе ме? Сонда біз ғалымдарға айналуымыз керек: Үш рет айналып Ғалымға айналайық. Тәжірибе алаңы. Біз «Зертхана» деген жазуы бар үйге жақындаймыз. Балалар, міне, келдік, кіріңдер. Жұмысқа кірісер алдында не киюіміз керек? (халат) Неге? (балалардың жауаптары). Ғалымдар өз тұжырымдарын жазады, сондықтан олардың дәптер халталары болады. Біз де нағыз ғалым ретінде өз тұжырымдарымызды мына +, - белгісі бойынша жазамыз. Біздің зертханада не көріп тұрғаныңызды айтыңызшы? (үстел, қағаз, шүберек, су, т.б.) Тағы не? Үстелдерде сандар бар. Сондықтан біз тәртіппен жүруіміз керек. Біз бірінші кестені іздейміз, қандай сан? (1) Материалдарды қарайық. Бұл не екен? (мата, қағаз) Үстел үстінде мата мен	Ой дамыту -Киімді кім тігеді? (тігінші) Киім қалай жасалады? (ол тігілген, тоқылған) -Киімнің дизайнын кім жасайды? (сән дизайнері) -Кім киім тігеді? (тігінші) - Киім неден тігіледі? (матадан) – Тігін тігумен қай фабрика айналысады? (тігін фабрикасы) Қызығушылықты ояту. Балаларды қызыл, сары, жасыл, көк түстер бойынша топқа бөлу. 1-топ: қызыл түс. Дид ойын: «Жолды табамыз» Біз еденге әртүрлі ұзынша жолақ маталардан жолдарды орналастырамыз, бұл жолдар. Ал өз кезегінде біз тар, кең, ұзын, қысқа жолды және т.б. табамыз; 2- топ: сары түс. Дид ойын: «Жолды жасаймыз» Балаларды түсі, үлгісі, пішіні бойынша үлкен матаның бөлігіне сәйкес жасауды алып сәйкестендіру. 3- топ: Жасыл түс. Дид ойын: «Түймелерді тап» Шарты: Балаларды қуыршаққа көмектесу үшін үлгі бойынша түймелерді табуға шақыру. 4-топ: Көк түс. Дид ойын: «Артығын тап» Шарты: төрт суреттің	Шарты: Балалар киімнің атын атап. орнына іліп қояды. Педагог балалардың назарын бір-біріне арқасын қойып отырған қуыршақтарға аударады. Біздің қуыршақтарға не болып жатыр? Балалар: Олар бір-біріне ренжіген. Оларды қалай татуластыруға болады? Құшақтасу, қол алысу, кешірім сұрау, бір-біріне күлу арқылы татуласады. Басқа қалай татуласуға болады? -Бірге ойнауға. Қуыршақтарға «Киімді шкафқа сал» ойынын ойнауға үйретеміз бе? Қане біз жұптасып ойнаймыз. ойынға жұп таңдау. Шарты: Шкафтағы сөрелер әртүрлі түстерде екенін есте сақтаңдар және біз сөремен бірдей түсті киімдерді таңдаймыз. Көйлектің аты қандай, түсі қандай? 1-ші бала: Бұл қызғылт сары түсті көйлек. 2-ші бала: Бұл жасыл шорт және т.б. Соңында балалар тапсырманың дұрыстығын бір-бірін тексереді. 1, 2, 3 - ойынды бастау. (Музыкамен)	Онда Мнемоникалық жолдар бойынша сөйлем құрауға жаттығулар жазған. 1.хат: Дид ойын: «Мнемо жолмен сөйлем» Шарты: Мнемокесте арқылы киімдерге сөйлем құрау. Мнемо кесте бойынша әңгіме: Менің ойымша, бұл етік, өйткені олар қоңыр, қара және сұр. Олар былғарыдан жасалған, бұл былғары. Олардың баулары, тілі, өкшесі, табаны бар. Етік. күзде, қысқыда, көктемде киіледі. (қалпақ, көйлек сөйлем құрау. 2-ші хат: Дид ойын: «Түрлі –түсті қалпақ» Білмесбекке достары көптеген түрлі-түсті қалпақ сыйлады. Оның достары қандай қалпақ сыйлады? Балалар Білмесбекке кім қандай қалпақ бергені туралы мнемоникалық жолдар бойынша сөйлемдер құрайды: Білмесбекке көк қалпақ сыйлады, т.б. Осылайша Білмесбек тек көк қалпақ киіп жүрді, ал қалғандары жай ғана бөлмеде шашылып жатты. Бір күні ол барлық қалпақтарды жинауға бел буды, бірақ
--	--	---	---	---	--

қарау барысында киімнің пайда болу тарихы туралы әңгіме жүргізеді. Сіз бен біз болмағанда адамдар орманда, үңгірлерде өмір сүріп, шикі ет жеп, киімсіз өмір сүрген. Жел мен жаңбырдан жасыратын ештеңе болмады. Ал айнала үлкенді-кішілі жапырақты ағаштар, биік шөптер, гүлдер өскен. Осылайша адамдар жапырақтарды бұтақтарға жинап, жаңбыр мен желден қорғанды. - Қалай ойлайсыңдар, шөп пен жапырақтан тігілген киімдер төзімді болды ма? -Дұрыс, нәзік, ол құрғап жсыртылады. - Қыста мұндай киіммен жүруге бола ма? - Жоқ. - Неге? - Қыста суық болғандықтан тоңып, ауырып қалуыңыз мүмкін. -Ормандарда адамдардың қасында әртүрлі жануарлар өмір сүрді. Олар желден де, суықтан да қорықпайды. – Сонда әлгі адамдар ойлады: «менде мал сияқты жылы тері болса, мен тоңмас едім». —Осылайша адамдар аңға шығып, аңның терісін алып, одан киім тіккен. Педагог терінің бір бөлігін көрсетеді. Міне мынандай тері. Оны	қағаз жатыр, анықтаймыз Тәжірибе №1. Балалар, айтыңдаршы, қағазды матадан қалай ажыратамыз? (жауаптар) Енді алдымен қағазды алыңдар. Ол қандай? (қатты, судырлақ, тегіс). Оны оң жаққа қойыңдар. Енді матаны алайық.. Ол қандай? жұмсақ, жылы. Жарайсыңдар балалар! Маған жауаптарыңыз қатты ұнады! Қағазды ұстағанда матадан күштірек сезіне ме? (иә) белгілеу + + Тәжірибе №2 Қағаз мен мата сөйлей алады ма? Тәрбиеші: Балалар, қағаз бен мата сөйлей алатынын білгілерің келе ме? Балалар: Иә! Тәрбиеші: Бірақ ол үшін бізге үнсіздік керек. Тәрбиеші: Біз тыныш отырамыз, алдымен қағаздан жасалған орамалды аламыз, оны мыжып бастаймыз. Сіз не естисіз? Балалар: Сыбырлайды, сөйлейді. Тәрбиеші: Дұрыс, сыбдырлайды. Енді матадан жасалған орамалды алыңыз, біз оны мыжып бастаймыз. Тыңдаңыз, мата сөйлей ме? Сіз бірдеңе естисіз бе? Балалар: Ештеңе! Тәрбиеші: Дұрыс, матадан жасалған орамал сөйлемейді,	ішінен қосымша біреуін алып тастау керек (киім бейнеленген үш сурет, біреуі аяқ киім немесе бас киім немесе киімге мүлдем қатысы жоқ нәрсе) Ой қозғау. Дид ойын: «Кішкентай ғалымдар» Қағаз, шүберек және сумен тәжірибе жасау: Шарты: балаларды қағаз бен матаның қасиеттерімен және оларды салыстыруға үйрету, балаларға белгілі бір заттардың, әрекеттердің және жағдайлардың әсерінен олардың күйінің өзгеруін көруге көмектесу. № 1 Тәжірибе. Қағазға және жарықта матаға мұқият қарасаңыз, матаның жіптерден тұратынын көруге болады, ал қағаздан көре алмаймыз. Қағаз басқа материалдан (үгінділер) жасалған. №2 Тәжірибе. Қағаз мен матаны қайшымен кесуге болады. Қағаз матаға қарағанда оңай және жылдам кесіледі. № 3 Тәжірибе Қағаз оңай жыртылады, мата жыртылмайды, өйткені мата қағаздан күшті, берік. №4. Тәжірибе. Қағаз мен мата судан	Қызықты ойын үшін қуыршақтар балаларға алғыс білдіреді. Жарайсыңдар балалар, керемет жұмыс жасап, шкафтағы заттарды ретке келтірді. Дид ойын: «Көңілді сыйлық» Сұрақ –жауап. Үстелдің үстінде не жатыр? майлықтар, желім, картоннан кесілген 2 көйлек, силуэттері бар. Қане қуыршақтарға өз қолымызбен сыйлық жасаймыз. Көйлектерді түрлі түсті гүлдермен безендіріңіз. Балаларды топқа бөлу. 1-топ: Көйлекке гүлдерді жапсыру. 2-топ: Көйлекке гүл салу, бояу. 3-топ: Майлық үстіне қуыршаққа ермексизден кофет жасау. 4-топ: Қуыршақтарға сыйлыққа гүл құрастыру. Дид ойын: «Музыкалық қалпақ» Шарты: музыка ойнай бастайды, ол ойнап жатқанда, сіз қалпақты айналдырасыз. Музыка тоқтаған бойда қолында қалпағы бар адам оны басқа баланың басына кигізеді. Музыка Тақырыбы: Күз байлығы	ол жинай алмады. Қане көмектесеміз бе?. Дид ойын: «Қалпақтарды жинаймыз» Суретке қарап, бөлмедегі барлық қалпақтарды тауып, сөйлемдер құрау. «Қызыл қалпақ үстелдің астында. Ол үстелдің астынан қызыл қалпақ алды» Жасыл қалпақ жоғарыда әлуә тұр. Сары қалпақ шкафтың оң жағында тұр..... 3-ші хатты ашу. Дид ойын: «Тігінші кірпінің хаты» -Келесі хат бізге тігінші кірпіден келді. Ол орман адамдарына киім тігуге шешім қабылдады. Кірпінің кімге қандай киім тіккенін білгілерің келе ме? Кірпі тиінге жейде юбка тігіп берді. Кірпі тиінге қандай юбка тіккен? Киімдерді сипаттау, әңгіме құрастыру 4-ші хат Машадан келген. Шарты: Жағдаяттар бойынша ойлану.. • Жазда түкті қалпақ кисеңіз не болады? • Қыста шорт пен футболка киіп жүрсеңіз не болады? • Жаңбырда тәпішке киіп алсаңыз не болады?
---	--	--	---	--

	біреуімізге өлшеп көрейік. Тері қандай?Тері кішкентай. Неліктен біз онымен ештеңе тіге алмаймыз? Бізге қандай тері керек? (үлкен) Үлкен теріні алу үшін үлкен аңды аулау керек. Ендеше аңшылар ойынын ойнайық. Қим ойын: «Аңшылар» Сонымен аңшылар! жануарларды көп өлтіруге болмайды екен. - Тері киім кию ыңғайлы болады ма? Жоқ, ауыр, жазда ыстық болады. Содан адамдар ыңғайлырақ киім туралы ойлана бастады. Олар далада шөп-зығыр өсетінін байқады. Егер оның сабақтары ұсақталған болса, онда олардан жіп иіруге болады, ал иірілген жіптен - матадан кенеп жасауға болады деп ойлады. Адамдар осындай матамен оранған. Біз де жасап көрейік. Дид ойын: «Тігілмеген киім» Педагог екі баланы шүберекпен орайды. Сұрақ –жауап: - Осылай жүрген ыңғайлы ма? (Жоқ) - Неге? Мата түседі, денеде қалмайды, қозғалуға ыңғайсыз -Дұрыс, мата түсіп қалмас үшін қолөнершілер матаның шеттерін тігуге кірісіп,	дыбыс шығармайды, бірақ қағаз орамал сыбырлайды. Қағазды сыбырлататын киімді ме немесе матадан үнсіз тұрған киім кигенді ұнатамыз ба? Қайсы киім жақсы? Белгілеңіз ұнамайтынға – ұнайтынға +қоямыз. Тәжірибе№3. Қағаз мен матаны тегістеу. Тәрбиеші: Балалар, қараңдаршы, орамалымыз умаж болып кеткен, енді оларды түзеп көрейік. Алдымен қағаз орамалды қолыңызбен тегістеңіз. Сіз оны тегістей алдыңыз ба? Тәрбиеші: Иә, дұрыс айтасыз! Қағаз орамалдың мыжылғаны онша, түзелмейді. Қолымызбен матадан жасалған орамалды тегістеп көрейік. Не болды? Балалар: Бұл тегістеледі! Тәрбиеші: Дұрыс, матадан жасалған орамал тегістелгенде түзеледі. белгілеңіз - + № 4 Тәжірибе. Қалың, жұқа. Дид ойын: «Кім жасырды?» Бізде көп ойыншықтар бар, біз оларды көреміз. Ойыншықтарды ешкім көрмес үшін қағазды қалай пайдалануға болады? (Қағазға орау, қағаздың астына тығу). Үстелде қандай ойыншықтар бар екенін есте сақтаңдар. Бір бала маған ойыншықты	ылғалданады. Ылғал қағаз оңай жыртылады, жабысқақ болады. дымқыл шүберек жыртылуы ауыр болады . Балалар өз бетінше қорытынды жасайды - киімдерді қағаздан тігуге болмайды, өйткені ол нәзік болады, оны киюге болмайды. Киімді тек матадан тігуге болады. Дид ойын: «Қарсы сөзді айт» Педагог сөздерді атайды, ал балалар керісінше айту керек. Таза - ... (лас) Умаж - ... (үтіктеу) Жаңа - ... (ескі) Кию - ... (шешу) Ақ-...(қара) Физикалық даму - «Қуыршақты серуендеуге киіндір» эстафетасы: Ойын бұрышында екі түрлі қуыршақтың киімдері әртүрлі ретпен, әр қуыршақтан бірдей заттардың саны бар. Үстелде шешінбеген екі қуыршақ отыр, серуендеуге киінуді күтіп отыр. Бір қуыршақ қысқы ауа райына жылы киім кию керек, ал екіншісі жазғы серуенге жиналуы керек. Балаларды 2 командаға бөлу. Педагогтың бұйрығымен балалар бір-бірден үстелге жақындап, қуыршақтарына	Музыка жетекшісі балаларды қарсы алады,амандасады: - Сәлеметсіңдер ме,балалар!(до, ре, ми, фа, соль, соль,ля, ля, соль) Ән тыңдау: «Тамшылар» (М.Жәутіков). Балаларды шеңбербойымен жүргізіп,жеңіл би ырғақтарынажаттықтырады, үйретеді.Би элементтеріне, өзорындарына тұруды қалыптастырады. Қимылды ойын: «Өз орныңды тап!» Шарты: ойлау қабілеттеріне дағдыландырады, Музыка әуені басталғандабалалар еркін ырғақтарменжүгіре билейді. Музыкатоқтап, «Өз орныңды тап!»- деп музыка жетекшісібелгі бергенде балаларалғашқы орындарынатұра қалуға үйренеді. «Өз жұбыңды тап!» Төрт, болмаса үш қатаргажұппен тұрғызылады, әрі қарай ойын дәл солай жалғастырылады. Музыка тыңдау: «Күз» жаттығуын айтып, дауыс ырғағын дайындайды. Ән үйрену: «Бұл қайкезде болады? Күз»(Б.Ерзакович,	• Ыстықта панаманы кимесеңіз не болады? • Желді ауа райында бас киімсіз жүрсеңіз не болады? • Егер сіз суықта қолғапсыз жүрсеңіз не болады? Сергіту жаттығуы. Таңертең ерте тұрамын, Беті қолды жуамын. Апам берген киімді, Өзім киіп аламын. Кешке үйге келгенде, Бәрін жинап қоямын. Пакеттен шыққан тапсырма. Аюдың кофтасын боя Тиіннің юбкасын жапсыру Білмесбектің қалпағын мүсіндеу Машаға тігін машинасын құрастыр. Балалардың жұмысын көрмеге апару, суретке түсіру, балалаларды мадақтау. .
--	---	---	---	---	---

	осындай киімдерге ие болдық. Ой қозғау. - Балалар, киім тігу үшін қандай құралдар қажет? Дид ойын: «Не артық?» - Экранға қараңызшы, төрт заттың бейнесі, оның үшеуімен киім тігуге болады, ал біреуімен киім тігуге болмайды. Киім тігуге жарамсыз затты анықтау керек. қайшы, жіп, балға, түйме. ине, қайшы, орындық, жіп. түйме, жіп, үстел, ине. жіп, ине, шкаф, қайшы. Жарайсыңдар! Қой жүнінен жүн маталар тоқылған. - Бір кездері көйлектер ойлап табылып, оларға қымбат маталарды көп жұмсай моншақ, жылтырақтармен безендірілген. - Қалай ойлайсыз, мұндай киіммен жүру ыңғайлы ма? (Жоқ, өйткені адамдар тез жүре алмайды, жүгіре алмайды, баспалдақпен көтеріле алмайды, спортпен айналыса алмайды. Ауыр болды, көп мата мен әшекейлер қажет болды). - Бірте-бірте біз адамдар ыңғайлы киетін киімдерді ойлап тапты. Дид ойын: «Ұнайды, ұнамайды» - Саған киімдерің ұнай ма? (Иә). - Ол қандай? (Киіміміз ыңғайлы, әдемі, ұқыпты).	жасыруға көмектеседі, ал қалған балдар көздерін жұму керек. Қарамаймыз. Қане көзімізді ашамыз – Қандай ойыншық «жасырынды»? (Матамен де солай істейміз. -Ойыншықтарды неге көрмедік? (Қағаз мен мата мөлдір емес). Дұрыс. Белгілеу екеуіне де + + Балалар, сәл демалайық: Дене шынықтыру: Мен орамалымды жуамын Мен оны ысқылаймын, Оны қатты сығамын. Орамалымды сілкемін. Мен оны жіпке ілемін. Басқа үстелге барайық № 5 тәжірибе. Қағаз бен матаның беріктігін тексереміз Ал енді бізді тағы бір эксперимент күтіп тұр.Енді біз орамалымызды кір деп есептейміз және біз оларды жуу керекпіз. Тәрбиеші: Алдымен матадан жасалған орамалды алып, суға батырамыз, сығып аламыз. Біз не көріп тұрмыз? Балалар: Ол суланып қалды. Тәрбиеші: Енді қағаз орамалды суға батырамыз,сығыңыз, түзетіп көріңіз. Сіз не көріп тұрсыз? Балалар: Ол суланды, жыртыла бастады. Тәрбиеші: Сонымен, қандай	бір киім (дұрыс ретпен) таңдап кигізеді, оны дұрыс атайды, содан кейін келесі бала шығып, таңдап киеді, қуыршақ толық киінгенше бір баладан келіп киіндіреді. Қай топ тапсырманы тез және дұрыс орындаса, сол жеңіске жетеді. Эстафета аяқталғаннан кейін командалар қуыршақтарының қандай киім кигенін айтады. Денешынықтыру Кіріспе бөлім. -сапқа тұрғызу -сәлемдесу Сапқа тұру, қалыпты тексеру, бағанды бір-бірден қалыптастыру (секіру). Биік тізелермен жүру, қолды белдікке қою. Бағанада жүгіру, педагогпен кейін бір (1 минутқа дейін), жүгіру қарқыны орташа. Қалыпты серуендеуге ауысу. Жүру кезінде педагог балаларға тізедегі иілген аяқтың алға және жоғары көтерілуіне баса назар аударады, саусағыңыз тартылған кезде, қадамдар әдеттегі серуендеу кезеңіне қарағанда біршама қысқа. Жүгіру кезінде қолдар шынтақтан бүгіліп, денені алға қарай сәл еңкейтеді. Педагог шаршаудың сыртқы белгілерін бақылайды және олар пайда болған кезде жеке балалардың жаяу жүруге	Ш.Ахметов Би: «Кел, билейік» (Б.Байқадамов,М.Әлімбаев). Би қимылдарын көрсетіп, үйретеді (би үлгіде көрсетілген). Балалардың қолына түрлі -түсті желпуіштер таратады. Өте баяу музыка – сарытүс.Баяудан бірте-бірте көтеріледі - ақшыл жасыл. Көтеріңкі - жасыл Жоғары дыбыс - қызыл. Оң қолымен музыкадыбыстарын төмен,орташа, көтеріңкі көрсетіп, тыңдайды (жаттығу үлгідекөрсетілген). Балаларға күз мезгілініңтүстерін, құбылысынтүсіндіреді.	
--	---	--	--	--	--

	- Қандай киім түрлерін білесіңдер? (Юбкалар, шалбарлар, көйлектер, пальтолар...). Дид ойын: «Әрекетті атаңыз» - Киіміміз ұқыпты, әдемі болуы үшін не істеу керек? (Оған қамқорлық жасау керек) - Киімге күтім жасауды білесің бе? (Иә). Егер киім лас болса? (киім жуылады). Егер ол мыжылған болса? (киім үтіктеледі). Егер жыртылған болса? (киім тігіледі). Киімімізді шешіп алсақ, не істейміз? (Ақырын іліп қоямыз немесе бүктейміз) Дұрыс. Жарайсыңдар Киім ұқыпты және жаңа болуы керек. Тазалаймыз,үтіктейміз, жуамыз және құрғатамыз Білмесбек Алақай енді мен біздің киімдеріміздің тарихын білемін, мен достарыма бәрін айтып беремін. Мен сіздерге сыйлық ретінде конверт қалдырамын, оны маған Мыстан кемпір берді. Тәрбиеші конвертті ашады, көп парақтар. Бұл парақтарды неге берген бізге.	қорытынды жасауға болады? (балалардың жауаптары) Дұрыс, матадан жасалған орамалды жууды шешсек, ол суланады, бірақ жыртылмайды. Ал қағаздан орамалды жусаңыз, ол суланып, жыртыла бастайды және лақтыруға тура келеді. Сонымен, орамалдардың қайсысы күштірек - матадан немесе қағаздан жасалған ба? Балалар: Матадан жасалған орамал күштірек . Белгілеп, жақсы және жаман жақтарын санаймыз Жарайсыңдар балалар! Зерттеуіміз аяқталды, топқа қайтатын уақыт келді (халаттарымызды шешеміз), бірақ қайту үшін санамақ айтуымыз керек. 4. Рефлексия. Балаларды мадақтау. Мұғалім: Бүгін біз қағаз және мата туралы көп айттық, бірақ оның келесі жолы айтатын құпиялары көп. Бұл үшін сізге көп рахмет! Қазақ тілі. «Бағдаршам және біз» қауіпсіздік ережелері. Тақырыбы: «Бағдаршам» өлеңі. С.Дүкенбай. Ой қозғау. Балалар сендер қалай ойлайсыңдар көшеде жүру тәртібін не басқарады? Суретпен жұмыс. Балалар қараңдаршы	ауысуын ұсынады. Негізгі бөлім. Жалпы дамыту жаттығулары. Б. қ: «Мазақтау» 1. Аяқтары алшақ қойылған , қолдары төменде. Басты оң жақ, сол жақ иыққа қою. /5-6 рет / Б. қ.: «Мұнда-мұнда» 2. Аяқтары алшақ қойылған, қолдары бүйірде.1- оң қолды алдыға созып айналдыру, . 2- б.қ. 3- сол қолменде қайталау. /5- 6 рет қайталау/ Б. қ.: «Тағзым» 3. Аяқтары алшақ қойылған , қолдары бүйірде.1 - алға қарай еңкейіп, қолды аяқ басына дейін жеткізу керек. 2- б.қ. /5-6 рет қайталау/ Б.қ.: «Биік, аласа» 5. Аяқты алшақ қоямыз, қолды алдыға созамыз. Отырып «аласа» деп айту, тұру – «биік» деп айту. / 5-6 рет қайталау/ Б.қ.: «Масаны ұстап ал» 6. Аяқтары алшақ қойылған , қолдары бүйірде. 1- қолды бастан асыра көтеріп шапалақтап және аяқты алшақ ұстап секіру . / 10-15 секунд/ 4 лектен (колонна)1 саппен шеңбер бойы жүру. Еркін жүру. Тыныс алу жаттығулары: мұрынмен дем алып, ауыздан демді шығару. Бастапқы қалыпқа келу.		
--	--	---	---	--	--

	Егер парақты Мыстан берген болса және ол өнертапқыш болса, ол тағы да сиқыр қолданған шығар. О керемет парақтың басқа беттерінде суреттер салынған Қараңдаршы балалар ненің суреті. Киімдердің .Енді біз сиқырлы бояуларды алып, осы киімдерді бояймыз. Конвертте тағыда түсініксіз суреттер бар. Бұл суреттерді құрастырып шығару керек. Балалар біз шығармашылық орталығына барайық. Балаларды топқа бөлу. 1-топ. Парақтағы суреттерді бояу. 2-топ: Қиылған суреттерді құрастыру. 3-Топ: Суреттердің бөлігін жапсыру. 4-топ: Киімдерге түйме мүсіндейді. Қортынды: қайда саяхаттадық? (өткен киімдерде). Саяхат кезінде қандай жаңа нәрселерді білдіңіз? (Бұрын қандай киімдер тігілгенін, киім тігу үшін қандай құралдар қолданылғанын, матаның қандай түрлері бар екенін білдік.) Денешынықтыру Кіріспе бөлім.	бағдаршамның неше көзі бар? Ал, түстері қандай? Қызыл, сары, жасыл түстер нені білдіреді? Ал, балалар сендер жиек жол деген не екенін білесіңдер ме? Ол не үшін қажет? Балалардың жауаптары Ой дамыту «Бағдаршам» С.Дүкенбай. Бағдаршам біледі, Бәрін де көреді. Адам да, көлік те, Сол шаммен жүреді. Бағдаршам, бағдаршам. Сергіту сәті: Орнымыздан тұрайық, Алақанды ұрайық. Оңға бір, солға бір, Бір отырып, бір тұрып. Бойымызды жазайық. «Бағдаршам» ойыны: Ойынның шарты: бағдаршамның қызыл көзі жанғанда балалар түп-түзу тұрады, сары көзі жанғанда қол шапалақтайды, жасыл көзі жанғанда билейді.	Қозғалыстардың негізгі түрлері. 1. Алақан мен тізедегі гимнастикалық орындықта жорғалап жүру 2. Арқанмен бүйірден адыммен жүру, қол белде бас пен арқаны түзу ұстау. Қимылды ойын: «Күн мен жаңбыр» Балалардың гимнастикалық орындықтардың артында тізерлеп отырады қарайды. Нұсқаушы: «Аспан ашық, күн шығып тұр! Серуенге шығуға болады», - дейді. Балалар бүкіл алаңда жүгіріп жүр. «Жаңбыр! Тез үйге жүріңдер!» деген сигналды естіп, бәрі өз орындарына қарай жүгіріп келіп, орындықтардың артына отырады. Нұсқаушы: «Күн шықты! Барыңдар, серуендеңдер», - дейді, ойын қайта басталады		
--	--	--	--	--	--

-сапқа тұрғызу -сәлемдесу Сапқа тұру, қалыпты тексеру, бағанды бір-бірден қалыптастыру (секіру). Биік тізелермен жүру, қолды белдікке қою. Бағанада жүгіру, педагогпен кейін бір (1 минутқа дейін), жүгіру қарқыны орташа. Қалыпты серуендеуге ауысу. Жүру кезінде педагог балаларға тізедегі иілген аяқтың алға және жоғары көтерілуіне баса назар аударады, саусағыңыз тартылған кезде, қадамдар әдеттегі серуендеу кезеңіне қарағанда біршама қысқа. Жүгіру кезінде қолдар шынтақтан бүгіліп, денені алға қарай сәл еңкейтеді. Педагог шаршаудың сыртқы белгілерін бақылайды және олар пайда болған кезде жеке балалардың жаяу жүруге ауысуын ұсынады. Негізгі бөлім. Жалпы дамыту жаттығулары. Б. қ: «Мазақтау» 1. Аяқтары алшақ қойылған , қолдары төменде. Басты оң жақ, сол жақ иыққа қою. /5-6 рет / Б. қ.: «Мұнда-мұнда» 2. Аяқтары алшақ қойылған, қолдары бүйірде. 1- оң қолды алдыға созып айналдыру, . 2- б.қ. 3- сол қолменде қайталау. /5- 6 рет қайталау/				
---	--	--	--	--

	Б. қ.: «Тағзым» 3. Аяқтары алшақ қойылған , қолдары бүйірде.1 - алға қарай еңкейіп, қолды аяқ басына дейін жеткізу керек. 2- б.қ. /5-6 рет қайталау/ Б.қ.: «Биік, аласа» 5. Аяқты алшақ қоямыз, қолды алдыға созамыз. Отырып «аласа» деп айту, тұру – «биік» деп айту. / 5-6 рет қайталау/ Б.қ.: «Масаны ұстап ал» 6. Аяқтары алшақ қойылған , қолдары бүйірде. 1- қолды бастан асыра көтеріп шапалақтап және аяқты алшақ ұстап секіру . / 10-15 секунд/ 4 лектен (колонна)1 саппен шеңбер бойы жүру. Еркін жүру. Тыныс алу жаттығулары: мұрынмен дем алып, ауыздан демді шығару. Бастапқы қалыпқа келу. Қозғалыстардың негізгі түрлері. 1. Алақан мен тізедегі гимнастикалық орындықта жорғалап жүру 2. Арқанмен бүйірден адыммен жүру, қол белде бас пен арқаны түзу ұстау. Қимылды ойын: «Күн мен жаңбыр» Балалардың гимнастикалық орындықтардың артында тізерлеп отырады қарайды. Нұсқаушы: «Аспан ашық, күн шығып тұр! Серуенге шығуға болады», - дейді.				
--	--	--	--	--	--

	Балалар бүкіл алаңда жүгіріп жүр. «Жаңбыр! Тез үйге жүріңдер!» деген сигналды естіп, бәрі өз орындарына қарай жүгіріп келіп, орындықтардың артына отырады. Нұсқаушы: «Күн шықты! Барыңдар, серуендеңдер», - дейді, ойын қайта басталады.				
Серуенге дайындық	Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту. Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.				
Серуен	Картотека №8 «Жылы жаққа қайтқан құстарды бақылау»	Картотека №11 Бақылау: Күнді бақылау.	Картотека №14 Бақылау: ауа- райын бақылау	Картотека №17 «Күз көрінісін бақылау»	Картотека №18 Бақылау: Күзгі жапырақтарды бақылау.
	Экологиялық мәдениет қалыптастыру мақсатында серуен картотекасымен жұмыс.				
Серуенненоралу	Үнемді тұтыну – жуыну барысында суды үнемді тұтыну туралы түсіндіру. Қолдарын сабынмен жудыру, өз сүлгілеріне сүртінулерін талап ету, ұқыптылыққа, тазалыққа тәрбиелеу Балаларға реттілікпен киімдерін шешуі, өз сөрелеріне киімін жинап таза ұстауды үйрету. Гигиеналық шараларын ұйымдастыру. Түскі асқа дайындық.				
Түскіас	Үнемді тұтыну – Ұқыпты тамақтану дағдыларын, ас құралдарын қолдану дағдыларын жетілдіру. Тамақтану алдында мұқият жуынуды, тамақтану әдебін сақтап, асты аз-аздан алып, шусыз жсеуді үйрету. Тамақтан соң ауыздарын шаюды қадағалау				
Күндізгі ұйқы	Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды жағдай орнату. Тыныштық сақтау.				
Біртіндеп ұйқыдан ояту, сауықтыру – шаралары.	№ 2 Балапандар тұрайық Көзімізді ашайық Жан-жаққа біз қарайық Бір күлімдеп алайық.	Жаттығу кешені №6 Балалар тұрайық Көзімізді ашайық Қолымызды созып Шынығып бір алайық.	Жаттығу кешені №7 Балапандар тұрайық Көзімізді ашайық Жан-жаққа біз қарайық Бір күлімдеп алайық.	Жаттығу кешені №8 Ұйқыдан біз тұрамыз Көзімізді ашамыз Жан-жағымызға қарайық Төсектен біз тарайық	Жаттығу кешені №9 Ұйқыдан біз тұрайық Көзімізді ашайық Анда- мында созылып Тарқасайық, тұрайық
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. «Еңбегі адал жас өрен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет. Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан				
Бесінас	Үнемді тұтыну дағдысын ескерту. Қолдарын сабындап жуып, өз сүлгілеріне сүрту, ұқыпты тамақтану дағдыларын, тамақтану әдебін дұрыс сақтай білуге дағдыландыру.				
Балалардың дербес	Менің сүйікті бұрышым. Балалар әр түрлі	Менің сүйікті бұрышым. Балалар конверт табады	Шығармашылық бұрыш. Тосын сәт	Дид ойын: «Бұл заттар не үшін?»	Магниттік басқатырғыштар

әрекеті (баяу қимылды ойындар, үстелүсті ойындары. Бейнелеу әрекеті, кітап тарқарау және тағы басқа әрекеттер)	иллюстрациялар қарау Тосын сәт. Көмекші апай топқа хат жіберілгенін айтады Тәрбиеші: - Балалар, қандай тамаша! Мына жақындаңдар хатты оқиық! Педагог конверттен Білмесбектің суретін шығарады. Бұл кім балалар? (Балалардың жауаптары.) Хатты оқу. «Сәлеметсіздер ме, балалар. Сіздерге білмесбек хат жазып отыр. Маған сіздерден көмек керек. Білім ханшайымы менен жұмбақтар сұрады. Ал мен оларды таба алмадым. Мен қатты ұялдым. Мен мұны жалғыз жасай алмаймын. Көмектесіңіздерші. Балалар Білмесбекке көмектесеміз бе? Дид ойын: «Кім тапқыр?» Жұмбақ жасыру Адамның сәні, Онсыз жоқ мәні. Бұл не? (киім) Бірнәрсемененбиік, Кейдеменен аласа. Мұндайқызықдүниеде, Көріп пе едіңтамаша. (Бас киім) - Ерте тұрдым, Екі айыр жолға түстім. (Шалбар) - Әр түрлі болып келемін, Қыз бен ұл деп бөлемін. (Көйлек)	Тәрбиеші: Балалар, қалай ойлайсыңдар, онда бірдеңе бар ма? (жауаптар). конверттің тексеру. Дид ойын: «Жамауды тап» Балалар үстелдің үстіндегі киімдерге жамауларды пішіндер бойынша табады. 1 –ші киімге тапқан жамауды сол киімдерге сәйкес түспен бояу. 2. Балалар киімге дұрыс жамау тауып жапсыру 3. Күздік киімдерді құрастыру Ой қозғау. Тәрбиеші: Айтыңызшы, киім тігу үшін не керек? (ине, үтік, қайшы, тігінші, тігін машинасы). Қимылды ойын: - «Ине мен жіп» Шарты: Бастаушы ине, бірінің артынан бірі ілесе жүргендер жіп, Балалар үзіліп кетсе жіп үзілген болады. Санамақ Бір дегенім – бөрік, Бойға берер көрік. Екі дегенім - етік, Киер сәнді етіп. Үш дегенім - ішік, Теріден тігер пішін. Төрт дегенім - тымақ, Қыста кисең жылы – ақ. Музыка Тақырыбы: Күз байлығы Музыка жетекшісі	Күз ханшайымынан хат келу. Құрметті балалар, мен күз ханшайымын, маған күз мерекесіне арналған мерекелік көйлек керек, оны қайдан аламын Сұрақ-жауап. - Қандай киімдер ең әдемі? Мерекелік киімдер - Мерекелік киімдерді қашан киеді? Күз ханшайымының көйлегінің түсі қандай болу керек? Неге? Дид ойын: «Ханшайымның көйлегі» Балаларды топқа бөлу. 1-топ: Дәстүрден тыс әдіс бойынша трафаретте мақта таяқшасымен күз ханшайымын көйлегін бояу. 2-топ: Ханшайымның көйлегіне жапырақтар жапсыру. 3-топ: Ханшайымның себетіне жемістер мен көкөністер мүсіндеу. 4-топ: Күзгі орман құрастыру. Дид ойын: «Керісінше айт». Мен сендерге допты лақтырып, қимылды айтамын, ал сендер маған қарама-қарсы қимылды айтасыңдар мысалы: жуу – кір, шешіну – киіну, аяқ киімді кию – аяқ киімді шешу, сатып алу – сату, байлау – шешу, үтіктеу –	Тәрбиеші: Ал, енді мен сендерді қимыл деп атаймын, ал сендер маған осыған қажетті тақырыпты айтасыңдар. киімді біріктіру - түйреуіштер кестелеуші – инелер мен жіптер саусағын шаныып алмас үшін – оймақ тігу, жазу - тігін машинасы киімді кигізіп қою - манекен кесу - қайшы Киімді әдемілеу - үтік өрнек салу - бор мен сызғыш адам мен матаны өлшеңіз - сантиметр Дид ойын: «Кім тапқыр?» »Дөңгелек өзі, Төртеу көзі. Ұстайды мықтап, Тұрғанды сырттап. Түйме Киімдегі қуыс, Ұсақ-түйекке ыдыс. Қалта Қолы бар, Саусағы жоқ. Мойны бар, Басы жоқ. (Көйлек) Гүлдері бар құлпырған, Кең жазықтан аумайды. Оған әркім ұмтылған, Киім киер оңтайлы.	Дид ойын: «Қуыршақты киіндір» - магнитті бөлінген суреттерден кескін жасаңыз, бір қуыршаққа арналған киімдердің әртүрлі нұсқаларын алу арқылы қуыршақты киіндіру. Дид ойын: «Көршіңді тап» Тәрбиеші: бұл баланың не киетінін сөзбен сипаттайды, балалар оны киімінің сипаттамасы бойынша табу керек Рөлдік ойындар: «Ателье», «Киім дүкені». Тақпақ жаттау. Таза бала мұнтаздай, Сүйсінеді қараған. Ұқыпты деп дүл қандай Жақсы көрер бар адам. Ұқыпты осындай Болайықшы досым-ай. Денешынықтыру Кіріспе бөлім. - сапқа тұрғызу - сәлемдесу Сапқа тұру, қалыпты тұруды тексеру. Бір-бірден бағанда жүру. Педагогтың берген белгісі бойынша балалар баяу қарқынмен жүруге ауысады. Жаяу жүрудің бұл түрімен олар кеңірек қадамдар жасап, аяқтарын аяғынан аяғына дейін айналдыру керек.
---	---	---	--	--	--

	«Жанды сөлемдер» ойыны. Шарты: Жұмбақтың шешуінен шыққан сөздерді қатыстырып, сөйлем құрау. Білмесбекке жіберу.	балаларды қарсы алады, амандасады: - Сәлеметсіңдер ме, балалар! (до, ре, ми, фа, соль, соль, ля, ля, соль) Ән тыңдау: «Тамшылар» (М.Жәутіков). Балаларды шеңбербойымен жүргізіп, жеңіл би ырғақтарына жаттықтырады, үйретеді. Би элементтеріне, өзгертінділеріне тұруды қалыптастырады. Қимылды ойын: «Өз орныңды тап!» Шарты: ойлау қабілеттеріне дағдыландырады, Музыка әуені басталғанда балалар еркін ырғақтармен жүгіре билейді. Музыка тоқтап, «Өз орныңды тап!»- деп музыка жетекшісі белгі бергенде балалар алғашқы орындарына тұра қалуға үйренеді. «Өз жұбыңды тап!» Төрт, болмаса үш қатарға жұппен тұрғызылады, әрі қарай ойын дәл солай жалғастырылады. Музыка тыңдау: «Күз» жаттығуын айтып, дауыс ырғағын дайындайды. Ән үйрену: «Бұл қай кезде болады? Күз» (Б.Ерзакович, Ш.Ахметов) Би: «Кел, билейік» (Б.Байқадамов, М.Әлімбаев). Би қимылдарын көрсетіп,	умаждау, ілу-тастау, тігу-жырту. Тіл дамыту жаттығулары: То - то - то - тон Де - де - де - жейде Лек - лек - лек - көйлек Ім - ім - ім - киім Ғап - ғап - ғап - қолғап Тік - тік - тік - етік Шын - шын - шын - құлақшын.	(Мата) Адамдардың киімін, Ұстап тұрар иығым. (Киім ілгіш)	Әдетте балалар келесі сигналға ауысады. Басқа қарқынмен жүру кезектесіп және қысқа уақыт аралығында жүзеге асырылады; бағанда бірінен соң бірі жүру және шашырау - орташа жылдамдықпен 30-40 с дейін. Жаяу жүруге ауысу және үш бағанда қалпына келтіру, жалпы дамыту сипатындағы жаттығуларды орындау үшін қолдарға созып, ара қашықтық сақтау. Негізгі бөлім. Таяқпен жалпы дамыту жаттығулары. Б.қ.: «Балапан су ішті» 1. Аяқтары иық мөлшерінде. Таяқша артта. 1-4 - басты алдыға қарай созып, таяқшаны артқы жақтан баяу жоғары көтеру. /5-6 рет қайталау/ Б.қ.: «Биші мысық» 2. Аяқтары алшақ қойылған, таяқшаны екі шетінен ұстап, жоғарыға, оңға, солға қарай созылып керілу. әр керілген сайын «м-я-у» деп айту. /5-6 рет қайталау./ Б. қ.: «Тартылу» 3. Аяқтары алшақ қойылған, таяқша төменде қолдарымен ұстау. 1-2 - таяқшаны
--	---	---	---	--	--

		үйретеді (би үлгіде көрсетілген). Балалардың қолына түрлі-түсті желпуіштер таратады. Өте баяу музыка – сарытүс.Баяудан бірте-бірте көтеріледі - ақшыл жасыл. Көтеріңкі - жасыл Жоғары дыбыс - қызыл. Оң қолымен музыкадыбыстарын төмен,орташа, көтеріңкі көрсетіп, тыңдайды (жаттығу үлгідекөрсетілген). Балаларға күз мезгілініңтүстерін, құбылысынтүсіндіреді.		жоғарыға көтеріп созылу,аяқтың ұшымен тұру.3- б.қ. /5 рет қайталау/ Б.қ.: ««Өткеншек» 4. Аяқтары иық мөлшерінде. Таяқшаны кеуде тұсында ұстап, денені оң-сол жаққа бұрады. /5 рет қайталау./ Б.қ.: «Мергендер» 5. Аяқтары алшақ қойылған, таяқшаны кеуденің тұсында. Бүгілген оң аяқты көтеру, тізені таяқшаға тигізу. Арқаны түзу ұстау. Сол жақпен дәл солай қайталау. /5 рет қайталау/ Б.қ.: «Шабыс» 6. Таяқшаны ат қылып ұстау. Сол қолымен таяқшыны ұстап, оң қолды жоғары көтеріп иіре айналдыру. Ат үстінде шабу. (15-20 секунд) Б.қ.: «Көңілді таяқша» 7. Таяқшаны жерге тіреп ұстап, айналып секіру және жүру. /15-20 секунд/ 4 звенодан бір саппен шеңбер бойы жүру.Еркін жүру.(таяқшаларды үстел үстіне қою) Қолды жанға созып, аяқтың ұшымен жүру. Тыныс алу жаттығулары: шәйнектік дыбысын салу. Терең тыныс алып, демді
--	--	--	--	--

					шығару. Қозғалыстардың негізгі түрлері. 1. Гимнастикалық орындыққа басына құм салынған қапшықпен шығып, түзу жүріп өту. 2. Тізе арасында қысылған қапшықпен екі аяқпен секіру - «Пингвиндер» Қимылды ойын: «Күн шуаққа кептірін.» Ана тауық: балапандар, мамығымыз су болып, тоңып барамыз, тоңып барамыз, күн сондай суық екен. Қане, балақайлар, жылынайық, қанаттарымызды сілкіп көтерейік те басымызды, кеудемізді, қанаттарымызды, аяқтарымызды сілкілеп, кептірінеміз. Ой, балалар, күн шықты, қандай тамаша, күн қандай шуақты, жылы бәріміз, бір - бірімізге көңілденіп, күліп қарайықшы.(жеңіл, әдемі әуен естіліп тұрады.)
Балалармен Жеке жұмыс	«Балалар кітапханасы» жобасы аясында.				
	Нұрға бөлеп өмірді, Жырға бөлеп көңілді, Жарқыраған сәулелі Күз әуені төгілді.	Келді міне күз, Айнала сары түс. Керемет, тамаша, Қандай әсем күз.	Думан толы асқарлы Күз мезгілі басталды. Күз әуені кеп жетті, Әнге бөлеп жастарды.	Жеміс - жидек пісті, Қамбаға астық түсті. Қызу жұмыс басталып, Жинап алды жан салып.	Көктен көзін бір алмай, Қызғылт тартты кәрі құз... Жер қызығын қия алмай, Маужырап тұр сары күз...
Серуенгедайындық	«Еңбегі адал жас өрен» - өзіне қызмет етуге, ұқыптылыққа тәрбиелеу, Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге				

	шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау				
Серуен	Карточка №8 «Жылы жаққа қайтқан құстарды бақылау»	Карточка №11 Бақылау: Күнді бақылау.	Карточка №14 Бақылау: ауа- райын бақылау	Карточка №17 «Күз көрінісін бақылау»	Карточка №18 Бақылау: Күзгі жапырақтарды бақылау.
	<i>Экологиялық мәдениет қалыптастыру. серуен кезінде табиғатқа қамқорлық таныту.</i> Таңғы серуенді бекіту.				
Балалардың үйге қайтуы	«Өнегелі 15 минут» <i>Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің көшеде, үйде қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу.</i>				
	Ата-аналармен балабақша күн тәртібі туралы әңгімелесу	Ата-аналарға балалардың жеке бас гигиенасына назар аудару керектігін ескерту.	«Бала қауіпсіздігі басты назарда» ата аналармен кеңестер жүргізу	Ата-аналарға балаларын себепсіз балабақшадан қалдырмауларын ескерту.	Баланың тәрбиесі туралы әңгімелесу.балабақшаға уақытында келуді айту.

Тәрбиелеу-білімберу процесінің циклограммасы
Білімберу ұйымы (балабақша/шағын орталық, мектеп алды сыныбы)

Топ: Ересек топ.

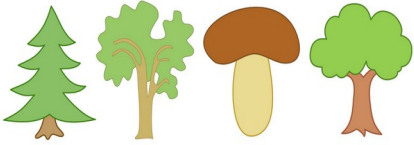
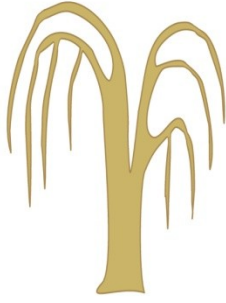
Балалардың жасы: 4 жас

Жоспардың құрылу кезеңі : 21.10 – 24.10.2024ж

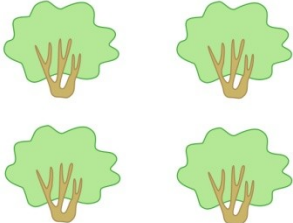
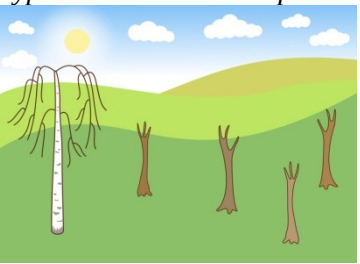
Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі	Сейсенбі	Бейсенбі	Жұма
Балаларды қабылдау	<i>Күй күмбірі – күй өнерін бала бойына сіңіру, ұлттық мәдениетті қалыптастыру.</i> Балалардың көңіл-күйін бақылау. дене қызуын өлшеп тазалықтарын тексеру. Арнайы журналға тіркеу. Мәдени- гигиеналық шараның орындалуын қадағалау. Медбике, психологпен бірлескен жұмыс.			

Ата-аналармен әңгімелесу, кеңес беру	Өнегелі -15 мин. Ата-анаға кеңес, баланың іс-әрекетіне шолу. Балалардың демалыс күндерін қалай, қайда өткізгендері жайлы әңгімелесу. Ата-аналараға ертеңгілік жаттығуға балаларды үлгертіп әкелулерін ата-аналарға түсіндіру			
Балалардың дербес әрекеті (баяу қимылды ойындар, үстел үсті ойындары, Бейнелеу әрекеті, кітаптар қарау және тағы басқа әрекеттер	Картотека №3 «Жыл мезгілдері» Міндеті: Балалардың жыл мезгілдері туралы білімдерін бекіту, мезгілдерді атауларын үйрету (қыс, көктем, жаз, күз). Мезгіл өзгерістерін талқылау.	Картотека №4 «Заттық фриздер» Міндеті: Заттарды көріп сипаттау арқылы балалардың сезімталдығын дамыту, қоршаған орта жайлы танымдарын кеңейту, сөздік қорын дамыту.	Картотека №6 «Табиғат құбылыстарын ажырат» Міндеті: Қасиетіне қарай: қар мен жаңбырды ажырата білу, табиғат құбылыстары жөніндегі білімдерін бекіту, қатты, жұмсақ, ериді, бұға айналады.	Картотека №11 «Бізге күз не әкелді?» Міндеті: Күз бізге не әкелгені туралы білімдерін бекіту. Көкөністер мен жемістердің адам ағзасына пайдасы туралы ұғымда рын бекіту.
Экологиялық мәдениет қалыптастыру аясында - танымдық және зияткерлік дағдыларды дамыту картотекасымен жұмыс.				
Таңертенгі жаттығу	Қазан айының 4- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені. Жаттығу кешені қосымша тіркелген Мақсаты: Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау			
Таңғыас	Үнемді тұтыну - Суды үнемді тұтыну ережелерін түсіндіру. Балалардың беті қолын жуып, таңғы асқа отыру. Ас ішу мәдениетімен таныстырып отыру. Қауіпсіздік ережелерін ескерту. Қасық, шанышқыны дұрыс пайдалануды үйрету. Асты сөйлемей ішу. Астан соң беті – қолды жуу.			
Ұйымдастырылған іс-әрекетке дайындық	«Балалар кітапханасы» жобасы аясында – тақпақтар			
	Достық Ортақ мекен жер шары, Төбемізде бір аспан. Барлық ұлттың баласы, Достығымыз жарасқан	Отан Е.Өтетілеуұлы Отан деген - Атамекен, Отан деген - туған жер. Отан - ана, Отан - үлкен, Қазақстан - туған ел.	Туған өлкем . ӨтебайТұрманжанов Көгінде күн нұрын төккен, Жерінде гүл жұпар сепкен. Неткен сұлу, неткен көркем! Осы менің туған өлкем! Алтын дәнді даласы бар, Ақ күмістей қаласы бар. Неткен сұлу, неткен көркем! Осы менің туған өлкем!	Отан Бақытты боп жүргенім Сенің арқаң, Ұлы Отан. Елім менің –тірегім, Құшағында гүл атам. Шығысыңнан арайлы, Күліп атқан құба таң. Сенен бақыт тарайды Баршамызға Ұлы Отан.
Білім беру ұйымының кестесі бойынша ұйымдастырылған іс-әрекет.	«Қамқор» жобасы аясында «Біз табиғат қорғаушылармыз!» - экологиялық мәдениет қалыптастыру, танымдық, эксперименталдық іс-әрекет			
	Тосын сәт Буратинодан хат келу. Саламатсыңдар ма балалар, мен өте көңілсізбін. Мені досым туған күніне шақырып еді, соған сендерден көмек сұрап тұрмын. Досым басқа көшеде тұрады, біздің көшелерімізді шағын өзен бөліп тұр, ол арқылы көпір төселген, біз онымен бір-бірімізге барамыз. . Бірақ олар маған	Қызығушылықты ояту. Балалар, бүгін таңертең топқа кірсем, үстелдің үстінде бір хатты көрдім, ол сендерге жазылған. Бұл хаттың кімдікі екенін білгілерің келе ме? (Буратинодан). «Құрметті балалар, маған ағаштың сиқырлы қасиеттерін анықтауға көмектесіңдерші, бұл	Қызығушылықты ояту. Балалар сендерге саяхатқа барған ұнайма? Балалар: Ия Ендеше мына орындықтардан автобус құрастырып, жолға шығайық. Ән аудио жазба ойнату. Автобус қатты жүріп келеді, көзімізді жұмамыз. Автобус тоқтады, міне орманға келдік.	Суреттер бұрышы, суреттер қарау. Тосын сәт. Аудио дыбыс. Телефон шырылдау. Құрметті балалар мен Орманы атаймын. Күз келіп, күн суыта бастады. Сендерге қыс мезгілі болғанда орманға келу қиын болады. Мен сендерді орманға серуендеп

	Қарабас Барабастың көпірді бұзғанын айтты, мен өзеннің арғы бетіне қалай өту керектігін, немен өту керектігін білмеймін ? Менде бірнеше заттар бар, мен осы заттардың қайсысымен өзеннен жүзіп өте аламын. (ағаш немесе темір табақ, мата, майлық). Алдымен сізден кеңес сұрайын деп шештім. Балалар не істейміз Буратиноға көмектесеміз бе? Заттарды тексереміз, олардың неден жасалғанын атаймыз . Тәжірибе №1. Батып кетеді, жүзеді Эксперименттерге арналған сиқырлы қорап Ағаштан , қағаздан, матадан және металдан жасалған су мен заттар салынған ыдыс . Біз барлық заттарды суга салу арқылы эксперимент жасаймыз да Буратиноға түсіріп жібереміз. Табаққа су құйып, қағаз, мата және металл, ағаш заттарды бақылап, олардың қайсысы қалқып жүретінін анықтау Сұрақ: Қайсы зат батып кетті, неліктен? Тәжірибе қортындысы: Барлық жеңіл зат судың бетінде қалады, ал ауырның бәрі су астына батады. Буратиноға қайсы затты ұсынамыз? Олөзеннен өту үшін ағаш заттар керек екенін айтамыз және оған қайықпен баруды ұсынайық. Бірақ қазір бұл туралы көбірек білеміз. Буратино күтіп қалар оған	мен үшін өте маңызды». Тәрбиеші: - Балалар, Буратино ағаштың қасиеттеріне неге сонша қызығады екен? Балалар: Буратино ағаштан жасалған. Сонымен, ол қандай адам? Балалар: Ағаш. Көмектесеміз бе оған? Дид ойын: «Ағаш заттарды тап» - Ал сендер топтан қандай ағаш заттарды көріп тұрсыңдар? Үйде қандай ағаштан жасалған бұйымдар бар? Ағаштан жасалған бұйымдар неден жасалады? (ағаштардан) Дид ойын «Жиһазды құрастырамыз» Шарты: Жиһаздың бөлігін тауып құрастыру. Жетекші идея: Балалар, ағаштың сиқырлы қасиеті бар-жоғын қалай білеміз? Біз қазір зертханаға барамыз. Зертханада эксперименттер мен тәжірибелер жүргізіледі және біз бұл сұраққа жауап береміз. №1 «Бату - батпау» тәжірибесі Ағаш суга батады ма, жоқ па? тәжірибе жасап көрейік Бір қолымызға ағаш, екінші қолымызға тас алайық. Олардың салмағы қандай? Ағашты суга салайық. - Не көріп тұрмыз? Батып кетті ме? Ал енді тасты сугасалайық. Ағаш туралы не айта аламыз? Балалар: ағаш жеңіл, суда жүзеді. Иә, балалар, ағаш суга батпайды,	Тосын сәт. Орманда кішкентай үй тұр. Балалар мына үйде кім тұрады есігін қағып көрейік. Ешкім жоқ. Бірақ есігінде көптеген қалташалар тұр. Аудио дыбыс қосу. Сендер кімсіңдер, біздің орманда неғып жүрсіңдер. Біз орманның кішкентай тұрғындары, орманға ешкімді кіргізбейміз. Тәрбиеші: АУУУ(екі қолынмен аузын жауып) Біздің балалар орманға қонаққа келді, біз орманды көргіміз келеді. Аудио: Онда ана қалташаларды алыңдар. Әр қалташаның тапсырмасын орындап жүру керексіңдер. Жарайды. Балалар мына қалташаларды алып тапсырма орындаймыз 1-тапсырма: Дид ойын: «Ормандағы құрылыс» Шарты: - Геометриялық фигураларды орындарына орналастыр. Тар жолды, кең жолды көрсет. Шеңбер, сопақ және үшбұрыш қандай түсті? Жасыл түс. Шаршы мен төртбұрыштың түсі қандай? Қоңыр түс. Кең жолда қандай пішін тұр? Екі жолдың ортасында қандай пішін тұр? Тар жолда қандай пішіндер тұр? 2- қалташадағы тапсырма. Дид ойын: «Не артық?»	келуге қонаққа шақырамын. Шапалақ әдісі, қуану. Балалар бүгін бізде ерекше қызықты күн болады . Неге екенін білесіңдер ма? Өйткені біз орманға шақыру қағазын алдық. Ой дамыту. Орман дегенде көз алдарыңа не елестейді? «Орман дегеніміз неше түрлі ағаштар өсетін жер Бұл жерде әртүрлі жабайы аңдар мекендейді, саңырауқұлақтар мен жидектер өседі. Орманда күн сәулесі аз, өйткені онда көптеген ағаштар өседі . Орман туралы мақал- мәтелдер білесіңдер ме? «Орман-байлық пен сұлулық, ормандарыңды күт» -«Табиғаттың жауы – орманды қорғамаған адам» -«Көп орманды құртпа, аз орманды күт» -Ал орманның иесі кім? - Орманшы. Жарайсыңдар, бірақ орманға барар алдында нені есте сақтауымыз керек? -Дұрыс, ормандағы тәртіп ережесі. Орман ережесі -Ағаш бұтақтарын сындырмаймыз -Біз гүлдерді жұлмаймыз, бірақ оларға сүйсінеміз. -Біз бейтаныс жидектер мен саңырауқұлақтарды термейміз және оларды тамырымен жұлмаймыз.
--	--	---	---	---

суретке түсіріп жіберейік. Ой қозғау. Ағаштан жасалған бұйымдар неден жасалады ? Орманда өсетін ағаштардан Топта ағаштан жасалған бұйымдар бар ма? (балалар топта ағаш заттар мен ойыншықтарды атайды және көрсетеді) - Ағаш деген не, ол не? Ой дамыту Ал балалар орманда өзін ұстау ережелерін білеміз бе?. Дид ойын: «Болады, болмайды» -Ағаштар мен бұтақтарды сындырамыз. (болмайды) Көбірек ағаш отырғызу (болады) Шалғындарда серуендеу және гүлдерді таптау (болмайды) Тек жолдармен жүру (болады) Орманға қоқыс қалдыру(болмайды) Орманда от жағу (болмайды) Орманға қалай көмектесеміз? Балалар: Қоқысты шығару керек. Дид ойын: «Орманды тазартамыз» Шарты: Берілген суреттерден орманға зиянды заттарды қызыл корзинаға салу,керек заттарды жасыл корзинаға салу. Дид ойын: «Орман не үшін керек?» Орман – құстар мен жануарлардың мекені. Орман бізді қатты және суық желдерден қорғайды. Орман бізге құрылыс материалдарын береді. Орман бізге таза су мен ауа береді. Қазір қай мезгіл?	сондықтан адам осы қасиетті пайдаланады. - адамдар ағаштан қайық, кеме жасайды. Қалай ойлайсыңдар Буратино суга батады ма, жоқ па? Дид ойын: «Судағы қайық» Шарты: Дайын теңіз суының үстіне дәстүрден тыс трафаретке губкамен бастыру әдісі арқылы қайық суретін салу. №2 «Жылу өткізгіштік» тәжірибесі Үстелдерде ағаш және металл қасықтар бар. Терезе алдына салқын жерге ағаш қасық пен металл қасықты қояйық. Қайсы қасық мұздай? Қорытынды жасау. Сонымен, ағаш жылуды сақтайды, суықты өткізбейді, сондықтан одан адамдар ағаш үйлер салады. Дид ойын: «Қасықтар» Шарты: Ағаш қасықты сары ермексаздан, темір қасықты қоңыр ермексаздан мүсіндеу. № 3 «Сынады, өңделеді» тәжірибесі Тәрбиеші: Ағашты ұстаңдар. Жұмсақ па, қатты ма? (Ағашты ұстау қиын.) Оны алып, сындыруға тырыс.. Балалар: Сынбайды.. Тәрбиеші : Сонымен, бұл не? Балалар: Төзімді. Тәрбиеші: Балалар, сіріңке де ағаштан жасалған.Оны сындырып көр. Не деуге болады? Балалар: Сіріңке нәзік, демек ағашты сындыруға болады. Қорытынды : ағаштар мен ағаш заттар сынады, өңделеді	Шарты: Суретке мұқият қарап, ондағы артық не бар екенін айт? (Қосымша саңырауқұлақ, өйткені қалғандары ағаштар) 3- қалташадағы тапсырма. Дид ойын: «Тал» Дәстүрден тыс әдіс арқылы тіс щеткаларымен сурет салу Шарты: -Тал ағашында бұтақтар төмен түсірілген, бұтақтарды сызу. Сурет салу үшін тіс щеткаларын пайдалану. «Орманда» музыкалық жаттығуы 4- қалташадағы тапсырма: Дид ойын: «Орманда» Шарты: Балалар фондық суретке кішкентай түсті силуэт бейнелерін орналастырады.	Біз шу шығара алмаймыз, жануарларды ренжіп қалады. Қызығушылықты ояту. Балалар менің телефоныма Орманы атай орманға кіретін сиқырлы сөздер жіберіпті Балалар сендер біздің орманға тек сиқырлы түрде кіре аласыңдар, мен оны сендерге жібердім. Сиқырлы сөздерді айтайық : Бір, екі, үш иілу Бір, екі, үш айналу Бір, екі, үш секіру Ал сен ормандасың. Ғажайып сәт Ой балалар мынау орманы атайдың кофе ішетін үселі. Көрдіңдер ме ыдыстарымен кофе тұр. Үстелін дастарханмен жауып қойған. Мына жерге 1,2,3 сандарымен жазылған үш конверт тастап кетіпті. -Қай конвертті бірінші ашқанымыз дұрыс деп ойлайсыңдар? Балалар:1 санымен Тапсырма: ағаштарымыздың өсуі мен тіршілігіне не қажет? АҚТ технол жұмыс. Балалар ағаштар өсу үшін не қажет? Күн, су, ауа. Күн – жарық көзі.Ағаш жарықсыз өмір сүре алмайды. Ол суретші сияқты жапырақтарды жасылға бояйды. Олардың құрамында ағашқа арналған арнайы «тамақ» бар (жапырақты жасыл ететін хлорофилл дәндері) . Кейбір ағаштар
---	---	--	---

	Күз мезгілінде орман ағаштары қандай болады? Дид ойын: «Белгілерді ата» Шарты: диалогтік сөйлеуді дамыту.] Мольбертте күзгі пейзажды бейнелейтін сюжеттік картина қойылған. Суретте қай жыл мезгілі көрсетілген? 1-бала. Күз мезгілі. күн салқын..... 2-ші бала. Жаңбыр жауып тұр, адамдар резика етік ,..... 3-ші бала. Құстар жылы жаққа..... 4-ші бала. Жапырақтары түсіп жатыр. Жапырақтардың түсі..... Балаларды топқа бөлу. 1-топ: Ағаштар 2-топ: Сары жапырақтар 3-топ: жасыл жапырақтар 4-топ: Бұтақтар 1-Топ: А3 форматта ағаштарды құрастыру 2-топ: Ағаш діңін бояу. 3-топ: Ағаштың сол жағына сары жапырақтарды ермексаздан жапсыру. 4-топ: Ағаштың оң жағына сары жапырақтарды қиып жапсыру. Қортынды Ағаш жапырақтары күз мезгіліндегі қандай түске енеді? Балаларды мадақтау. Денешынықтыру Кіріспе бөлім. -сапқа тұрғызу -сәлемдесу Сапқа тұру, қалыпты тұруды тексеру. Бір-бірден бағанда жүру. Педагогтың берген белгісі бойынша балалар баяу қарқынмен жүруге	Сындырмас үшін сақ болу керек. Ағаш металлға қарағанда жұмсақ және оңай өңделеді. Сондықтан адамдардың ағаштан әртүрлі заттар, оюланған қызықты заттар жасағанын көруге болады. (Иллюстрацияларды қарау). Дид ойын: «Оюлы кесе» Шарты: Сары ағаш түстес қағазға ою жапсыру. Сергіту сәті. «Тербеледі ағаштар». Рефлексия: . Балалар, ағаштың сиқырлы қасиеті бар ма? Буратиноға хат жазып, тәжірибелер арқылы білген ағаштың сиқырлы қасиеттері туралы түсіріп жіберемін. Буратино не туралы жазамыз? Ағаш суға батпайды. Ол жылуды сақтайды. Жұмсақ, жұмыс істеуге оңай. Жақсы бояйды. Сынады, өңделеді, ылғалды оңай сіңіреді). Қазақ тілі Тақырыбы: Алтын күз Ой қозғау Осы жемістер, көкөністер қай мезгілде піседі? Сонымен өлеңде қай мезгіл туралы айтылған? III. Ой дамыту. Топтық жұмыс. Жапырақтармен топқа бөлу. Жасыл жапырақ Сары жапырақ,	 Жүргізілу барысы: Алдарыңызда орман салынған сурет. Мына әдемі суретті толықтырайық. Ең биік ағашқа құс отырсын. Ал аласа ағаштың астында екі саңырауқұлақ өседі. Ал діңгектің айналасында үш гүл жайқалған. Бір діңгекке жылан шықты. Ағашта жапырақтар өсті. Аспанда күн нұрын шашады. Көлдің жанында бақа отыр, көлде үйрек жүзіп жүр. Көлде қанша су лалагүлі гүлдегенін есептеңіз? Аспанда неше бұлт бар? 5- қалташадағы тапсырма: Дид ойын: «Туіндер» Шарты: Әр туінге өз шұңқырын табуға көмектес. Туінді тамақтандыр. Әрбір туіннің өлшеміне сәйкес қуыс пен желекті таңдаңыз. Дид ойын: «Жаңғақ бұтасын» мүсіндеу Шарты: Пластлин бөліктерін шымыш арқылы алып, олардан жаңғақ шарларын жасап, бұтаға жағып, саусақпен басу.	жарық жерлерді жақсы көреді (қарағай, балқарағай, басқалары көлеңкеде өседі. Күзде күндізгі сағат қысқарған кезде, ағаштар сигнал алады - қысқа дайындалу керек. Күн – жылу көзі. Ағаштардың кейбіреулері суыққа шыдаса, басқалары тек жылы жерде өмір сүре алады. Қыста өте қатты аяз болса, өсімдік өліп, қатып қалуы мүмкін. Жапырақтардың пайда болуының басталуы жылудың мөлшеріне байланысты. -Ағаштар да адамдар сияқты су ішеді. Кейбір ағаштар көп ылғалды қажет етеді , ал басқалары аз мөлшерде сумен өмір сүреді. Ағаш суды жаңбырдан алады , жаңбырдан басқа жауын-шашын түрлері бар : қар, шық, қырау, бұршақ. Қар - тамырларды жылы тон сияқты жауып, қатудан сақтайды. Көктемде қар еріген кезде ағаш еріген сумен қоректенеді . - Ағаштар да адамдар сияқты тыныс алуды қажет етеді. Біз сияқты өсімдіктерге таза ауа қажет. Олар кірден өледі . Сонымен қатар, ағаштардың өзі ауаны тазартады . -Жел – өсімдіктердің тозаңын тасымалдайды. Шырша, қарағай, сонымен қатар тұқым таратады -Құстар - әртүрлі ағаштардың өмірінде әртүрлі рөл атқарады . Құстар жемістерді жеп, тұқым таратады, ағашта мекендейтін жәндіктермен
--	--	--	--	---

	ауысады. Жаяу жүрудің бұл түрімен олар кеңірек қадамдар жасап, аяқтарын аяғынан аяғына дейін айналдыру керек. Әдетте балалар келесі сигналға ауысады. Басқа қарқынмен жүру кезектесіп және қысқа уақыт аралығында жүзеге асырылады; бағанда бірінен соң бірі жүру және шашырау - орташа жылдамдықпен 30-40 с дейін. Жаяу жүруге ауысу және үш бағанда қалпына келтіру, жалпы дамыту сипатындағы жаттығуларды орындау үшін қолдарға созып, ара қашықтық сақтау. Негізгі бөлім. Таяқпен жалпы дамыту жаттығулары. Б.қ.: «Балапан су ішті» 1. Аяқтары иық мөлшерінде. Таяқша артта. 1-4 - басты алдыға қарай созып, таяқшаны артқы жақтан баяу жоғары көтеру. /5-6 рет қайталау/ Б.қ.: «Биші мысық» 2. Аяқтары алшақ қойылған, таяқшаны екі шетінен ұстап, жоғарыға, оңға, солға қарай созылып керілу. әр керілген сайын «м-я-у» деп айту. /5-6 рет қайталау./ Б. қ.: «Тартылу» 3. Аяқтары алшақ қойылған, таяқша төменде қолдарымен ұстау. 1-2 - таяқшаны жоғарыға көтеріп созылу, аяқтың ұшымен тұру. 3-б.қ. /5 рет қайталау/ Б.қ.: «Әткеншек» 4. Аяқтары иық мөлшерінде. Таяқшаны кеуде тұсында ұстап, денені оң-сол жаққа бұрады. /5 рет	Қызыл жапырақ Күзгі ағаш 3.1. Жасыл жапырақтар тобы. Күздің ерекшеліктерін тауып бер. -Суретте күз мезгіліне байланысты ерекшелік-терді тауып, сызық арқылы қосу. Өз ойын айту. 3.2. Сары жапырақтар тобы. Мнемотехника әдісі. Күз мезгілін сипаттау. Қойылған графикалық суретке өз ойын айта білу. 3.3. Қызыл жапырақтар. Таным саласын кіріктіру. дидактикалық материалдармен жұмыс жапырақтарды санау, салыстыру. 3.4. Күзгі ағаш тобы. Күз мезгіліндегі еңбек. Суретпен жұмыс. -Адамдар күзде қандай жұмыстар атқарады? Неліктен күз береке дейміз? Сиқырлы сылдырмақ Балаларды шеңберге жинау. Ойын: Оралмалы жіп. Міндеті: Балаларға күз мезгілі туралы алған білімдерін домалақ жіпті жинау арқылы тиянақтау. Балаларды мадақтау.	Ой қозғау. Жаңғақтар жаңғақ бұтасында піскен. Оларды пластилиннен жасау. Пластилиннің түсі қандай? Қоңыр түс. «Орманда серуендеу» динамикалық үзіліс. Балалар діңгекпен жүреді, шыршаны айналып жүреді, өзеннен секіреді, орындықтың бойымен жүреді. 6- қалташадағы тапсырма: Дид ойын: «Орман бейнесі» Шарты: Ағаш діңіне жапырақтарды жапсыру. Бұл ормандағы ағаштар! Ал қайыңның жапырақтарын саусағыңызбен сызыңыз. Суреттегі төбешіктерді санау. Жаңғақ дәмі Қоштасарда орман бізге сыйлық дайындады - қалташада жаңғақ. Оларды тобымызға алып кетейік Орман тұрғындарына орман туралы тақпақ айтып берейік О, ну орман, гүлді орман, Гүліңде нұр күлді орман. Жазы, аязды қысы бар,	қоректенеді . -Аралар, көбелектер және басқа да жәндіктер гүлдерден шырын - шырын ішеді және оларды тозаңдандырады. -жауын құрттары топырақты қопсытып, өсімдіктің дамуына қолайлы етеді. Дид ойын: «Ағаш өсіру» Шарты: Ағаш өсу үшін керек заттарды орналастыру. Балаларды топқа бөлу. 1-топ: А3 форматта салынған ағаш суретін құрастыру. 2-топ: Салынған А3 форматта ағаш макетіне Күн суретін жапсыру. 3-топ: Ағашқа ағып жатқан суды бояу. 4-топ: Құс мүсіндеу. Тыныс алу жаттығуы: Ауамен демаламыз 2-тапсырма Қайың мен көктеректің айырмашылығы неде? - Олардың діңінің түсі әртүрлі. Қайыңның ақ діңі қара жолақтары бар, ал көктеректің сұр-жасыл діңі бар. — Қайыңның ақ діңін бір сөзбен қалай айта аласың? - АК ҚАЙЫҢ. әлемде ақ қабығы бар жалғыз ағаш . - Балалар, қалай ойлайсыңдар, қайың ағаштарында неліктен қара сызықтар бар? - Қайың олар арқылы тыныс алады екен, жасымық деп атайды екен. - Бұл ағаштардың тағы
--	--	---	---	--

қайталау./ Б.қ.: «Мергендер» 5. Аяқтары алшақ қойылған, таяқшаны кеуденің тұсында. Бүгілген оң аяқты көтеру, тізені таяқшаға тигізу. Арқаны түзу ұстау. Сол жақпен дәл солай қайталау. /5 рет қайталау/ Б.қ. : «Шабас» 6. Таяқшаны ат қылып ұстау. Сол қолымен таяқшыны ұстап, оң қолды жоғары көтеріп иіре айналдыру. Ат үстінде шабу. (15-20 секунд) Б.қ.: «Көңілді таяқша» 7. Таяқшаны жерге тіреп ұстап, айналып секіру және жүру. /15-20 секунд/ 4 звенодан бір саппен шеңбер бойы жүру.Еркін жүру.(таяқшаларды үстел үстіне қою) Қолды жанға созып, аяқтың ұшымен жүру. Тыныс алу жаттығулары: шәйнектік дыбысын салу. Терең тыныс алып, демді шығару. Қозғалыстардың негізгі түрлері. 1. Гимнастикалық орындыққа басына құм салынған қапшықпен шығып, түзу жүріп өту. 2. Тізе арасында қысылған қапшықпен екі аяқпен секіру - «Пингвиндер» Қимылды ойын: «Күн шуаққа кептірін.» Ана тауық: балапандар, мамығымыз су болып, тоңып барамыз, тоңып барамыз, күн сондай суық екен. Қане, балақайлар, жылынайық, қанаттарымызды сілкіп көтерейік те басымызды, кеудемізді, қанаттарымызды, аяқтарымызды сілкілеп, кептірінеміз. Ой, балалар, күн шықты, қандай тамаша, күн		Мүлгіген тыныш түнде орман Автобусқа отырып бақшамызға қайтайық. Қортынды жасау Балаларды мадақтау. Музыка Тақырыбы: Пайдалы жемістер Балалармен амандасу. Проблемалық сұрақ: Пайдалы және салауатты тағам деген не? Педагог балалармен пайдалы және пайдалы емес тағам туралы әңгіме өткізеді. – Балалар, сендер түрлі жанрда, түрлі ырғақта, түрлі көңіл күйде музыка тыңдадыңдар. Бүгін жанрларға тоқталамыз. «Күй» не екенін білесіңдер, күй – аспаптық музыка, зейін салып тыңдасақ, не туралы екенін түсінуге болады. Көбіне домбырамен орындалады. Би музыкаларына «полька», «вальсті» жатқызуға болады. «Полька» – жеңіл, ойнақы болса, «вальс» – қалықтап, айналып биленеді. Музыка тыңдап, жанрларды ажыратайық. Музыка тыңдау: «Алатау» күйі (Құрманғазы), «Полька», «Вальс», «Би әуені» (муз. Г. Левкодимова). Балалардан қандай жанрларда музыка тыңдағанымызды сұрау. Полька мен вальстің айырмашылықтары неде екенін сұрау, түсіндіру. Күй туралы мағлұмат беру. Дауыс жаттығулары: «Жоғарыға шығамыз, төмен қарай түсеміз». Әуенді біртіндеп көтеріп, жоғары дыбысқа жеткенде дауысты қаттырақ шығарып, айқайламай, демді үнемдеп шығарып, біртіндеп төмен қарай түсеміз. Ән айту: «Жемістердің пайдасы»	қандай айырмашылығы бар ? – Жапырақтарға назар аудару. Олар бірдей ме? – Әртүрлі. Көктерек жапырағы дөңгелек, жиектері толқынды, ал қайыңның тікенек жапырақтары бар. Бұтақтарды қарастырайық. Оларды ұстап, салыстыру. – Көктерек бұтақтары күшті. Ал қайың бұтақтары жұқа, икемді, нәзік. – Қайыңның самал жел соққанда бұтақтары өріледі. - Жарайды, бізде бір конверт қалды. Қандай нөмірмен? (үш) . Қызық, бұл конвертте не жасырылған? Тапсырма Қылқан жапырақты орманда қандай ағаштар өседі? – Ары қарай жүру керекпіз. Жолда бізді көңілді ету үшін достар туралы ән айтамыз . Ал біздің жолымызда – ҚЫЛҚАНДЫ ОРМАН. Неліктен бұлай аталады, –Қылқан жапырақты орманда қарағай, шырша өседі. –Кім шырша мен қарағай туралы жұмбақ біледі? Тікен, тікен тік пісте Қыс пен жазда бір түсте. (Шырша) Дауылға да, аязға да, Шыдап бағар мізбақпай. Тау етегі тұрағы, Жап-жасыл боп тұрады. (Қарағай) Неліктен бұл ағаштар жасыл ? Басқа ағаштар сияқты
---	--	---	--

	қандай шуақты, жылы бәріміз, бір - бірімізге көңілденіп, күліп қарайықшы.(жеңіл, әдемі әуен естіліп тұрады.)		(муз. Ә.Қонысбеков, сөзі Ұ.Қонысбекова). Педагог әнді орындап, таныстырып болған соң, әннің не туралы айтылғанын әңгімелейді. Балалардан не туралы айтылып отырғанын сұрақ-жауап арқылы сұрайды. Әннің көңіл күйі туралы, қарқыны қандай күйде жазылғаны туралы түсінік алады. Ән орындау кезінде бір-бірін тыңдап, үйлесімді орындауларын талап етеді. Аспаппен танысу: «Қандай аспап?» – асатаяқ, тұяқтас, үшбұрыш, ксилофон, металлофон аспаптарының үндерінен есту қабілеттері арқылы дыбыстарынан ажырату. Қай аспаптың қалай дыбысталатынын айтып беру. Ой қозғау. Саған қандай жемістер мен көкөністер ұнайды? Олардың қандай пайдасы бар? Жұмбақтарды шешіп, пайдалы жемістер мен көкөністің аталуын тап. Дид ойын : «Жемістер мен көкөністер» Шарты: Жемістермен көкөністерді айырып жинау. Жемістерді қызыл себетке, көкөністерді жасыл себетке жинау.	жапырақтарын төкпейді . - Шыршалардың жоғарғы бұтақтары жас, қысқа, ал төменгі жағында ескі , ұзын. Қабығы қараңғы, кедір-бұдыр. -Қарағайдың діңі қандай? ашық-жасыл Қарағайдың ағашы мықтылығымен және қаттылығымен ерекшеленеді. Оны кеме құрылысында, авиацияда, теміржолда және құрылыста кеңінен қолданады. Қарағай шыршаға қарағанда биік түзу өседі.бұтақтары тек жоғарғы жағында болады.- Қарағай ғана өсетін орманды ҚАРАҒАЙЛЫОРМАН деп атайды. - Орманды аралаудан шаршадық па? Кәне, ашық жерге отырып, қарағай мен шыршаның бұтақтарына және олардың шыршаларына қарайық. -Олар қалай ұқсас? - Қарағайдың бұтағы жасыл, шыршаның бұтағы жасыл. Қарағайдың инелері бар, ал шыршаның да инелері бар. - Инелер әлі ұқсас емес екенін байқадыңдар ма? -Қарағайдың инелері қандай? - Ұзын, жұмсақ, жасыл. -Шырша ше? - Қысқа, тікенді, қоңыр. - Қарағай инелері жұп болып өседі, ал шырша инелер бір-бірінен өседі. Дид ойын: «Әр ағаштың өз жапырағы бар» Мына карточкаларда – қылқан
--	---	--	---	---

				жапырақты және жапырақты ағаштар . Осыған байланысты әр ағашқа өз жапыраған жапсыру керек. - Міне, біз барлық сұрақтарға жауап бердік. Біздің қайтуымыз керек. Сиқырлы сөздерімізді еске түсірейік . Бір, екі, үш иілу Бір, екі, үш айналады Бір, екі, үш секіру Ал сен бақшадасың. Қортынды,сұрақ-жауап. Балаларды мадақтау.
Серуенге дайындық	Еңбегі адал жас өрен - өзіне өзі қызмет көрсету - серуенге шығуға дайындық, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.			
Серуен	Картотека №2 Күзгі жапырақтарды бақылау.	Картотека №4 Ауа- райының салқындауын бақылау.	Картотека №5 Ұшып жүрген құстарды бақылау.	Картотека №7 Жаңбырдың жауғанын бақылау.
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру.Серуен картотекасынан			
Серуеннен оралу	Еңбегі адал жас өрен - өзіне өзі қызмет көрсету - қолдарын сабындап жуып, өз сүлгілеріне сүртінуді, сүлгілерін өз ұяшықтарына ілуді үйрету.			
Түскіас	Үнемді тұтыну -ұқыпты тамақтану дағдыларын, ас құралдарын қолдану дағдыларын жетілдіру. Тамақтану әдебін сақтап, асты аз-аздан алып, шусыз жсеуді үйрету. Тамақтан соң ауыздарын шаюды қадағалау			
Күндізгі ұйқы				
Біртіндеп ұйқыдан ояту, сауықтыру – шаралары.	№18. Ояну Ұйқымызды ашайық Қолымызды созайық Енді қане бәріміз, Жаттығуды жасайық.	№19. Ояну Бойымызды жазайық, Қолымызды созайық. Жаттығулар жасайық. Ұйқымызды ашайық.	№20. Ояну Кел балалар тұрайық, Қолымызды жоғары созайық. Еңкейеміз еденге, арқамызды тік ұстап, Бір демалып алайық.	№ 21.Ояну Көздеріңді ашыңдар, Кірпіктеріңді көтеріңдер. Беттеріңді жеңіл қимылмен сипаңдар, Бір - біріңе жымыиңдар,
	Еңбегі адал жас өрен - өзіне өзі қызмет көрсету, жаттығу жасап, киімдерін дұрыс кие білу. Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан			
Бесінас	Үнемді тұтыну – жуыну кезінде суды ұқыпты пайдалану ережелерін түсіндіру. Қолдарын сабындап жуып, өз сүлгілеріне сүрту, ұқыпты тамақтану дағдыларын, тамақтану әдебін дұрыс сақтай білуге дағдыландыру.			
Балалардың дербес әрекеті (баяу қимылды	Ұлттық құндылық – Отан , рәміздер туралы түсіндіру,балаларға патриоттық тәрбие беру.			
	Менің Отаным. Миға шабул	Ой қозғау. Әңгімелесу.	Ұнтаспадан гимн тыңдату. Балалар орнынан тұрып бірге	Дид ойын: «Кім тапқыр?» Шарты: жүргізуші сұрақ қоя

ойындар, үстелүсті ойындары. Бейнелеу әрекеті, кітап тарқарау және тағы басқа әрекеттер)	Доп лақтыру арқылы сұрақ қою. -Балалар біздер Қандай Республикада тұрамыз? - Отан деген не? -Отан деген сөзді қалай түсінесіңдер? Ширату әдісі Отан туралы өлең оқып беру. Отан. Ж Әбдірашев. «Отан - атам, Отан - әкем!» Осы сөзім қате мекен?! Қате болса,Неге біздер Дейміз оны «Атамекен?!» «Отан - әжем, Отан – анам!» Туған жер! деп, Ол бекерге аталмаған..... Атам, әжем, әкем, анам Төртеуі де «Отан!» маған Өлеңнің мазмұнын, мағынасын балаларға түсіндіру. Дид ойын: «Өз мемлекетінің туынды тап» (үстел үстінде әр мемлекеттердің тулары суретте бейнеленген, балалар ішінен өз мемлекетінің туын табу керек) Ұлттық ойын: «Ұшты-ұшты» Мақсаты: балалар аңғарымпаз, тапқырлықты біледі.	Балалар, бүгін мен сендерге туып өскен жеріміз, ауылымыз жайлы әңгімелесеміз. Ал, балалар сендер қай ауылда тұрасыңдар? Көшелеріңізді аты қалай аталады? Ауылда қандай ғимараттар бар? Балалардың жасауаптарын тыңдау. Ал, балалар, енді мына бейне роликке назарларыңды аударыңдар. Ашық сұрақтар АКТ технологиясы. Мына бейне роликте сендер нені көрдіңдер? Балалар, көрдіңдер ме біздің ауылымыз көптеген үйлер мен әдемі ғимараттар мен көркейді. Бұның бәрін бізге кімдер салып береді? Сергіту сәті. Қара жорға әні мен бой сергіту. Шығармашылық орталықта жұмыс. Балаларға ауылдың табиғатының суретін салдыру. Балаларды мадақтау. Қорытынды. Дид ойын.: «Біздің ауыл қандай?» Музыка Экологиялық мәдениетті қалыптастыру. Тақырыбы: Пайдалы жемістер Балалармен амандасу. Проблемалық сұрақ: Пайдалы және салауатты тағам деген не? Педагог балалармен пайдалы және пайдалы емес тағам туралы әңгіме өткізеді. – Балалар, сендер түрлі жанрда,	қайталайды. Ашық сұрақтар Балалар не тыңдадыңдар? Біздің Отанымыз қалай аталады? Қазақстанның бас қаласы қай қала? Біздің еліміздің президенті кім? Балаларды мадақтау. Ой дамыту. Суретпен жұмыс. Рәміздер суретін көрсету. Рәміздердің әр бөлігін талдату. Ту,Елтаңба,Гимн Балалар кейбір жаңадан келген балалар танығанымен толық білмеулері мүмкін таныстырып өтемін Сергіту сәті: Қазақстан үйіміз Біз Отанның гүліміз Желбірейді туымыз Дид ойын.«Доп лақтыру» Шарты: Әр сөздің сұрақтарына қарай жасау беру керек Елтаңба – не бейнеленген? (шаңырақ,тұлпар, Қазақстан, егін, жұлдыз) Ту – қандай? (көгілдір, төртбұрышты, күн, қыран бүркіт бейнеленген) Әнұран – не істейді? (шырқайды, айтады, жаттайды) .Қорытынды: Ұлттық ойын: «Тақия тастамақ»	отырып, бір балаға допты лақтырады. Ол жасауымен айтып допты қайтып лақтырады. - Қазақстанның астанасы, қай қала? - Астана. - Қ. Республикасының президенті кім? - Біз қай елде тұрамыз? - Қ. Р. -Сен қай облыста тұрасың? -Көшенің атын айт -Балабқша қалай аталады? -Бәйтерек қай қалада орналасқан? Т.б Балаларды мадақтау. Қорытынды. Сұрақ жасау арқылы қорытынды жасасу. Денешынықтыру Кіріспе бөлім. Амандасу. «Балалар, біз бүгін мынандай ойын ойнаймыз: сендер кішкентай торғайлар боласыңдар, ал мен сендердің аналарың боламын (нұсқаушы торғайдың бейнесі бар бетперде-шапканы киеді). Шеңбер бойымен тұру. «Ана-торғай» қимылды көрсетіп, өзі сырттай бақылайды. Анасы қарап тұрғанда балалары шеңбер бойымен жүруді орындайды. «Анасы ұйықтап кеткенде, балалар қанаттарын жайып, жан-жаққа ұшып кетті». Торғайлар зал ішінде ұшып жүр. «Ана-торғай» оянды, Чик-чирик, чик-чирик. Бұл не шу? Бұл нешу?
---	--	--	--	---

		түрлі ырғақта, түрлі көңіл күйде музыка тыңдадыңдар. Бүгін жанрларға тоқталамыз. «Күй» не екенін білесіңдер, күй – аспаптық музыка, зейін салып тыңдасақ, не туралы екенін түсінуге болады. Көбіне домбырамен орындалады. Би музыкаларына «полька», «вальсті» жатқызуға болады. «Полька» – жеңіл, ойнақы болса, «вальс» – қалықтап, айналып биленеді. Музыка тыңдап, жанрларды ажыратайық. Музыка тыңдау: «Алатау» күйі (Құрманғазы), «Полька», «Вальс», «Би әуені» (муз. Г. Левкодимова). Балалардан қандай жанрларда музыка тыңдағанымызды сұрау. Полька мен вальстің айырмашылықтары неде екенін сұрау, түсіндіру. Күй туралы мағлұмат беру. Дауыс жаттығулары: «Жоғарыға шығамыз, төмен қарай түсеміз». Әуенді біртіндеп көтеріп, жоғары дыбысқа жеткенде дауысты қаттырақ шығарып, айқайламай, демді үнемдеп шығарып, біртіндеп төмен қарай түсеміз. Ән айту: «Жемістердің пайдасы» (муз. Ә.Қонысбеков, сөзі Ұ.Қонысбекова). Педагог әнді орындап, таныстырып болған соң, әннің не туралы айтылғанын әңгімелейді. Балалардан не туралы айтылып отырғанын сұрақ-жауап арқылы сұрайды. Әннің көңіл күйі туралы, қарқыны қандай күйде жазылғаны туралы түсінік алады. Ән орындау кезінде бір-бірін тыңдап, үйлесімді орындауларын талап етеді.	Шеңберге жылдам тұрыңдар, Ұшуға ниетқылыңдар. Нұсқаушы тағы да ұйықтап қалғандай болады. Сосын қайта оянады. Бір ғана сәтке көз ілікті, Тентек боп торғайлар кетті. Бірақ енді қатаң қараймын, Тәртіпке сендерді саламын. Ал енді, балапандар, Жаттығуды бастаңдар! Негізгі бөлім. Жалпы даму жаттығулары 1.«Қанатымызды тазалаймыз». Б.қ.: серіппе жасаймыз, басымызды оңға иеміз, б.қ., сосын солға 4 рет қайталаймыз. 2.«Қанатымызды жасаймыз». Б.қ.: аяқтарымыз иықтың қашықтығына сәйкес келуі керек, қолдар төменде. Оң қолды жоғары көтереміз, жоғары қараймыз, б.қ., сол қолмен солай жасаймыз, 4 рет қайталаймыз. 3.«Жуынамыз». Б.қ.: аяқтарымыз иықтың қашықтығына сәйкес келуі керек, қол белде, алға қарай иілеміз – «жуынып» жатқандай қимыл жасаймыз, б.қ., 5 рет қайталаймыз. 4.«Дән тауып алайық». Б.қ.: отырамыз, саусақтармен еденді тықылдатады, б.қ. 4 рет қайталаймыз.. 5.«Ұшуды үйренеміз». Б.қ.: бұрынғыдай. Қолды құлаштай созып бір орында секіру. 6.«Біз өсеміз». Б.қ.: аяқ бірге қосулы, қолдар
--	--	---	--

		Аспаппен танысу: «Қандай аспап?» – асатаяқ, тұяқтас, үшбұрыш, ксилофон, металлофон аспаптарының үндерінен есту қабілеттері арқылы дыбыстарынан ажырату. Қай аспаптың қалай дыбысталатынын айтып беру. Ой қозғау. Саған қандай жемістер мен көкөністер ұнайды? Олардың қандай пайдасы бар? Жұмбақтарды шешіп, пайдалы жемістер мен көкөністің аталуын тап. Дид ойын : «Жемістер мен көкөністер» Шарты: Жемістермен көкөністерді айырып жинау. Жемістерді қызыл себетке, көкөністерді жасыл себетке жинау.		төменде. Қолды жоғары созып, керілеміз – тыныс аламыз, б.қ. – тынысшығарамыз. Негізгі қимылдың түрлері: 1.Бағандар арасынан «жылан» жасап жүреді. «Қараңдар, қаншама ағаштар айналада. Орманда адасып қалмай, бір-бірімізден қалмай ұшамыз». 2.Бөренеден (сәкіден) секіру. «Алдымызда ағаш құлап жатыр, оны секіріп өтейік». Қимыл-қозғалыс ойыны: «Ана-торғай мен балалар» Бірлесіп бірге ұшамыз, Бір-бірімізден қалмаймыз. Бір сапқа тұрып бәріміз Алыс жаққа барамыз. Онда дәмді дәндер бар, Сендерге арнап сақталды.
Балалармен Жеке жұмыс	М. Монтессори технологиясымен жұмыс. Геометриялық пішіндермен әр түрлі құрастыру жұмыстарын жүргізу.	Дьенеш блоктарымен жұмыс Дид ойын: «Машина жүріп барады», «Гүлдер өсіп тұр», «Биік мұнара»	Гүлді қалай күтеміз. Суретпен жұмыс. Суретке өз ойын айту. Сурет арқылы гүлдің күту жолдарын айтады. шүберек, су сепкіш, су бүркегіш, таяқша беріледі. Тым көп су құюға болмайды. Дид ойын: «Гүлді құрастыр»	Дид ойын: «Ретімен қоямыз» Шарты: Шалқан ертегісіндегі кейіпкерлерді ретімен қоя білу.
Серуенгедайындық	Еңбегі адал жас өрен - өзіне өзі қызмет көрсету, киіну дағдыларын жетілдіру. Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау			
Серуен	Картотека №2 Күзгі жапырақтарды бақылау.	Картотека №4 Ауа- райының салқындауын бақылау.	Картотека №5 Ұшып жүрген құстарды бақылау.	Картотека №7 Жаңбырдың жауғанын бақылау.
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру. Таңғы серуенді бекіту.			
Балалардың	Ана – аналармен әңгімелесу.	Ата-аналарға сауалнама тарату.	Ата-аналарға балалардың жеке бас	Ата-анаға балаларының

үйге қайтуы	Балаланы балабақшаға уақытында әкеулерін ескерту. Ертеңгілік жаттығуға балаларды үлгертіп әкелулерін ата-аналарға түсіндіру.	Психолог кеңесі (жеке балаларға)	гигиенасына назар аудару керектігін ескерту. Ата аналармен балалардың бүгінгі іс-әрекеттері туралы әңгімелесу.	балабақшадағы достарымен қарым –қатынасы туралы әңгімелесу.
	Өнегелі-15 минут. Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу.			

Тәрбиелеу-білімберу процесінің циклограммасы
Білімберу ұйымы (балабақша/шағын орталық, мектеп алды сыныбы)

Топ: Ересек

Балалардың жасы: 4 жас

Жоспардың құрылу кезеңі : 28.10 – 01.11.2024ж

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі	Сейсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі	Жұма
Балалардың қабылдауы	Күй күмбірі – баланы қабылдау кезінде қазақтың күй өнерін бала бойына сіңіру. Балалардың көңіл-күйін бақылау, дене қызуын өлшеп тазалықтарын тексеру. Арнайы журналға тіркеу. Мәдени- гигиеналық шараның орындалуын қадағалау. Медбике, психологпен бірлескен жұмыс.				
Ата-	«Өнегелі 15 минут» ата-анаға бала жетістігімен бөлісу. «Балалардың демалыс күндерін қалай, қайда өткізгендері жайлы» әңгімелесу.				

аналарменәңгімелесу, Кеңесберу	Ата-аналараға ертеңгілік жаттығуға балаларды үлгертіп әкелулерін ата-аналарға түсіндіру				
Балалардың дербес әрекеті(баяу қимылды ойындар, үстелүсті ойындары, Бейнелеу әрекеті, кітаптарқарау және тағы басқа әрекеттер)	Картотека №6 «Табиғат құбылыстарын ажырат» Шарты: Табиғат құбылыстарын атау, айырмашылығын айту.	Картотека №11 «Бізге күз не әкелді?» Шарты: Ойын арқылы түстерді, жемістер мен көкөністерді ажырата және атай білуге үйрету.	Картотека №12 «Гүлдерді күтеміз» Ойын шарты: гүлдерді екіге бөлу, дала гүлдерін газонның қасына іліп, ал бөлме гүлдерін үйдің қасына қою, суреттер бойынша әңгімелету.	Карточка №15 «Аңдарды қоректендір» Шарты: сан, және цифр туралы білімдерін бекіту;	Картотека № 20 «Көп және біреу» Ойынның шарты: балалар берілген суреттерді қарастырады. Көп зат және бір зат бейнеленген суреттерді бөліп, екі жаққа қояды.
Экологиялық мәдениет қалыптастыру аясында - танымдық және зияткерлік дағдыларды дамыту картотекасымен жұмыс.					
Таңертенгі жаттығу	Қараша айының 4- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені. Жаттығу кешені қосымша тіркелген Мақсаты: Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау				
Таңғыас	Үнемді тұтыну - жуыну кезінде суды үнемді тұтыну ережелерін ескерту. Балалардың беті қолын жуып, таңғы асқа отыру. Ас ішу мәдениетімен таныстырып отыру. Қауіпсіздік ережелері. Қасық, шанышқыны дұрыс пайдалануды үйрету. Асты сөйлемей ішу. Астан соң беті – қолды жуу.				
Ұйымдастырылған іс-әрекетке дайындық	«Балалар кітапханасы» жобасы қазақ тілін меңгеру				
	Шаттанамын, күлемін, Бақытты боп жүрмін. Қатар тұрар шеңберде, Досым көбін білемін.	Қол ұстасып, дөңгеленіп, Тұра қалдық екеуміз. Өзіміз де дөңгелек Күнге ұқсайды екенбіз.	Шақырамын сендерді Жолдастарым кел бері Толтырайық шаттыққа, Дөңеленген шеңберді.	Ашық менің жүрегім Ылғи күліп жүремін. Бірге ойнап бір жүрер Достарым көп, білемін!	Кәне, кәне тұрайық, Үлкен шеңбер құрайық. Тұрсақегер шеңберге, Алақанды ұрайық
Білім беру ұйымының кеңесті бойынша ұйымдастырылған іс-әрекет	«Smart bala» жобасы «Мен – зерттеушімін» - өнертапқыштыққа алғашқы қадам негізінде жоба технологиясымен кіріктірілген ұйым.				
	Қызығушылықты ояту. Балалар бүгін мен сендерді табиғатпен, оның сырларымен, тосын сыйларымен кездесуге шақырғым келіп отыр. Ой дамыту Табиғат бізге жылдың қай мезгілінде де өзінің кереметін үйретеді. Құстар ән айтуды үйретеді. Егістік пен бақшадағы аралар бізге еңбек етуді үйретеді. Қар тазалыққа, күн мейірімділікке үйретеді.	Қызығушылықты ояту Аудио дыбыс телефоннан. Құрметті балалар мен сендерді өз Орманыма, орман патшалығына қонаққа шақырамын. Орман патшалығы өте бай, сұлу, мейірімді және жылулық береді. Менің сиқырлы, дана орманым Ертегілер мен гажайыптарға толы! Сендерді күтемін.! Балалар, сендерге ертегілер	Сюжеттік суреттер қарау. Дид ойын: «Бақтағы егін жинау» Шарты: кептірілген жемістер, консервіленген және жаңа піскен жемістер салынған табақтар, жеміс компоттары бар стақандарды мұқият қарап шығу. Ой қозғау. Балалар жемістер мен көкөністердің	Қызығушылықты ояту. Бүгін біздің топтан мен қорап тауып алдым. Оның ішінде не бар деп ойлайсыңдар? Мүмкін бос шығар? Ашпай-ақ айта аламыз ба, оны қалай анықтауға болады? Ол ауыр ма, жеңіл ме? Жайлап ашу. Қараңыз, иә, мұнда бірдеңе жазылған. Бірақ мына жерге қараңыз, тек қағаз емес... Басқа нәрсе де бар. Бұл не? Көрсету. (мата)	Менің сүйікті бұрышым. Саусақтарым тұрындар Алма баққа барындар Тәтті – тәтті алманы Себеттерге салыңдар. Ой қозғау. Балалар алма қандай болады? Домалақ Ол қайда өседі? Ағашта Алма туралы қызық ертегі тыңдаймыз ба? Баяғыда орманда алма

Барлық орман тұрғындары берік достыққа үйретеді. Жыл бойы табиғаттан көп нәрсені үйрену керек. Бізді алда не күтіп тұрғаны және бүгінгі табиғат бізге не үйрететіні сендерді қызықтырады ма? Балалар: Иә, бізді қатты қызықтырады. Ендеше серуенге шығамыз. Ауа райын бақылау Балалар көңіл күйлерің қалай? (балалардың жасауаптары) Ой қозғау. Ал ауа райы қандай, бірге анықтап көрейік. Аспанға қарайықшы. Біз күн сәулесінен ләззат аламыз ба? Бүгін жел соғып тұр ма? Оны қайдан білдік? Түсіндірме жұмыс: Аспанда бұлттар қалқып жүр, әрқайсысы бізге біртүрлі болып көрінуі мүмкін. Күн жиі бұлттардың артына тығылып, тығылмақ ойнағандай болады. Күн бізден жасырынғандықтан, сыртта салқын. Жел ағаштардың бұтақтарын шайқайды, жапырақтары түседі. Тәрбиеші: Бұл қандай мезгіл екенін еске түсірейікші? Көк майсалы көрікті Алқаптағы көп егін Бұл күндері киіпті Сары жібек көйлегін. Жел тынымсыз гүлдеп, Болып кетті тым бұзық. Шуылдайды тал, терек,	мен ғажайыптар ұнай ма? (Иә.) Менімен бірге ертегі орманына барғыларың келе ме? (Иә.) Олай болса, пойыз билеттерін алу керек, ол үшін билеттердің сұрақтарына жасауап береміз - егер сендер орман достары болсаңдар, орманда не істеуге болмайды? Балалар схема бойынша ережелерді атайды. -Ағаш бұтақтарын сындырмаймыз -Біз гүлдерді жұлмаймыз, бірақ оларға сүйсінеміз. -Біз бейтаныс жидектер мен саңырауқұлақтарды термейміз және оларды тамырымен жұлмаймыз. Біз шу шығара алмаймыз, жануарларды ренжіп қалады. Біз орманға пойызбен барамыз. Поезды дұрыс жөндеп алайық Дид ойын: «Поезд» Шарты: Геометриялық пішіндерден үлкен көлемде поезд құрастыру. Сұрақ-жауап: Қандай пішіндерден поезд құрастырдық? Түстері қандай? Вагондардағы орынымызға отырамыз. Балалар. III-III-III-III Біздің пойыз шалғындарды аралап келеді, міне алдымыздан жасыл орман көрінді.(АҚТ технол)	айырмашылығы неде екенін сұрау. Балаларды топқа бөлу арқылы жеміс түрлерін шығармашылықпен көрсету. 1-топ: Бақтағы ағаш макетін құрастыру. 2-топ: Макетте салынған алма суретін мақта таяқшасымен бояу. 3-топ: Шиіе ағашына шиені ермексازдан мүсіндеу. 4-топ: Алмұртты қиып жапсыру. Тәжірибе №1. Педагог балалармен бірге кептірілген және консервіленген жемістерді тексеріп дәм татады, компот ішеді. Педагог бұл өнімдердің қалай ерекшеленетінін салыстырады және қорытынды жасайды. Балалар әртүрлі тәсілдермен пісірілген бір жемісті табуға, айырмашылығын дәмін татуға үйренеді. Қорытынды. Адамдар қыста жемістерді әртүрлі тәсілдермен жинау идеясын ойлап тапты: кептіру, сақтау, қайнату. Жемістерде біздің ағзамызға пайдалы көптеген дәрумендер бар. Бірақ жаңа піскен жемістер ең пайдалы - барлық витаминдер оларда сақталады.	Ал матадан не тігіледі? (киім) Киімнің қағаздан емес, матадан тігілуінің себебін қалай білуге болады? Сендер Ғалым болып, жасауабын тапқыларың келе ме? Сонда біз ғалымдарға айналуымыз керек: Үш рет айналып ҒАЛЫМҒА айналайық. Тәжірибе алаңы. Біз «Зертхана» деген жазуы бар үйге жақындаймыз. Балалар, міне, келдік, кіріңдер. Жұмысқа кірісер алдында не киюіміз керек? (халат) Неге? (балалардың жасауаптары). Ғалымдар өз тұжырымдарын жазады, сондықтан олардың дәптер халталары болады. Біз де нағыз ғалым ретінде өз тұжырымдарымызды мына +, - белгісі бойынша жазамыз. Біздің зертханада не көріп тұрғаныңызды айтыңызшы? (үстел, қағаз, шүберек, су, т.б.) Тағы не? Үстелдерде сандар бар. Сондықтан біз тәртіппен жүруіміз керек. Біз бірінші кестені іздейміз, қандай сан? (1) Материалдарды қарайық.Бұл не екен? (мата, қағаз) Үстел үстінде мата мен қағаз жатыр, анықтаймыз Тәжірибе №1. Балалар, айтыңдаршы, қағазды матадан қалай	ағашы бар еді, онда жалғыз алма тұр екен. Осы кезде қоян орман арқылы жүгіріп өтіп, алманы көреді. Қоян нені көрді? Бірақ оны қалай алуға болады деп ойланды? Алма жоғары ілулі тұр. Алма қайда тұрды? Ол алманы алғысы келіп секірді? Қоян не істеді? Секірді Қане қоян сияқты секірейік Қарқ,қарқ деген дауыс шықты. Қоян қарайды Бұл не екен? Қарға Қане қарға сияқты қарқылдайықшы. Қарқ, қарқ - Қарға шыршаның үстінде отырып қоянға күледі. Қарға не істеді? күледі. - Әй Қарға! Неге күлесің деп қоян айғайлады. Сен онанда маған ағаштағы алма алып берші деді. Қоян не деді қарғаға? Қарға шыршадан алма ағашына ұшып барды. Қарға не істеді? Қане қарға құсап ұшайықшы. Қарға алманы жұлды. Бірақ ол тұмсығымен ұстай алмады, алма жерге түсіп кетті. Алма неге түсіп
--	--	---	---	---

Жапырағын жұлғызып. Мына өлең жолдары қандай мезгілді бейнелеп тұр? Күз мезгілі несімен ұнайды? Біз ауладағы ағаштарға назар аударайық. Оларға не болады? Балалар: ағаштардағы жапырақтардың түсі өзгерді (сары түсті). Жапырақтары ағаштардан түсіп жатыр. Тәрбиеші: Балалар, қалай ойлайсыңдар, жел ағаштан жапырақтардың түсуіне көмектесе ме? Тексерейік. «Жел» тыныс алу жаттығуы Жеңіл желдеткіш соғып жатыр - фф Жапырақты осылай шайқайды – ффф (тыныш, еркін дем шығару) Қатты жел соғып тұр ... Жапырақты осылай шайқайды - ффффф... жапырақтың түсуі Баланың алақанына жапырақтар қойып, оны үрлету. Жаттығу кезінде балаға жапырақтың желмен ұшып түсуі туралы мәлімет береу. Тәрбиеші: Балалар сендер кішкентай ғалым болғыларың келе ме? Танымдық және зерттеушілік әрекеттер. Тәжірибе №1 -Жасыл жапырақты алып, екіге бүктелген ақ матаның ішіне салыңыз. Енді ағаш текшеге жапырақты мата арқылы қатты соғамыз. Тәжірибе барысында не көрдік?	Біз Орман станциясына келдік! Вагондардан түсейік! Енді жолмен жүреміз Біз тар жолмен келе жатырмыз ,төбешіктердің арасында жылан сияқты жүріп , ағаштың үстінен секіре отырып, біз орман үйіне , сиқырлы дана орманға келдік! Балалар мына жалтыраған алтын тәрізді қорап жатыр. Ішінде не бар екен қарайық. Балаларға тапсырма диді. 1-тапсырма: Менің патшалығымның негізгі тұрғындарын атаңдар Ал бұл тұрғындарды қалай атаймыз?(Ағаштар .) 2-тапсырма: Менің патшалығым қалай аталады?(Орман.) Балалар шаршаған шығарсыңдар? Орман алқабына отырып , орманның әуенін тыңдайық. Орман дыбыстарыестіледі (құстардың сайрауы, жапырақтың дыбысы, сайдың шуы, жануарлардың дауысы) . Ой дамыту. Ағаштар туралы әңгіме(көрнекі үлгілерді пайдалану) Менің патшалығым - орман , онда ағаштар көп . Ағаш дегеніміз не ? (Ағаш - ең үлкен өсімдік. Оның бөліктерін ата. (Тамыры, діңі, бұтақтары	Тәжірибе №2. «Тұқымдар қайда жасырылады?» Шарты:. Балаларға өсімдік тұқымдарының қай жерде түзілетінін көрсету; олардың бір-бірінен көлемі, пішіні, түсі, құмырада жасалатын дыбыстары бойынша айырмашылығы; тұқым жинауды үйренуге көмектеседі. «Тұқым, жеңіл, ауыр, шашыраңқы, жасырыну» сөздерімен балалардың сөйлеуін белсендіру, есту қабылдауын дамыту. Тәжірибе №3 Жүргізілу барысы: педагог топқа жаңғақ себетін әкеледі. «Балалар жаңғақ қай ағашта өседі? Ағашқа шишкілер не үшін қажет деп ойлайсыңдар? (тұқымдар оларда піседі). Педагог балаларға шишканы таратып, одан тұқым алу жолын көрсетеді. «Сіз үстелдегі шишканы мұқият қозғауыңыз керек, тұқымдар шишкадан ұшып кетеді» Ой қозғау. Сұрақтар: «Тұқымдар қайда жасырылды? Тұқымдар қаншалықты үлкен? Олар жеңіл немесе ауыр ма? Ағашқа тұқым не үшін қажет? (тұқымнан	ажыратамыз? (жауаптар) Енді алдымен қағазды алыңдар. Ол қандай? (қатты, судырлақ, тегіс). Оны оң жаққа қойыңдар. Енді матаны алайық.. Ол қандай? жұмсақ, жылы. Жарайсыңдар балалар! Маған жауаптарыңыз қатты ұнады! Қағазды ұстағанда матадан күштірек сезіне ме? (иә) белгілеу + + Тәжірибе №2 Қағаз мен мата сөйлей алады ма? Тәрбиеші: Балалар, қағаз бен мата сөйлей алатынын білгілерің келе ме? Балалар: Иә! Тәрбиеші: Бірақ ол үшін бізге үнсіздік керек. Тәрбиеші: Біз тыныш отырамыз, алдымен қағаздан жасалған орамалды аламыз, оны мыжып бастаймыз. Сіз не естисіз? Балалар: Сыбырлайды, сөйлейді. Тәрбиеші: Дұрыс, сыбдырлайды. Енді матадан жасалған орамалды алыңыз, біз оны мыжып бастаймыз. Тыңдаңыз, мата сөйлей ме? Сіз бірдеңе естисіз бе? Балалар: Ештеңе! Тәрбиеші: Дұрыс, матадан жасалған орамал сөйлемейді, дыбыс шығармайды, бірақ қағаз орамал сыбырлайды. Қағазды сыбырлататын	кетті? - Рахмет, Қарға! - деді Қоян Қоян алманы алмақ болды, бірақ ол тірі нәрсе сияқты жүгірді. Қоян қорқып кетті, содан кейін ол түсінді: Алма алама ағашының астында ұйықтап жатқан Кірпінің үстіне түскен. Кірпі орнынан тұрып, жүгіре жөнелді, ал алма кірпінің тікендеріне жабысып қалды. Қане кірпі құсап жүгірейікші. - Тоқта, тоқта! - деп айғайлайды Қоян. Қоян не деді кірпіге? Қане қоян сияқты айтайық. Менің алмамды қайда апардың? Кірпі тоқтады да: - Бұл менің алмам. Ол түсіп кетті, мен оны ұстап алдым. Қоян кірпіге қарай секіріп келді: Менің алмамды бер! Мен тапқан оны деді! Қарға оларға қарай ұшып келді де: «Босқа дауласып жатырсыңдар», «бұл менің алмам, мен оны өзім үшін жұлып алдым» деді. Ешкім бір-бірімен келісе алмайды, бәрі
---	--	---	--	--

(Матада жасыл дақтар пайда болды) Жапырақтағы бұл жасыл сұйықтық хлорофилл деп аталады және оны жасыл түске бояйды. Тәрбиеші: Балалар , жапырақ неден жасыл болады? Балалар: Күз келіп, күн суытып, күннің жылуы азайған кезде жапырақтардағы хлорофилл мөлшері бірте-бірте азайып, толығымен жойылып кетеді. Тәрбиеші: енді түсіндік бе, неліктен жапырақ сарғайады? Тәрбиеші: Қараңдаршы, біздің аяғымыздың астында қанша жапырақ бар! Олардың үстімен жүреміз. Сендер иіс сездіңдер ме? Балалар: Иә, жапырақтардың иісі бар. Тәрбиеші:Не естіп тұрсыңдар? Балалар: Жапырақтардың сыбдырын естиміз . Тәрбиеші: Қалай ойлайсыңдар, неге жапырақтар сыбдырлайды? Балалар: Өйткені олар құрғақ. Дид ойын: «Күзгі жапырақтар әлемі» Сурет салу. Шарты: Жапырақтарға сары бояу жағып қағаз бетіне бастыру. №2-тәжірибе: Тәрбиеші: Серуенде ағаштардан жапырақтардың әр түрлі түсетінін байқадыңдар ма ? Қай жапырақ тез, қайсысы баяу түседі, қай жапырақ әдемі айналып тұрғанын білу үшін тәжірибе жүргізейік . Мұны	мен жапырақтары) Қалай ойлайсың , ағаш тірі ме?(Иә.) Неге? (Ол өседі, тыныс алады) Дид ойын:«Ретімен жаса» Үстелде ағаш бөліктерінің (тамыр, бұтақ, дің, жапырақтар,) аралас графикалық үлгілері бар . Ағаштың құрылысының ретін құрастыру.Жұмыстың жасалу жолын түсіндіру, көрсету. (біріншіден тамыр шығады, ол жерде орналасады, діңі тамырдан кетеді, діңнен бұтақтар шығады, бұтақтарда жапырақтар өседі, бұтақтар мен жапырақтар ағаш тәжін құрайды). Ой қозғау. Балалар, орман нелердің үйі? Жануарлар мен құстардың. Орманда қандай жануарлар тіршілік етеді? Мына ағаш шұңқырында қандай жануар тұрады? (Тиін) . Індерде қандай жануарлар тіршілік етеді? (түлкі, тышқан.) Орманда қандай құстар мекендейді?(Тоқылдақ, қараторғай, көкек, үкі.) Орман – аңдар мен құстардың мекені ғана емес, жердің жасыл көйлегі. Орманның ауасы әрқашан таза, өте әдемі, дәрілік өсімдіктер, жаңғақтар,	жаңа ағаштар өседі). Педагог балалардың алдына тұқым салынған науаны қойып, қайыңның тұқымын табуды сұрайды. Сұрақтар: «Қайың тұқымы жасырылған ба? (Жоқ). Олар қайда? (қайың тұқымдары бір-біріне жабысады, сырға жасайды). Оларды сілкіп көрейік. Не болады? (тұқымдар шашылады). Неліктен олар ыдырап кетті? (тұқымдар піскен, олар жеңіл). Тәжірибе №4 Педагог ең үлкен тұқымдарды таңдауды ұсынады. Әрбір тұқым бөлек өз үйінде жасырылады. Бұл үй қандай? Оларға қозғайық. Каштан тұқымын үрлеуге бола ма? Неліктен? (олар ауыр). Тұқымның пішіні қандай? Олар қандай сезімде? (дөңгелек, тұтас). Дид ойын: «Сылдырмақ жасайық» ойын тапсырмасы - балалар тұқымның әр түрін жеке банкаға салып, оның шырылдағанын тыңдайды. Сұрақтар: «Қай банка ең шулы? Неліктен? (Каштан құмырасы шулы, өйткені каштан ең үлкен және ең ауыр). Неліктен шырша тұқымдары бар құмырада дыбыстар естілмейді? (олар	киімді ме немесе матадан үнсіз тұрған киім кигенді ұнатамыз ба? Қайсы киім жақсы? Белгілеңіз ұнамайтынға – ұнайтынға +қоямыз. Тәжірибе№3. Қағаз мен матаны тегістеу. Тәрбиеші: Балалар, қараңдаршы, орамалымыз умаж болып кеткен, енді оларды түзеп көрейік. Алдымен қағаз орамалды қолыңызбен тегістеңіз. Сіз оны тегістей алдыңыз ба? Тәрбиеші: Иә, дұрыс айтасың! Қағаз орамалдың мыжылғаны онша, түзелмейді. Қолымызбен матадан жасалған орамалды тегістеп көрейік. Не болды? Балалар: Бұл тегістеледі! Тәрбиеші: Дұрыс, матадан жасалған орамал тегістелгенде түзеледі. белгілеңіз - + № 4 Тәжірибе. Қалың, жұқа. Дид ойын: «Кім жасырды?» Бізде көп ойыншықтар бар, біз оларды көреміз. Ойыншықтарды ешкім көрмес үшін қағазды қалай пайдалануға болады? (Қағазға орау, қағаздың астына тығу). Үстелде қандай ойыншықтар бар екенін есте сақтаңдар. Бір бала маған ойыншықты жасыруға көмектеседі, ал қалған балдар көздерін жұму	айқайлайды: - Менің алмам!менің алмам деп, орманда айқай шу болады. Қарға Кірпінің мұрнын шұқыды, Кірпі қоянға инесін қадады, ал қоян қарғаны аяғымен тепті. Кенет аю келді қорбаңдап. Не келді ? Аю қандай? Үлкен бе кішкентай ма? Аю қалай жүреді? Жүру. - Не болды? Бұл не шу деді аю. Бәрі аюға сіз ормандағы ең үлкен, ең ақылдысыз. Мына алма кімдікі болу керек соны айтыңыз деді. Олар аюға барлығын болған күйінде айтып берді. Аю ойланып, ойланып, құлағының артын тырнап, сұрады: Алманы кім тапты? - Мен! - деді Қоян. -Алманы кім жұлды? Мен -деді – Қарға - Жақсы. Оны кім ұстады? -Мен ұстадым! – деп шырылдады Кірпі. - Міне, - деп ойлады Аю, - сондықтан әрқайсысың алма аласыңдар деді.
--	---	--	---	--

істеу үшін әртүрлі өлшемдегі жапырақтарды алайық , қолымызды жоғары көтеріп, саусақтарымызды бос ұстаймыз. Жапырақ ұшып жатқанда, оның ұшуын мұқият қадағалаймыз. Балалар: Үлкен жапырақтар баяу түседі және айналмайды , Ал,кішкентай жапырақтар тез түседі және көбірек айналады. № 3-тәжірибе. Тәрбиеші: Ал енді балалар біз тағы бір тәжірибе жасаймыз. Біз құрғақ жапырақтарды бассейнге саламыз , жапыраққа жаңбыр жауғандай суарғыштан су құямыз. Біраз уақыттан кейін олармен не болатынын көреміз. Осы арада «Жаңбыр» ойынын ойнайық. Музыка әуенімен Санамақ тақпақтың көмегімен «Жаңбырды» таңдаймыз. Жаңбыр бала киімін киіп, қолына тамшыларды ұстайды. Шеңберде еңкейіп отырған балалар бұлт. «Жаңбыр» шеңбер ішінде, балалардың қасында жүріп, тамшыларды соларға қарай тербетіп, әнін айтады: - Тамшы-тамшы, тамшы-тамшы, Осылай тамшылаймын көпке, Мен қаласам барлық балаларды Барлық жапырақтарды сулаймын әсте Балалар орындарынан тұрып, қол ұстасып, шеңбер бойымен билеп, ән айтады	саңырауқұлақтар, жидектер өседі. Орман – біздің байлығымыз! Орман патшалығының барлық тұрғындарына сүйіспеншілік пен қамқорлық көрсетуіміз керек . Балалар, сендер ормандағы серуенімізді естеріңе түсірулерің үшін біз оның суретін саламыз. Алдымен қолымызды сурет салуға дайындап алайық. Дид ойын: «Суретшілер» Дене шынықтыру минуты Тербеледі ағаштар, Алдымен жел еседі. Кіп-кішкентай ағаштар, Үп-үлкен боп өседі. Құстар ұшып жүреді, Орман ішін аралап. Аю жүреді қорбаңдап, Түлкі жүреді қулаңдап Қасқыр жүреді жалаңдап Қоян жүреді секіріп Біз жай жүрейік демалып. Бүгін біз орманның ағаштарын ерекше түрде саламыз. Бұл суретке біздің қолымыз қатысады, қараңыз! Сол қолымызды қағазға қойып, оны қарапайым қарындашпен дөңгелетіп саламыз, саусақтардың ішін бояймыз Балалар бұл ағашқа бірдеңе жетіспейді. Ол не деп ойлайсыңдар? (Жапырақтары.) Ендеше ағаштарымызға күзгі жапырақ саламыз ба ? Қиылған жапырақтарды	кішкентай және жеңіл). Қайың тұқымы құмыраның дыбысы қандай? (қатты емес). Қорытынды: Әрбір өсімдіктің тұқымға арналған өз үйі болады. Денешынықтыру Негізгі бөлім. -сәлемдесу -сапқа тұрғызу Баған бойынша жүру, бір-бірден екі жолдың арасында жүру; Бағанада бірінен соң бірі және жол бойымен (ені 20 см) жүргеннен кейін педагог залда шашырап жүгіру туралы белгі береді. Жүру және жүгіру тапсырмалары қайталанады. Педагог әр баланы доп алуға шақырады (доптар алдын ала орындықтарда қойылады). Негізгі бөлім. Доппен жалпы дамыту жаттығулары. 1. Б.қ. - аяқ иық деңгейінде, доп екі қолда төменде. Допты алға, жоғары көтеру, оған қарау, алға және төмен түсіру, бастапқы орнына оралу. 2. Б.қ. – өкшемен отыру, доп екі қолда алдыда. Тізеге тұру, допқа тұру; бастапқы қалыпқа оралу 3. Б.қ. - өкшелерде отыру, екі қолда доп алдында.	керек. Қарамаймыз. Қане көзімізді ашамыз – Қандай ойыншық «жасырынды»? (Матамен де солай істейміз. -Ойыншықтарды неге көрмедік? (Қағаз мен мата мөлдір емес). Дұрыс. Белгілеу екеуіне де + + Балалар, сәл демалайық: Дене шынықтыру: Мен орамалымды жуамын Мен оны ысқылаймын, Оны қатты сығамын. Орамалымды сілкемін. Мен оны жіпке ілемін. Басқа үстелге барайық № 5 тәжірибе. Қағаз бен матаның беріктігін тексереміз Ал енді бізді тағы бір эксперимент күтіп тұр.Енді біз орамалымызды кір деп есептейміз және біз оларды жуу керекпіз. Тәрбиеші: Алдымен матадан жасалған орамалды алып, суга батырамыз, сығып аламыз. Біз не көріп тұрмыз? Балалар: Ол суланып қалды. Тәрбиеші: Енді қағаз орамалды суга батырамыз,сығыңыз, түзетіп көріңіз. Сіз не көріп тұрсыз? Балалар: Ол суланды, жыртыла бастады. Тәрбиеші: Сонымен, қандай қорытынды жасауға болады? (балалардың	Бірақ бір ғана алма бар ғой ! – деді Кірпі, Қоян, Қарға. Аю не деді оларға? Олар не деді аюға? Алма нешеу еді? Аю айтты: - осы алманы тең бөліктерге бөлеміз, әркім өзіне бір бөлікті алсын деді. Кірпі алманы алып, төрт бөлікке бөлді. Ол қоянға бір бөлігін берді: - Бұл саған, Қоян, - сен бірінші алманы көрдің деді. Ол екінші бөлікті қарғаға берді: – Мынау саған, Қарға, – сен алманы жұлдың деді. Үшінші бөлікті Кірпі аузына салды: Бұл мен үшін, өйткені мен алманы ұстадым деді. Төртінші бөлікті аюға берді. - Маған неге керек деді Аю таң қалып. – Бәрімізді татуластырып, ақыл үйреткеніңіз үшін! Әркім өз алмасының бір бөлігін жеп, барлығы риза болып аюға рақмет айтты. Ал балалар басқа да орман тұрғындарына алма жасап береміз бе? -Қараңдаршы, алма ағашы қандай әдемі, бірақ онда алма мүлде
---	---	---	---	---

Жаңбыр бізді бекер қорқытпаңыз, Біз сенен қорықпаймыз. Қалағаныңша тамшылат Тамшың бізді суландыра алмайды. Жан-жаққа жүгіру, жаңбыр оларды қуып жетіп, оларды сулауға тырысады. Музыка аяқталғаннан кейін барлығы тоқтайды, «Жаңбыр» тигізген балалар қолдарын көтереді. Бәрі бірге санын санайды. Тәрбиеші: Ал енді жаңбырдан суланған жапырақтарға не болғанын тексерейік. Балалар: Жапырақтар жұмсақ болды, олар ешқандай сыбдырламайды. Тәрбиеші: Дұрыс, дымқыл жапырақтар сыбдырламайды, жұмсақ, ауыр болады, олар ұша алмайды.. Дид ойын: «Кім тапқыр» Жұмбақ жасыру. Тіл алсаң тиге, Үсті толған ине. Бірде жүрсе собалақ, Бірде жүрер домалап.(Кірпі) Шығармашылық жұмыс. Балаларды топқа бөлу. 1-топ: Кірпіні қиып жапсыру 2-Топ: Алманы мүсіндеп кірпінің үстіне жапсыру. «Кірпі» саусақ жаттығуы Момақанмын алайда (үш саусақтарын түйістіріп, кірпінің жүрісін салады) Тікенім көп абайла, (екі қолының саусақтарын айқастырып, кірпінің тікенектері жасайды).	ағашқа жапсыру. Қандай әдемі! Қандай тамаша Мен сендердің бұл суреттеріңді орман тұрғындарына беремін, Барлығыңызға балабақшаға қайтатын кез келді! Қош бол, Орман патшалығы деп тақпақ айтып берейік От та, суда, ауа да Жан-жануар барлығы Орман теңіз тауларда Табиғаттың байлығы Поездға отырып бақшамызға барамыз. Қортынды Балаларды мадақтау. Қазақ тілі.Қайталау. Тақырыбы:Алтын күз Ой қозғау Осы жемістер, көкөністер қай мезгілде піседі? Сонымен өлеңде қай мезгіл туралы айтылған? III. Ой дамыту. Топтық жұмыс. Жапырақтармен топқа бөлу. Жасыл жапырақ Сары жапырақ Қызыл жапырақ Күзгі ағаш 3.1.Жасыл жапырақтар тобы. Күздің ерекшеліктерін тауып бер. -Суретте күз мезгіліне байланысты ерекшелік-терді тауып ,сызық арқылы қосу.	Допты қолмен итеріп, айналада оңға (солға) айналдыру 4. Б.қ. - шалқасынан жатып, доп екі қолмен бастың артында. Тіздегі бүктелген аяқты көтеру, доппен тигізу, түзу, бастапқы күйге оралу 5. Б.қ. - отыру, аяқты алшақ қою, доп сенің алдыңда. Допты жоғары көтеру, еңкею, доппен еденге мүмкіндігінше тигізу, түзу, бастапқы орнына оралу 6. Б.қ.-аяқтарды сәл алшақ ұстау, доп еденде. Доппен жүру кезектесіп екі аяқпен секіру Тыныс алу жаттығуы. Ауа жұту шығыршықты кеуде тұсына әкеліп, мұрынмен дем шығару Қозғалыстардың негізгі түрлері. 1. Допты жоғары лақтыру және оны екі қолмен ұстап алу Жаттығу педагогтың бұйрығымен орындалады: «Лақтыр!», Балалар допты кездейсоқ ұстайды. 2. Бір қатарға екіншісінен 0,5 м қашықтықта орналасқан текшелер арасында екі аяқпен секіру. Арақашықтық 3-4 м. Қимылды ойын: «Қияр, қияр ...». Залдың бір жағында педагог (қақпан),	жауаптары) Дұрыс, матадан жасалған орамалды жууды шешсек, ол суланады, бірақ жыртылмайды. Ал қағаздан орамалды жусаңыз, ол суланып, жыртыла бастайды және лақтыруға тура келеді. Сонымен, орамалдардың қайсысы күштірек - матадан немесе қағаздан жасалған ба? Балалар: Матадан жасалған орамал күштірек . Белгілеп, жақсы және жаман жақтарын санаймыз Жарайсыңдар балалар! Зерттеуіміз аяқталды, топқа қайтатын уақыт келді (халаттарымызды шешеміз), бірақ қайту үшін санамақ айтуымыз керек. 4. Рефлексия. Балаларды мадақтау. Мұғалім: Бүгін біз қағаз және мата туралы көп айттық, бірақ оның келесі жолы айтатын құпиялары көп. Бұл үшін сізге көп рахмет! Музыка Тақырыбы: Отбасым – бақытым Балалар көңілді музыка әуенімен келеді. Педагогпен әндетіп амандасады. Шеңбер бойымен жүріп, би қимылдарынан элементтер жасайды. – Балалар, «отбасы» деген сөзді қалай түсінесіңдер? – Отбасыларыңда кімдер	жоқ - Ақ дөңгелектердің орнына қызыл алмалар жасайық, сонда барлық орман тұрғындары алмаға тойып алады. «Алмалар» пластилинмен модельдеу Массаж шарларымен қолдарға арналған гимнастика «Кірпі» Кірпі, кірпі келеді, Ол алма мен саңырауқұлақ тереді. Кірпі жүсіріп келеді, Кірпі домалайды. Кірпі демалады. біз кірпіні қытықтаймыз. Кірпі жол бойымен қашып кетті, допты үстелге, тізеге айналдыруға болады. Ой дамыту. - Ағашымыздың алмалары дәмді, тәтті, шырынды болу үшін ашық күн керек. Ол үшін мына күнді бояп алайық. Трафарет арқылы дайын күнді бояу. -Ал күн жарқырап тұруы үшін онымен ойнап, билеу керек. «Мен және күн» музыкалық ойыны. Аудио дыбыс. балалар бірдеңе жүсіріп келетін сияқты,
--	---	--	--	--

	Кіріп кетсе қолыңа, Өкпелеме жсарайма! Кірпі: Қыста күн өте суық, менің жейтін ештеңем жоқ. Балалар мен сендерге көмек сұрауға келдім. Көп ұзамай мен күзенімде, ескі діңгек астында ұйықтаймын. Бірақ күзенімді жабу үшін өзіме құрғақ жапырақтарды жинап үлгермедім. Сендердің аулаларыңдағы құрғақ жапырақтарды жинауға көмектесіңдерші . «Жапырақтарды жинаймыз» ауладағы еңбек Кірпі балаларға алғысын білдіреді, балаларға алма береді, Нәтиже . Тәрбиеші: Біздің серуеніміз аяқталды. Балалар, сендерге тапсырмаларды орындау, зерттеу жұмыстарын жүргізу қиын болды ма? Сендерге не ұнады? (Балалардың жауаптары). Ағаш макетін құрастыру. Егер серуен ұнаса, онда ағашқа жапырақ жапсырамыз, ал ұнамаса бір жапырақты шалшыққа жабыстырыңыз. Денешынықтыру Кіріспе бөлім. Амандасу. «Балалар, біз бүгін мынандай ойын ойнаймыз: сендер кішкентай торғайлар боласыңдар, ал мен сендердің аналарың боламын (нұсқаушы торғайдың бейнесі бар бетперде-шапканы киеді). Шеңбер бойымен тұру.	Өз ойын айту. 3.2. Сары жапырақтар тобы. Мнемотехника әдісі. Күз мезгілін сипаттау. Қойылған графикалық суретке өз ойын айта білу. 3.3. Қызыл жапырақтар. Таным саласын кіріктіру. дидактикалық материалдармен жұмыс жапырақтарды санау, салыстыру. 3.4. Күзгі ағаш тобы. Күз мезгіліндегі еңбек. Суретпен жұмыс. -Адамдар күзде қандай жұмыстар атқарады? Неліктен күз береке дейміз? Сиқырлы сылдырмақ Балаларды шеңберге жинау. Ойын: Оралмалы жіп. Міндеті: Балаларға күз мезгілі туралы алған білімдерін домалақ жіпті жинау арқылы тиянақтау. Балаларды мадақтау.	екінші жағында балалар. Олар қақпанға екі аяғымен секіру арқылы жақындайды. Педагог: Қияр, қияр, Бұл мақсатқа бармау Онда тышқан тіршілік етеді Ол сенің құйрығынды тістеп алады. Балалар әдеттегі сызықтан тыс қашады, ал педагог оларды қуып жетеді. Педагог мәтінді осындай ырғақта айтады, балалар әр сөз үшін екі рет секіре алады. Бағанда бірінен соң бірін жүру; саусақпен жүру, қолдың әр түрлі позицияларымен, қалыпты жүрумен кезектесіп.	бар? – Сендер ұйықтар алдында аналарың әндетіп ұйықтатады, сол әнді «бесік жыры» деп атайды. Бүгінгі әніміз де, тыңдайтын әуеніміз де осы тақырыпта болмақ. Әуеннің қарқынын, динамикасын, регистрін талдап, түсіндіру. Музыка тыңдау: «Бесік жыры» (муз. И. Нүсіпбаев, сөзі С. Жиенбаев). Әнде не туралы айтылғанын, алған әсерлерін сұрау. Балаларға «бесік жыры» туралы мәлімет беріңіз. Балалардан бұл ән күннің қай мезгілінде орындалатынын сұрау. Дауыс жаттығулары: «аққу» (Сүгір). Әуенді асықпай, төменнен жоғары қарай әндету. Әуенді «га-га» буынында орындау. Дауысты ашық «а» дыбысын дөңгелете айтуға жаттықтыру. Ән айту: «Әже тілегі» (муз. мен сөзі Т. Қоңыратбай). Педагог әнді сүйемелдеумен орындап, балаларға мәтінін қайталатып үйретеді. Ән кім туралы айтылып отырғанын естеріне салып, сезіммен айтуды ұсынады. Ән айту барысында сүйемелсіз балаларға қайталатып, есту қабілетін тексеріңіз. Ой қозғау. Ән кімдер туралы? Анаң мен	тыңдайықшы. Дид ойын: «Кірпі мен себет» -Ал міне, кірпі жүгіріп келіп, алма теруге себетті алып келді Педагог балаларға кірпі мен себет қиылған стикерлерді таратады, балалар алма мүсіндеген ағаштың астына себеттерді жапсырады. Кірпі рақмет айты, Кірпімен қоштасу
--	---	--	--	--	---

	«Ана-торғай» қимылды көрсетіп, өзі сырттай бақылайды. Анасы қарап тұрғанда балалары шеңбер бойымен жүруді орындайды. «Анасы ұйықтап кеткенде, балалар қанаттарын жайып, жсан-жаққа ұшып кетті». Торғайлар зал ішінде ұшып жүр. «Ана-торғай» оянды, Чик-чирик, чик-чирик. Бұл не шу? Бұл нешу? Шеңберге жылдам тұрыңдар, Ұшуга ниетқылыңдар. Нұсқаушы тағы да ұйықтап қалғандай болады. Сосын қайта оянады. Бір ғана сәтке көз ілікті, Тентек боп торғайлар кетті. Бірақ енді қатаң қараймын, Тәртіпке сендерді саламын. Ал енді, балапандар, Жаттығуды бастаңдар! Негізгі бөлім. Жалпы даму жаттығулары 1.«Қанатымызды тазалаймыз». Б.қ.: серіппе жасаймыз, басымызды оңға иеміз, б.қ., сосын солға 4 рет қайталаймыз. 2.«Қанатымызды жаямыз». Б.қ.: аяқтарымыз иықтың қашықтығына сәйкес келуі керек, қолдар төменде. Оң қолды жоғары көтереміз, жоғары қараймыз, б.қ., сол қолмен солай жасаймыз, 4 рет қайталаймыз. 3.«Жуынамыз». Б.қ.: аяқтарымыз иықтың қашықтығына сәйкес келуі керек, қол белде, алға қарай			әкеңнің анасын қалай атайсың? Өз отбасың туралы әңгімеле. Суретті мұқият қарап, әженің киімдерін сипатта. Музыкалық аспаптарды ата.	
--	--	--	--	---	--

	іілеміз – «жуынып» жатқандай қимыл жасаймыз, б.қ., 5 рет қайталаймыз. 4.«Дән тауып алайық». Б.қ.: отырамыз, саусақтармен еденді тықылдатады, б.қ. 4 рет қайталаймыз.. 5.«Ұшуды үйренеміз». Б.қ.: бұрынғыдай. Қолды құлаштай созып бір орында секіру. 6.«Біз өсеміз». Б.қ.: аяқ бірге қосулы, қолдар төменде. Қолды жоғары созып, керілеміз – тыныс аламыз, б.қ. – тынысшығарамыз. Негізгі қимылдың түрлері: 1.Бағандар арасынан «жылан» жасап жүреді. «Қараңдар, қаншама ағаштар айналада. Орманда адасып қалмай, бір-бірімізден қалмай ұшамыз». 2.Бөренеден (сәкіден) секіру. «Алдымызда ағаш құлап жатыр, оны секіріп өтейік». Қимыл-қозғалыс ойыны: «Ана-торғай мен балалар» Бірлесіп бірге ұшамыз, Бір-бірімізден қалмаймыз. Бір сапқа тұрып бәріміз Алыс жаққа барамыз. Онда дәмді дәндер бар, Сендерге арнап сақталды.				
Серуенгедайындық	Еңбегі адал жас өрен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу. Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.				
Серуен	Картотека №4 Ауа- райының салқындауын бақылау.	Картотека №5 Ұшып жүрген құстарды бақылау.	Картотека №6 Желді бақылау.	Картотека №8 «Жылы жаққа қайтқан құстарды бақылау»	Картотека №9 Аула сыпырушының еңбегін бақылау.
Серуенненоралу	«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасау барысында қолдарын сабынмен жудыру,өз сүлгілеріне сүртінулерін талап ету, ұқыптылыққа, тазалыққа тәрбиелеу. Балаларға реттілікпен киімдерін шешуі, өз сөрелеріне киімін жинап таза ұстауды үйрету.				

	Гигиеналық шараларын ұйымдастыру. Түскі асқа дайындық.				
Түскіас	Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, шашпай жуыну Ұқыпты тамақтану дағдыларын, ас құралдарын қолдану дағдыларын жетілдіру. Тамақтану алдында мұқият жуынуды, тамақтану әдебін сақтап, асты аз-аздан алып, шусыз жеуді үйрету. Тамақтан соң ауыздарын шаюды қадағалау				
Күндізгіұйқы	Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды жағдай орнату. Тыныштық сақтау.				
Біртіндеп ұйқыданояту, сауықтырушаралары	№2. Кереуетте жатып, аяқ – қолдарын жоғары көтеру кезекпен. Кереуетте жатып велосипед тебу. Қолды алға созып, қайшылап қозғалту.	№3. «Саусақтар амандасады.» массаж жасаймыз –«қолды жуамыз». «Қайырлы күн, көздерім!» Қабакты сипаймыз. «Оянамыз, құлақтар!» - құлақты сипаймыз, «Қайырлы таң, қолым!» - алақанды сипаймыз. «Оянамыз, қолымыз!» - шапалақтаймыз. «Қайырлы таң, аяғым!» - аяқты сипау. «Оянамыз, аяғым!» - қаз - қаз басамыз.	№4. Бір – көтер кәне қолыңды Екі – төмен ұста қолыңды Үш, төрт – жаныңа сөз қолыңды Бес дегенде секір көрсет бойыңды. Керілеміз, созыламыз, төсектен біз тұрамыз.	№5 "Құстар оянды" - қолдарды жан-жаққа созу, былғау – «құстар қанат қағып жатыр». «Құстар достарын іздеп жатыр» - Оң жаққа, сол жаққа бұрылу, «шип-шип» деп айту. "Құстар көңілденіп жатыр" –қолды шапалақтау	№6. - арқамен жатып қолды екі жаққа созу, жұлдыздықтарын жұлму, қолдарын алға созып айқастыру, демалу. - арқамен жатып қолдарын бастарына қойып кезекпен сол аяқтарын, он аяқтарын көтеру, екеуін бірге ұстап, жайлап түсіру. - арқамен жатып шындықтарын тіреп иілу, кеуделерін жоғары көтеру, басты тік ұстау
	«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасау дағдыларын жетілдіру, дұрыс киіну, жаттығу барысында қауіпсіздік ережелерін сақтау. Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан				
Бесінас	Қолдарын сабындап жуып, өз сүлгілеріне сүрту, ұқыпты тамақтану дағдыларын, тамақтану әдебін дұрыс сақтай білуге дағдыландыру.				
Балалардың дербес әрекеті(баяу қимылды ойындар, үстелүсті ойындары, бейнелеу әрекеті, кітаптар қарау және тағы басқа әрекеттер)	Қызығушылықтарын ояту. «Пальмаға кім бірінші жетеді?» ойын. – Сендер қалай ойлайсыңдар, не бірінші жетуі мүмкін? –Неге қоян бірінші жетеді деп ойлайсыңдар? «Жылдам – баяу» сөздеріне түсінік беру. 1 саны мен цифрын таныстыру. Мені келсе білгің,	Дид ойын: «Кім тапқыр?» Шарты: Берілген жұмбақтарды өз ойымен шеше білу. Жұмбақ шешуіне қатысты сөйлем құрау. Ас, тағам, азық-түлік жұмбақтары Өзі ащы, Бірақ, Дәмді етер асты. (Тұз) Ұрмай-соқпай жылатады, Әркім бірақ ұнатады. (Пияз) Алыстан қарасам аппақ, Татып қарасам тәтті-ақ. (Қант) Табиғат туралы жұмбақтар Таңмен көзін ашады,	Дид ойын: «Кім жылдам» -Допқа өзі ұқсайтын, Ерекше бірінші бар. Атының атаңдар? -Төртбұрышы бар, Төртқабырғасы бар. Бұл қай пішін? -Атына сай балалар, Үш бұрыш, үш жағы бар. Ол пішінді кім табар? Балаларды мадақтау. Логикалық есептер. -Үш бұрыштың әр бұрышына отыру үшін неше торғай керек? -Дөңгелекте неше бұрыш бар?	Санамақтар еліне саяхат Жеті ұл Сәл демалып, тыным ал. Тақпақ тыңдап, ұғып ал. Апта деген ағайдың Жеті бірдей ұлы бар: Біріншісі – Дүйсенбі, Екіншісі – Сейсенбі, Үшіншісі – Сәрсенбі, Төртіншісі – Бейсенбі, Жұма деген – Бесінші ұл, Алтыншы ұл – Сенбі, Жетіншісі – Жексенбі. Абдрахман Асылбек Ал, санаңдар,	Тыныштық сәті: Табиғат құбылыстарының дыбыстарын тыңдау. Сұрақ-жауап Ненің дыбысы деп ойлайсың-дар? Табиғат дегеніміз- бізді қоршаған орта, туған елім, ауа, күн мен жер, су, орман мен жануарлар. Табиғатқа саяхат жасауға барамыз ба? Топ бөлмесінің ішіне саяхат. Ой дамыту.

Мен таяқша бірмін Барлық санға жол бастап, Ең басында тұрмын. 2-тапсырма. Суретте екі- екіден тұрған заттарды қоршап сыз. Бір-бірден қай зат қалды? -Дұрыс ,сан мен жылқы бір – бірден қалды. Дид ойын: «Сөйлемді аяқта» -Таңғы асты таңартең, ал кешкі асты. ішеміз(кешке) -Түнде ұйықтаймы, ал.жаттығу жасаймыз (таңартең) - Күндіз күн шығады, ал Ай . (түнде) - Кешкі асты кеште, түскі асты. ішеміз(күндіз) Балаларды мадақтау	Әлемге нұрын шашады. (Күн) Үй үстінде алтын тас, Алайын десем табылмас. (Жұлдыз) Жылт-жылт етеді, Жылгадан өтеді (Су) Ой қозғау. Сұрақтар аялдамасы Дид ойын: «Күз ерекшелігі» Шарты: Суреттер көрсете отырып, сұрақ қою арқылы жауап алу Көк майсалы көрікті Алқаптағы көп егін Бұл күндері киіпті Сары жібек көйлегін. Жел тынымсыз гуілдеп, Болып кетті тым бұзық. Шуылдайды тал, терек, Жапырағынжұлғызып. Музыка Тақырыбы: Мен бақытты баламын Музыкалық сәлемдесу. «Сәлеметсіз бе! Здравствуйте! (әндеме амандасу). Балаларға кезекпен допты лақтыру арқылы сұрақтар қойылады, жауаптар тыңдалады. – Бақыт деген не? – Бақытты болу үшін не істеу керек? – Достарыңа бақытты болу үшін қандай тілек айтасың? Музыка тыңдау: «Ақ көгершін» (муз. Қ. Қалқатаев, сөзі Е. Баят). «Еркін самғап ұшсын» деп,	-Төрт бұрыштың бұрыштарында үш торғай отыр, дұрыс отыр ма, Неше торғай жетпейді? - Үй қандай пішіндерден тұрады? Құрт қандай пішіндерден тұрады? - Машина қандай пішіндерден тұрады? Санамақ Бір, екі, үш, Ал, кәнеки, ұш. Төрт, бес, алты, жеті, Мынау – ауыл шеті. Сегіз, тоғыз, он, Ал, кәнеки, қон. Асықпа да саспа, Бірден қайта баста.	Санаңдар, Бізге, достар, Қараңдар. Мен – үлкені Ардақпын, Дейді мамам: «Ардақтым!». Мен – өнерпаз Арманмын, Түрлі әуенге салғанмын. Мен – спортыш Албанмын, Озып, жүлде алғанмын. Мен – суретші Айнатпын, Үйдің ішін жайнаттым. Мен – кішкентай Әйбатпын, Бөпешімді ойнаттым. Санашыенді, Нешеуіміз? Әрине, Біз – бесеуіміз.	тірі табиғат пен өлі табиғат бір-бірімен тығыз байланысын түсіндіру. 1-аялдама. Су Сылдырап ағып жатқан не ? -Дұрыс бұл су. -Ал судың қандай пайдасы бар? Су өлі табиғатқа жатады,ал біз адамдар суды ішеміз бізге пайдасы өте көп . Бірақ су өлі табиғатқа жатады? Сергіту сәті. 2-аялдама. Жұмбақ жасыру Бар ма, жоқпа, оны анық білмейсің Ол жоқ жерде өмір сүріп жүрмейсің? Ол не ?АУА - Ауа не үшін керек? - Ауаның түсі қандай? - Қолмен ұстауға болама, оны көреміз бе Табиғат аясындағы ағаштар, әсем гүлдер, тіпті бөлмеміздегі гүлдер де ауадағы шаңды жұтып, бізге таза ауа жіберіп отырады. 1-тәжірбие: Әр баланың қолына айна беріледі.Балалар айнаға үрлеп, ауаның бар екеніне көз жеткіеді 2-тәжірбие: Балалар енді мұрнымызды қолымызбен жауып аузымызды ашпай көрейік.
---	--	--	---	--

		Мәпелейміз, баптаймыз. «Бейбітшілік құсы» деп, Қайсы құсты біз мақтаймыз? – Ән сендерге ұнады ма? Неліктен? Ән қанша бөліктен тұрады? Мазмұнын әңгімелеп беруді ұсыну. Дауыс жаттығулары: «Тақ- тұқ», «Көңілді алақандар мен балақандар» жаттығулары. Дауыссыз дыбыстарды анық айтуға үйрету. Ән айту: «Біз бақытты баламыз» (муз. Ә. Қонысбеков, сөзі Ұ. Қонысбекова). Балалардан ән мазмұны мен көрнекі суреттердің өзара байланысын сұрау. Әнді бубен, асатаяқ, тұяқтас аспаптарының сүйемелдеуімен орындау. «Бейбітшілік құсы көгершін» деп таныстыру. Көгершін – голубь деп екі тілде қайталап үйрету. Музыкалық-ырғақты қозғалыс: «Қазіргі би ырғағы» (муз. Е. Лапин). Музыкалық шығарманың сипатын мағыналы түрде көрсетуге дағдыландыру. Заманауи би элементтерін Полька (Б. Сметан), ұлттық би («Айгөлек») түрлерімен салыстыру, айырмашылықтарын түсіндіру. Ой қозғау. Әннен қандай әсер алдың? Осы әннің көңіл күйіне сәйкес		- ауасыз тыныс алуға бола ма? Міне ауа да өлі табиғат Балаларды мадқтау. Денешынықтыру Негізгі бөлім. -сәлемдесу -сапқа тұрғызу Баған бойынша жүру, бір-бірден екі жолдың арасында жүру; Бағанада бірінен соң бірі және жол бойымен (ені 20 см) жүргеннен кейін педагог залда шашырап жүгіру туралы белгі береді. Жүру және жүгіру тапсырмалары қайталанады. Педагог әр баланы доп алуға шақырады (доптар алдын ала орындықтарда қойылады). Негізгі бөлім. Доппен жалпы дамыту жаттығулары. 1. Б.қ. - аяқ иық деңгейінде, доп екі қолда төменде. Допты алға, жоғары көтеру, оған қарау, алға және төмен түсіру, бастапқы орнына оралу. 2. Б.қ. – өкшемен отыру, доп екі қолда алдыда. Тізеге тұру, допқа тұру; бастапқы қалыпқа оралу 3. Б.қ. - өкшелерде отыру, екі қолда доп алдында. Допты қолмен итеріп, айналада оңға (солға)
--	--	---	--	--

		қай түсті шарды қалар едің? Қажетті аспаптарды әншінің суретіне сызық арқылы қос. Қандай би түрлерін білесің? Қандай ырғақта билегенді ұнатасың? Бүгінгі үйренген әнге қалай билер едің? Өз таңдауыңды көрсет.		айналдыру 4. Б.қ. - шалқасынан жатып, доп екі қолмен бастың артында. Тіздегі бүктелген аяқты көтеру, доппен тигізу, түзу, бастапқы күйге оралу 5. Б.қ. - отыру, аяқты алшақ қою, доп сенің алдыңда. Допты жоғары көтеру, еңкею, доппен еденге мүмкіндігінше тигізу, түзу, бастапқы орнына оралу 6. Б.қ.-аяқтарды сәл алшақ ұстау, доп еденде. Доппен жүру кезектесіп екі аяқпен секіру Тыныс алу жаттығуы. Ауа жұту шығыршықты кеуде тұсына әкеліп, мұрынмен дем шығару Қозғалыстардың негізгі түрлері. 1. Допты жоғары лақтыру және оны екі қолмен ұстап алу Жаттығу педагогтың бұйрығымен орындалады: «Лақтыр!», Балалар допты кездейсоқ ұстайды. 2. Бір қатарға екіншісінен 0,5 м қашықтықта орналасқан текшелер арасында екі аяқпен секіру. Арақашықтық 3-4 м. Қимылды ойын: «Қияр,
--	--	--	--	---

					қияр ...». Залдың бір жағында педагог (қақпан), екінші жағында балалар. Олар қақпанға екі аяғымен секіру арқылы жақындайды. Педагог: Қияр, қияр, Бұл мақсатқа бармау Онда тышқан тіршілік етеді Ол сенің құйрығынды тістеп алады. Балалар әдеттегі сызықтан тыс қашады, ал педагог оларды қуып жетеді. Педагог мәтінді осындай ырғақта айтады, балалар әр сөз үшін екі рет секіре алады. Бағанда бірінен соң бірін жүру; саусақпен жүру, қолдың әр түрлі позицияларымен, қалыпты жүрумен кезектесіп.
Балалармен жеке жұмыс	Картотека № 3 Дид ойын: «Құстар біздің досымыз» Мақсаты: Балалар суреттер бойынша құстарға қамқорлықпен қарауды түсінеді..	Картотека №5 Дид ойын: «Өзім және отбасым» Мақсаты: Отбасындағы қарым-қатынас мәдениеті туралы түсініп өз ойын айта алады.	Картотека № 2 Дид ойын: «Балабақша» Мақсаты: балабақша қызыметкерлерін және оларға қажетті құралдарды дұрыс атап, ажырата алады	Картотека № 4 Дид ойын: «Бұны қай кезде киеді?» Мақсаты: әр жыл мезгілінде қандай киімдер киетінін сурет арқылы көрсете біледі	Картотека № 1 Дид ойын: «Бұл қай мезгіл?» Мақсаты: күз мезгілінің ерекшеліктері мен өзгерістерін ажыратып айтуды үйренеді
	Әлеуметтік-эмоционалды дағдыларды қалыптастыру картотекасынан				
Серуенге дайындық	«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасауды түсіндіру. Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау				
Серуен	Картотека №4 Ауа- райының салқындауын	Картотека №5 Ұшып жүрген құстарды	Картотека №6 Желді бақылау.	Картотека №8 «Жылы жаққа қайтқан	Картотека №9 Аула сыпырушының

	бақылау. Ұлттық ойын- ұлт қазынсы «Тақия тастамақ»	бақылау. Ұлттық ойын- ұлт қазынсы «Орамал түю»	Ұлттық ойын- ұлт қазынсы «Асық ату»	құстарды бақылау» Ұлттық ойын- ұлт қазынсы «Арқан тартыс»	еңбегін бақылау. Ұлттық ойын- ұлт қазынсы «Сақина салу»
	Еңбегі адал жас өрен, серуен кезінде еңбек дағдыларын, экологиялық мәдениетті дамыту Таңғы серуенді бекіту.				
Балалардың үйге қайтуы	Өнегелі-15 минут. Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу.				
	Ата аналармен балалардың төлем ақысы туралы, балалардың тазалығы туралы, балалардың тәртібі туралы жеке әңгімелесу.	Ата – аналарға балалармен үйде жеке жұмыс түрлерін мысалы суретті әдемі жапсыруға үйретуін есеру және кеңес беру. Балалардың үйге қайтуы.	Балалардың ауа-райына сәйкес киіндіру туралы әңгімелеу. Балалардың тәртібі жайлы әңгімелеу. Төлем ақыларын уақытымен төлеуін айту Балалардың үйге қайтуы..	Ана – аналармен әңгімелесу. Балаланы балалабақшаға уақытында әкеулерін ескерту.	Ана – аналармен әңгімелесу. Баланың бүгінгі жетістігі туралы әңгімелеу.